

T.C
MALTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

UZAKTAN EĞİTİM METODUYLA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
EĞİTİMİ UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖZDEN ÖZLÜ

Danışman Öğretim Üyesi
Doç. Dr. Sevgi KALKAN

İstanbul, Aralık 2011

T.C
MALTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

UZAKTAN EĞİTİM METODUYLA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
EĞİTİMİ UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

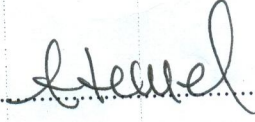
ÖZDEN ÖZLÜ

Danışman Öğretim Üyesi
Doç. Dr. Sevgi KALKAN

İstanbul, Aralık 2011

T.C. Maltepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

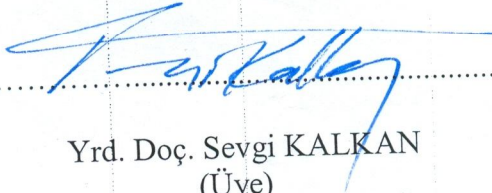
04.01.2012 tarihinde tezinin savunmasını yapan Özden ÖZLÜ'ye ait "Uzaktan Eğitim Metoduyla Sürdürülebilirlik Eğitimi Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma" başlıklı çalışma, Jürimiz Tarafından Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi Olarak Oy Birliği/Oy Çokluğu İle Kabul Edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Ali TEMEL
(Başkan)

Yrd. Doç. Dr. Mürşide ÖZGELDİ
(Üye)

Yrd. Doç. Sevgi KALKAN
(Üye)
(Danışman)

ÖZET

Bu araştırmada, uzaktan eğitim metodu ile uygulanan UNESCO'nun öğretmenlere yönelik Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğretim ve Öğrenim adlı çoklu ortam programı incelenmiştir.

Araştırmada 2010 – 2011 tarihleri arasında www.unesco.org/education/tlsf adresinde yer alan 4 teması ve 25 modülü bulunan programın web sayfaları için içerik analizi uygulanmıştır. Bu programın araştırılmak üzere seçilmesinin nedeni sürdürülebilirlik konusunun daha büyük kitlelere ulaşmasına yardımcı olabilen en geniş kapsamlı ve dünyaca kabul edilen bir program olmasıdır.

Programın içerdiği bir kategori sistemi mevcuttur ve bu kategori sistemi 4 ana temadan oluşmaktadır. Her kategoriye ait sayıları değişiklik gösteren alt başlıklar - modüller bulunmaktadır. Bu modüllerde kullanılan bazı kelimeler kodlanarak kullanıldıkları sıklık derecelerine bakılmıştır. Uzaktan eğitim metodu ile işlevini sürdürerek dünyanın her köşesine ulaşabilen 25 modüllük bu programda en çok kullanılan kelimeler ana temayı oluşturan 'sürdürülebilir' kelimesi 99 ve 'eğitim' kelimesi 122 defa olarak bulgulanmıştır. Tüm sözcükler içinde 'eğitim' sözcüğünün kategorilerde kullanılma oranına bakıldığında %53 kullanılma oranı ile 4. kategoride yer aldığı görülmektedir.

Ayrıca SGÖÖ Programı kapsamında işlenen 5 ders incelenerek modüllerin hangi sıklıkta kullanıldığına da bakılmıştır. 1. Derste 25 modülün hepsi birlikte kullanılırken, bu modüllerden 10'ar tanesi 2. ve 3. Derslerde, 9 tanesi 4. Derste ve 12 tanesi 5. Derste kullanıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: uzaktan eğitim, online eğitim, sürdürülebilirlik, sürdürülebilir gelecek, sürdürülebilir kalkınma, eğitim

ABSTRACT

In this research, UNESCO's distance learning multimedia teacher education program entitled 'Teaching and Learning for a Sustainable Future' was analysed.

In the research, content analysis was applied to the web pages of the program (www.unesco.org/tlsf), which had 4 themes and 25 modules in the 2010-2011 academic year. The reason why the program was chosen was due to it being an enhanced and globally accepted program.

The program includes a category system and this system consists of 4 main themes. Each category has subtitles – modules, varifying different numbers. Some words were encoded to obtain the degree of their frequency. In the 25-module-program, which reaches remote regions of the world through distance learning, the most commonly used words were determined to be 'sustainability' – 99 times, and 'education' – 122 times. When the usage rate of the most frequently used word 'education' was analysed in the categories, it was discerned to be in the 4th category with a frequency of 53%.

In addition, the 5 lessons taught within the scope of Teaching and Learning for a Sustainable Future were analysed to find out how frequently the modules were used in these lessons. While all 25 modules were used in Lesson 1, 10 modules were used in Lesson 2 and 10 modules in Lesson 3, 9 modules in Lesson 4 and 12 modules in Lesson 5.

Key words: distance learning, online education, sustainable, sustainability, sustainable future, sustainable development, education

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR LİSTESİ	xii

BÖLÜM I

1. GİRİŞ	1
1.1 Uzaktan Eğitimin Tanımı	4
1.1.1 Uzaktan Eğitimin Tarihçesi ve Evrimi	6
1.1.2 Uzaktan Eğitim Türleri	7
1.1.3 Çevrimiçi Öğrenme ve Elektronik Öğrenme	10
1.1.4 Elektronik Öğrenme, Dağıtılmış Öğrenme, Karma Yöntem, Harmanlanmış Dersler	11
1.1.5 Uzaktan Eğitimin Yararları ve Sakıncaları	12
1.1.5.1 Uzaktan Eğitimin Bireysel Yararları	14
1.1.5.2 Uzaktan Eğitimin Bireysel Sakıncaları	15
1.1.5.3 Uzaktan Eğitimin Kurumsal Yararları ve Sakıncaları	16
1.1.6 Çevrimiçi Öğretim İzlenesi Planlaması	17

1.1.6.1 Web-tabanlı Eğitim Planlamasında Teknolojilerin Seçimi ve Kullanımı	18
1.1.6.2 Uzaktan Eğitimde Öğretmenler	23
1.1.6.3 Web-tabanlı Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Sahip Olması Gereken Özellikler	25
1.2 Sürdürülebilir Kalkınmanın Tanımı	27
1.2.1 Sürdürülebilir Kalkınma İle İlgili Görüşler	29
1.2.2 Sürdürülebilir Kalkınma İçin İşbirliği.....	30
1.2.3 Sürdürülebilir İnsan Gelişimi İçin Hedefler	30
1.3 Sürdürülebilir Kalkınma İçin Eğitim	33
1.3.1 On Yıllık Sürdürülebilir Kalkınma İçin Eğitimde İzleme ve Değerlendirme Süreci.....	39
1.3.2 UNESCO'nun SKE Misyonu	39
1.3.3 UNESCO'nun SKE Stratejisi	40
1.3.4 SKE'de On Yıllık Süreçte UNESCO'nun Rolü	41
1.3.5 Avrupa Ekonomik Konseyi (UNECE) Bölgesinde Sürdürülebilir Kalkınma İçin Eğitim Stratejisi	41
1.3.5.1 Amaç ve Hedefler	42
1.3.5.2 Eğitimdeki Sonuçları	43
1.3.6 Sürdürülebilir Kalkınma İçin Eğitimde Yeterlilik	45
1.3.6.1 Sürdürülebilir Kalkınma İçin Eğitimde Yetkinliği Anlama ve Tanımlama .	45
1.3.6.2 Sürdürülebilir Kalkınma İçin Eğitimi Eğitim Sektörüne Dahil Etmeyen Yaklaşımlar	46

1.4 Küresel Vatandaşlık İçin Eğitim	48
1.5 Uluslararası Eğitim Hedefleri	49
1.6 Sürdürülebilir Kalkınmada Uzaktan Eğitim	55
1.7 Sürdürülebilir Kalkınmada Öğretmenlerin Eğitimi	57
1.7.1 Sürdürülebilir Gelecek İçin Öğretim ve Öğrenme Programı.....	57
1.7.2 Yeniliğe Açık Bir Program.....	59
1.7.3 Hedefler	59
1.7.4 Konular ve Modüller	60
1.7.4.1 Müfredat Planlaması	60
1.7.4.2 Müfredatta Sürdürülebilirlik Konusunun Öğretimi.....	61
1.7.4.3 Disiplinlerarası Müfredat Temaları	61
1.7.4.4 Öğretim ve Öğrenim Stratejileri	62
1.7.5 Örnek Bir Proje	62
1.7.6 Kalkınma Süreci	64
1.7.7 Uyum ve Çeviri	68
1.7.7.1 Uyum İçin Olasılıklar	69
1.7.7.2 Tercüme Olmaksızın Programın Uyumlu Hale Getirilmesindeki Aşamalar	70
1.7.7.3 Programı Uyumlu Hale Getirme ve Tercüme Edilmedeki Aşamalar	71
1.7.8 Teknik Yönergeler	72
1.7.8.1 Program Elemanları	73
17.8.2 Sınama	74
1.7.9 Krediler	74

1.8 Mesleki Gelişim Deneyimi	74
1.8.1 Öğretim ve Öğrenim İlkeleri	74
1.8.2 Esneklik ve Kullanım Kolaylığı	76
1.8.3 Bağımsız Öğrenme	78
1.8.4 Öğretmen Eğitiminde Fırsatlar	79
1.9 Sürdürülebilir Bir Geleceğe Doğru	84
1.10 Bilgisayar Kullanımı	86
1.11 Programı Kullanma	87
1.11.1 Nasıl Başlanır?	87
1.11.2 Modüller İçinde Nasıl Bir Yol İzlenir?	87
1.11.3 Açılır Pencereleler	88
1.11.4 Diğer İnternet Sitelerini Ziyaret Etmek	88
1.11.5 İnternet Yardımı - Netscape	88
1.11.6 Etkinlikler İçinde Nasıl Gezinilir?	89
1.11.7 Simgeler	89
1.12 Temalar ve Modüller	90
1.12.1 Müfredat Planlaması	90
1.12.1.1 Küresel Gerçeklerin Araştırılması – Modül 1	90
1.12.1.2 Sürdürülebilir Kalkınmayı Anlama – Modül 2	90
1.12.1.3 Müfredatta Gelecekle İlgili Öngörüler – Modül 3	91
1.12.1.4 Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Eğitimi Yeniden Yönlendirme – Modül 4	92
1.12.1.5 Zorluğu Kabul Etme – Modül 5	93

1.12.2 Müfredat Boyunca Sürdürülebilir Kalkınma	94
1.12.2.1 Müfredat Genelinde Sürdürülebilir Gelecek – Modül 6	94
1.12.2.2 Vatandaşlık Eğitimi – Modül 7.....	95
1.12.2.3 Sağlık Eğitimi – Modül 8	96
1.12.2.4 Tüketici Eğitimi – Modül 9	97
1.12.3 Disiplinlerarası Müfredat Konuları.....	99
1.12.3.1 Sürdürülebilir bir Gelecek için Kültür ve Din – Modül 10	99
1.12.3.2 İç Kaynaklı Bilgi ve Sürdürülebilirlik – Modül 11.....	100
1.12.3.3 Kadınlar ve Sürdürülebilir Kalkınma – Modül 12.....	101
1.12.3.4 Nüfus ve Kalkınma – Modül 13	102
1.12.3.5 Dünya Açlığını Anlamak – Modül 14.....	103
1.12.3.6 Sürdürülebilir Tarım – Modül 15.....	104
1.12.3.7 Sürdürülebilir Turizm – Modül 16.....	105
1.12.3.8 Sürdürülebilir Topluluklar – Modül 17.....	106
1.12.4 Öğretim ve Öğrenim Stratejileri.....	107
1.12.4.1 Deneysel Öğrenme – Modül 18.....	107
1.12.4.2 Hikaye Anlatımı – Modül 19.....	108
1.12.4.3 Sosyal Değerler Eğitimi – Modül 20	109
1.12.4.4 Soruşturmacı Öğrenim – Modül 21	110
1.12.4.5 Uygun Değerlendirme – Modül 22	110
1.12.4.6 Gelecekteki Sorunların Çözümü – Modül 23	111
1.12.4.7 Sınıf Dışında Öğrenim – Modül 24.....	112
1.12.4.8 Toplum Sorunlarının Çözümü – Modül 25	113

1.13 Problem	114
1.14 Amaç	115
1.15 Önem	115
1.16 Sayıtlar	115
1.17 Sınırlılıklar	116
1.18 Tanımlar ve Kısaltmalar	116
1.19 İlgili Araştırmalar	117
1.19.1 Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	117
1.19.2 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	118
1.19.3 Değerlendirme	118

BÖLÜM II

2. YÖNTEM.....	120
2.1 Araştırma Modeli	120
2.2 Evren ve Örneklem	120
2.3 Verilerin Toplanması	121
2.4 Veri Çözümleme Yöntemleri	121
2.5 İçerik Analizinin Tanımı	122

BÖLÜM III

3. BULGULAR.....	130
3.1 Sürdürülebilirlik Eğitimi Uzaktan Eğitim Yolu ile Verilebilir mi?	130
3.2 Sürdürülebilirlik Eğitimi Uzaktan Eğitim Yolu ile Nerelerde	

Uygulanmaktadır?	134
3.3 Sürdürülebilirlik Eğitimi Ücretsiz mi Olmalıdır?	136
3.4 Sürdürülebilirlik Eğitimde Uzaktan Eğitim Yolu ile Öğrenenlerin Katılımı Nasıl Artırılabilir?	137
3.5 Unesco'nun Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Öğretim ve Öğrenim Konulu Çoklu Ortam Öğretmen Eğitimi Programının Analizi	141
3.5.1 Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Öğretim ve Öğrenim Programındaki Modüllerin Analizi	142
3.5.2 Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Öğretim ve Öğrenim Programında En Çok Kullanılan Kelimelerin Analizi	149
3.5.3 Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Öğretim ve Öğrenim Programındaki Modüllerin ve Kodlanan Kelimelerin İşlenen Derslere Göre Dağılımı	151

BÖLÜM IV

4. SONUÇLAR, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	156
4.1 Sonuç ve Tartışma	156
4.2 Araştırma Önerileri	164
4.2.1 Öneriler	164
4.2.2 Araştırmacılara Öneriler.....	165
KAYNAKÇA	166
ÖZGEÇMİŞ	174

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1	Uzaktan Eğitim Türleri – Kavramsal Çerçeve	9
Tablo 2	Küresel Çevre Eğitimi Uygulayan Kurum ve Ülkeler	132
Tablo 3	Birleşmiş Milletlere Bağlı 17 Kurum	134
Tablo 4	Anahtar Kelimelerin Modüllere Göre Dağılımı	145
Tablo 5	SGÖÖ Programı Kapsamındaki Derslerde İşlenen Modüllerin Sıklık Oranları	152
Tablo 6	Kodlanan Kelimelerin SGÖÖ Kapsamında İşlenen Derslerdeki Kullanım Sıklığı	154

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1	Teknolojiye Dayalı Öğrenme Sürekliliği	11
Şekil 2	Çevrimiçi Ders Örneği	27
Şekil 3	Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Öğretim ve Öğrenim – Çoklu Ortam Öğretmen Eğitim Programı	131
Şekil 4	UNESCO'nun Öğretim ve Öğrenim Programını Uygulayan Ülkelerin Gelişimleri ve Projeler ile İlgili Raporlarını Gösteren Kitapçıklar	135
Şekil 5	Dünya Eğitim Forumu Kitapçığı – 2. Hedef	137
Şekil 6	UNESCO'nun Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Öğretim ve Öğrenim Adlı Çoklu Ortam Programı Ana Sayfası.....	143
Şekil 7	Bir Modülde Bulunan Başlıklar: Giriş, Amaçlar, Referanslar ve Bağlantılı Linkler ve Krediler	144
Şekil 8	Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğretim ve Öğrenim Programının Kategorilerinde Yer Alan Modüllerin Oranları	145
Şekil 9	Anahtar Kelimelerin Kategorilere Göre Dağılımı	151
Şekil 10	SGÖÖ Programındaki Modüllerin Derslerde Kullanım Sıklığı	154

KISALTMALAR LİSTESİ

SK	Sürdürülebilir Kalkınma
UE	Uzaktan Eğitim
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (Birleşik Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı)
SKE	Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim
UNECE	United Nations Economic Commission for Europe (Birleşik Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu)
ICT	Information and Communications Technology (Bilgi ve Haberleşme Teknolojisi)
ECE	Economic Commission for Europe (Avrupa Ekonomik Komisyonu)
NAIS	National Association of Independent Schools (Ulusal Bağımsız Okullar Birliği)
EÖ	Elektronik Öğrenme
WWW	World Wide Web (Dünya Çapında Ağ)
WTUE	Web Tabanlı Uzaktan Eğitim
BİT	Bilgi İletişim Teknolojileri
SEK	Serbest Eğitim Kaynakları
SGÖÖ	Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğretim ve Öğrenme
SGE	Sürdürülebilir bir Gelecek için Eğitim
SG	Sürdürülebilir bir Gelecek

BÖLÜM I

GİRİŞ

21. yüzyılın ilk onuncu yılında dünya önemli, karmaşık ve birbirine bağlı bir büyüme, yaşam biçiminde zorluklar ve sorunlarla karşı karşıyadır. Zorluklar, sürdürülebilirlikten uzak değerlerden ortaya çıkmaktadır. Zorluklar birbirine bağlıdır ve bunların çözümü için daha güçlü siyasal sorumluluk ve sonuca götürecek bir eyleme gereksinim vardır. Zorlukların üstesinden gelmeyi sağlayabilecek bilgi, teknoloji ve becerilere sahip toplumların, eylem ve değişimi geliştirecek imkanları kullanmak üzere var olan güçlerini harekete geçirmeleri gerekmektedir.

Sürdürülebilir olmayan büyümenin etkileri, öncelikler, sorumluluklar ve yeterliliğin etkileri bölgeler arasında, gelişmekte olan ve gelişmiş ülkeler arasında farklılık gösterir. Tüm ülkeler şimdi ve gelecekte sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için işbirliği yaparak çalışmalıdırlar. Sürdürülebilir Kalkınma (SK) için eğitime yapılan yatırım geleceğe yapılan bir yatırımdır ve özellikle savaş sonrası ülkeler ile az gelişmiş ülkelerde hayat kurtaran bir önlem olabilir.

Değişim için insanları güçlendirecek olan eğitim için ortak bir sorumluluk bilinci oluşturulmalıdır. Böyle bir eğitim, sürdürülebilir bir yaşama, topluma ve saygın bir işe katılım için gerekli yeterlilikler, değerler, bilgi ve beceriler sağlayabilecek kalitede olmalıdır. Temel eğitimin geçerliliği, sürdürülebilir kalkınmada son derece önemlidir. Sözü geçen bu tür bir eğitim, okul öncesi öğrenme, kırsal yerlerde yaşayan insanların eğitimi ve yetişkinlerin okuma yazma bilmeleri

üzerinde durmaktadır. Okuma yazma bilme ve matematiksel becerilerdeki başarılar eğitim kalitesinin oluşmasına yardımcı olur; ayrıca sürdürülebilir kalkınmada eğitimin başarısı için önemlidir (Bonn Declaration, Nisan, 2009, 2., 3. ve 4. maddeler).

Değişim, eğitimin ayrılmaz bir parçası olup eğitim işlevini yerine getirmekte olan hem devleti ilgilendiren bir sistem hem de küresel bir sistemdir ve bu sistemde küresel öğrenen bir toplum oluşmuştur. Eğitim sistemleri; yeni bilgiler, yeni düşünceler, sorun çözümlemede yeni yapılar ve birinin bir diğerini önemseydiği yeni yöntemlere gerek duyan bir dünyanın başarılı vatandaşları olmak için öğrenenlere yardım eden araç olmalıdırlar. Eğitim, yeni gerçeklere katkıda bulunan paydaş olabilme adına değişime açık olmalıdır. İnternet diye adlandırılan küresel haberleşme ağının gelmesiyle, eğitim nihayet yerel gerçeklik konularının ötesine gitme yeteneğine sahip hale gelmiş ve eğitimle vatandaşlara şekil vererek küresel gerçeğe uyum sağlamıştır. Değişen iş alanları, ülkeler arası ortak araştırma yollarının değiş tokuşu, hükümetlerin ulusal ya da küresel iletişimdeki değişim örneklerindeki gibi internet ağı değişen bir dünyadır.

Kaçınılmaz olarak değişim birçok eğitmen tarafından tehdit olarak algılanmaktadır. Eğitmenler için sorun, ya değişimin bir parçası olmak ya da kurbanı olmaktır. Eğitmenler sistem kararlarını kendileri almak yerine başkalarının bunu yapmasına izin verirler. Eğitmenler, etkin tasarımcılar ve etkin katılımcılar olmak yerine değişime tepki gösteren seyirciler olarak kalmaktadırlar. İnternetin iletişim imkanları, geleceğin öğrencileri için istenilen eğitim ortamını oluşturmaya yardım edecek olanağı sağlamaktadır. Eylem odaklı yaklaşım, sistemli ve örgün planlama, tasarım, uygulama ve değerlendirmenin yer almasını gerektirir. İnternet çağında yeni

bir eğitim görüşü/vizyonu geliştirilmesi gerekmektedir. (McVay Lynch, M., 2005, s. 2).

Günümüzün teknolojileri, özellikle internet, sayıları katlanarak artan bireylere bilgi yayma yolu ile çok üstün bir öğretim sunmaktadır. Bu öğretimi sunmakta olan eğitimciler Uzaktan Eğitim (UE) diye yaygın olarak bilinen bir araç kullanmaktadırlar (Levine & Sun, 2002, s. 1).

Sosyal ve ekonomik gelişime katkı sağlayan bir güç olarak açık ve uzaktan eğitim gelişmiş ve özellikle gelişmekte olan ülkelerde örgün eğitim sistemlerinin hızla kabul gören gerekli bir parçası haline gelmektedir. Bu yükseliş eğitimcilerin yeni, internet tabanlı ve multimedya teknolojileri kullanımına karşı duydukları ilgi sayesinde artmaktadır. Uzaktan eğitimin küreselleşmesi, gelişmekte olan ülkelerin kendi eğitim sistemlerindeki hedeflerini gerçekleştirebilmeleri için birçok olanak sunmaktadır. İki ana etmen uzaktan eğitime olan ilgiye büyük ölçüde bir artış sağlamıştır. Bu etmenler; eğitimi daha üst seviyeye çıkaracak sürekli beceriler için gerekli olan gereksinimler ve daha fazla konuyu uzak bir mesafeden öğretmeyi mümkün hale getirecek gelişmelerdir (John, 2002, s. 3).

Önemli olan teknolojinin iyi ya da kötü olması değil, nasıl kullanıldığıdır. Eğitimin içinde kullanılan teknoloji hakkında iyi kararlar verebilmek için farklı teknolojilerin eğitimle ilgili güçlü ve zayıf yanlarını ve de teknolojilerin etkin bir şekilde kullanılması için neler yapılması gerektiğinin anlaşılması gerekmektedir. Gün geçtikçe daha kuvvetli ve işlevsel hale gelen ve ucuzlayan teknoloji, gerek eğitimcilerle gerekse devletlere tüm eğitim sistemini kökten değiştirme gücünü sunmaktadır. Bunun en iyi örneği, esnek ve uzaktan öğrenme alanıdır (Bates, 2005, s.2).

1.1 Uzaktan Eğitimin Tanımı

National Reporting System – Ulusal Raporlama Sistemine (2007) göre uzaktan eğitim (UE); öğrenen ve öğretmenlerin yer, zaman ya da her iki nedenden dolayı öğrenim dönemi boyunca birbirlerinden ayrı oldukları örgün eğitim yoluyla öğrenme etkinliğidir. UE materyalleri basılmış yazı, ses kaydı, video kaydı, radyo ve televizyon yayınları, bilgisayar programları, web tabanlı programlar ve diğer çevrimiçi teknoloji yolu ile dağıtılır. Öğretmenler, öğrenenlere posta, telefon, elektronik posta ve diğer çevrimiçi yollar ile destekte bulunurlar.

Schlosser ve Simonson (2002, s. 4) uzaktan eğitimi, öğrenen grubun ayrı yerlerde olduğu ve öğrenenleri, kaynakları ve öğretmenlerin bağlanabilmesini sağlayan etkin telekomünikasyon sistemlerinin kullanıldığı kuruma dayalı örgün eğitim olarak tanımlamışlardır. Schlosser ve Simonson UE tanımının dört bileşeninden şu şekilde söz etmişlerdir:

- UE kuruma dayalıdır. Bu, uzaktan eğitimi kendi kendine çalışma yönteminden farklı kılar. Bu tanımdaki kurumdan kasıt geleneksel eğitim kurumu iken, uzak mesafelerde bulunan öğrencilere eğitim veren yeni ve geleneksel olmayan kurumlar gitgide artmaktadır. Çeşitli iş yerleri ve kurumlar uzaktan eğitim imkanı vermektedirler. Birçok eğitmen, güvenilirlik katmak ve kaliteyi yükseltmek için uzaktan eğitim sunan bu tür kurumları desteklemektedirler.
- Uzaktan eğitimin tanımının ikinci etmeni, öğrenen ve öğretmenin ayrılma kavramıdır. Ayrılma daha çok coğrafik açıdan – öğretmenler bir yerde öğrenenler ayrı bir yerde – düşünülmektedir. Ayrıca UE tanımıyla kastedilenlerden biri de öğrenen ve öğretmenlerin zaman olarak da ayrı olmasıdır. Eşzamansız uzaktan eğitim; öğrencilerin ayrı zamanlarda eğitim

alması anlamına gelmektedir. Son olarak, öğretmen ve öğrencilerin akıllıca ayrılması önemlidir. Yani derste geçen kavramlara hakim olan öğretmenlerle hakim olmayan öğrencilerin eşzamansız eğitimde ayrı olmaları en aza indirgenmelidir.

- UE tanımının üçüncü bileşeni etkileşimli telekomünikasyonlardır. Etkileşim, eş zamanlı veya eşzamansız – aynı zamanda veya farklı zamanlarda – olabilir. Öğrenenlerin birbirleri ile, öğretim kaynakları ile ve de öğretmenleri ile etkileşimi önemlidir. Ancak etkileşim öğretimin en önemli özelliği olmamalı, bunun yerine işe yarar, basit ve amacına uygun olmalıdır. “Telekomünikasyon sistemleri” sözcükleri televizyon, telefon ve internet gibi elektronik iletişim araçlarını kapsamaktadır, fakat sadece elektronik iletişim araçları ile sınırlı olmamaktadır. “Uzak mesafeden iletişim kurma” olarak ifade edilen telekomünikasyon mektuplaşarak uzaktan eğitim gibi posta servisleri ve diğer elektronik olmayan iletişim yollarını içermektedir. Elektronik iletişim sistemleri gelişip daha yaygınlaştıkça, çağdaş uzaktan eğitim sistemlerinin dayanak noktası haline gelmesi olasıdır. Ancak, telekomünikasyonun daha eski ve daha az karmaşık sistemleri önemli olmaya devam edecektir.
- Son etmen ise, öğrenenler, kaynaklar ve öğretenlerin bağlanma kavramıdır. Bu da, öğrencilerle etkileşimde bulunan öğretenlerin ve öğrenmeyi sağlayacak kaynakların var olması demektir. Kaynaklar, gözlenebilecek, dokunulabilecek, işitilebilecek ve tamamlanabilecek kaynakları da içeren ve öğrenmeyi geliştirici öğrenme deneyimlerini oluşturacak eğitimsel tasarım yöntemlerine dayalı olmalıdır.

1.1.1 Uzaktan Eğitimin Tarihçesi ve Evrimi

McIsaac ve Gunawardena (1996, s. 2), uzaktan eğitimin tarihçesini şu şekilde anlatmışlardır:

Uzaktan eğitim yeni bir kavram değildir. 1800'lü yılların sonlarında, Chicago Üniversitesi'nde öğretmen ve öğrenenin ayrı yerlerde olduğu ilk mektupla öğretim programı başlamıştır. Daha önceki dönemlerde özellikle Avrupa'da sanayi devrimi öncesinde, eğitim öncelikle toplumun yüksek seviyelerindeki erkekler için vardı. O dönemde eğitimin en etkili şekli öğrenenleri bir yerde ve aynı zamanda bir tek öğretmenden öğrenmek üzere toplamaktı. Bu geleneksel eğitim şekli günümüzde hala etkin öğrenme modeli olarak sürmektedir. 1890'da William Rainey Harper gibi öğretmenlerin alternatif oluşturma çabaları ciddiye alınmadı. Seçkin kişilerden olmayan ya da bir eğitim kurumunda tam zamanlı olarak bulunamayan bireylere eğitim fırsatları sağlamak için tasarlanan mektupla eğitim, düşük kaliteli eğitim olduğu düşünülerek küçümsendi. Birçok öğretmen mektupla yapılan derslere basit ticari faaliyetler gözüyle baktılar. Mektupla öğretim, seçkinlik ilkesini savunanlar ve demokratik olmayan eğitim sistemi tarafından onay görmedi (Pittman, 1991).

Yine de eğitimde fırsat eşitliğini sağlama ihtiyacı her zaman demokratik amaçların bir parçası olmuştur ve bu yüzden de uzaktan eğitim yeni bir döneme girmiştir.

Radyonun I. Dünya Savaşı sırasında ve televizyonun 1950'lerde gelişimleri ile birlikte geleneksel sınıf dışındaki eğitimin yeni bir verilme şekli bulundu. Radyo ve televizyonun uzaktan eğitim verme amaçlı kullanılmaya başlanmasından çok daha sonra işitsel ve bilgisayarlı telekonferans devlet okullarında, üniversitelerde, askeriyede, iş alanında ve sanayide verilen eğitimi etkilemiştir.

1996'dan beri "üçüncü kuşak" uzaktan eğitim, ekonomisi güçlü devletlerde hızla yayılmıştır. Açık öğretim ve uzaktan eğitim projeleri artık okulda ve işte, teknik ve mesleki, yükseköğretim ve üniversite seviyelerinde, ayrıca özel sektörde ve işe dayalı eğitimde bulunuyordu. Her kıtada başarılı şekilde büyüyen açık ve uzaktan öğretim girişimleri aynı zamanda uzaktan öğretim kapsamında olan elektronik öğrenme için de geçerlidir (Bates, 2005, s. 13).

Son 30 yıldır UE teknolojileri önemli derecede gelişmeye devam etmiştir. Sonuç olarak eğitimin verilmesindeki hızlı değişim tüm dünyada bilgisayar ve internet ağı gibi teknolojik ilerlemelerle birlikte ortaya çıkmaktadır. Elektronik öğrenme (EÖ) evrimini etkileyen iki büyük gelişme Amerika'daki 11 Eylül olayları ve teknolojidir. 11 Eylül'den sonra çalışanlarını eğitmesi gereken şirketler onların seyahat etmelerine izin verme konusunda kararsızlık ve ekonomi açısından belirsizlik yaşadılar. Coğrafi olarak birbirinden ayrı olan çok sayıdaki çalışanlara her türlü konuda eğitim verecek olan EÖ için en uygun zaman gelmişti. Bundan sonra eğitim açısından önemli bir güç haline gelen EÖ büyümeye ve gelişmeye devam etti (Clarey, 2007, s. 9).

1.1.2 Uzaktan Eğitim Türleri

Kaufman (1989) ve Nipper (1989) uzaktan eğitimde üç nesil olduğunu vurgulamışlardır:

Tek bir teknolojinin etkin kullanımı, öğretim ve ödüllendirme denkleği sağlayan kurum ile öğrencilerin doğrudan etkileşimde bulunamaması *Birinci Nesil*'i nitelendirmektedir. Eğitici televizyon ve radyo da bu tanıma uymasına rağmen, birinci nesil uzaktan eğitimin temel biçimi mektupla öğretimdir. Özel kurumlar, bireysel olarak çalışmak isteyen öğrenenler için kitap ve makaleler temin eder, geçerliliği kabul edilen ya da akredite edilen seçme sınavlarına girmeden önce öğrencilere ödevler veren ve geri bildirimde bulunan öğretmen istihdam ederdi.

İkinci Nesil uzaktan eğitim, uzaktan eğitim için tasarlanan materyallerin kullanıldığı ancak materyalleri hazırlayanlardan daha çok öğretmen gibi üçüncü bir kişinin aracılık yaptığı öğrenenlerle iletişimin kurulduğu ‘basım+yayın’ karma çoklu ortam yaklaşımı olarak nitelendirilmektedir. İkinci nesil uzaktan eğitim kurumları büyük sayıda öğrencilere hizmet verebilmektedir. Materyallerin nitelikli tasarımı, merkezi üretim ve eğitim, öğrenenin ussal gelişimini hedefleyen bağımsız öğrenci aktiviteleri ile uyarlanmış tek yönlü bilgi aktarımı, geniş bürokratik sistemler ve uygun maliyetli sonuçlar ikinci nesil uzaktan eğitimin tipik özellikleridir. İngiliz Açıköğretim Üniversitesi, Türkiye’de Anadolu Açıköğretim Üniversitesi ve İspanya’daki National de Educacion a Distancia Üniversitesi ikinci nesil uzaktan eğitim örnekleridir. *Üçüncü Nesil* uzaktan eğitim, dersi başlatan öğretene ile uzaktaki öğrenen arasında etkileşimi sağlayan internet ya da video konferansı gibi iki yönlü iletişim araçlarına dayanır. İletişim gerek bireysel gerekse grup olarak öğrenenler arasında uzaktan sağlanır. Üçüncü nesil teknolojileri öğrenen ve öğretene arasında (ayrıca öğrenciler arasında) çok daha fazla eşit iletişim dağılımı ile sonuçlanır. Üçüncü nesil sistemleri bilgiye dayalı veya sanayi sonrası olarak tanımlanmaktadır (Farnes, 1993). Küçük, kısmen bağımsız takımlar ders tasarımını, geliştirilmesini ve dersin verilmesini sağlayabilirler. Eğitim ve öğretime daha yapıcı yaklaşımlar, öğrenci diyaloguna ve tartışmasına bağlı ve kısmen esnek web tabanlı idari hizmetler üçüncü nesil uzaktan eğitimde bulunmaktadır. Üçüncü nesil uzaktan eğitim örnekleri daha çok uzaktan eğitim işlevli geleneksel üniversitelerde ve bazı küçük eğitim kuruluşlarında bulunmaktadır.

Kaufman ayrıca uzaktan eğitimde üç nesli, öğrenenin denetiminde gelişerek artış, diyalog için fırsatlar ve salt kavramdan daha çok düşünme becerileri üzerindeki önem olarak da nitelendirmiştir.

Tablo 1 : Uzaktan Eğitim Türleri – Kavramsal Çerçeve

Uzaktan Eğitim Yöntemleri ve İlgili Eğitim Teknolojileri	Dağıtım Teknoloji Özellikleri					
	Esneklik			Çok iyi İşlenmiş Materyaller	İleri derecede Etkileşimli Eğitim	Kurumsal Sıfıra Yaklaşan Değişken Masraflar
	Zaman	Yer	Hız			
BİRİNCİ NESİL - Mektuplaşma Yöntemi • Basılı	Evet	Evet	Evet	Evet	Hayır	Hayır
İKİNCİ NESİL - Etkileşimli Yöntemi • Basılı • Ses bantı • Video bantı • Bilgisayar tabanlı öğrenim • Etkileşimli video (disket ve bant)	Evet Evet Evet Evet Evet	Evet Evet Evet Evet Evet	Evet Evet Evet Evet Evet	Evet Evet Evet Evet Evet	Hayır Hayır Hayır Evet Evet	Hayır Hayır Hayır Hayır Hayır
ÜÇÜNCÜ NESİL - Uzaktan Eğitim Yöntemi • Görüntüsüz Telekonferans • Görüntülü Telekonferans • Görsel-yazısal İletişim • TV yayını/Radyo ve Görüntüsüz Telekonferans	Hayır Hayır Hayır Hayır	Hayır Hayır Hayır Hayır	Hayır Hayır Hayır Hayır	Hayır Hayır Evet Evet	Evet Evet Evet Evet	Hayır Hayır Hayır Hayır
DÖRDÜNCÜ NESİL - Esnek Öğrenim Yöntemi • Etkileşimli multimedya çevrimiçi • www kaynaklarına internet tabanlı erişim • Bilgisayar ortamlı erişim	Evet Evet Evet	Evet Evet Evet	Evet Evet Evet	Evet Evet Evet	Evet Evet Evet	Evet Evet Hayır
BEŞİNCİ NESİL - Akıllı Esnek Öğrenim Yöntemi • Etkileşimli multimedya çevrimiçi • www kaynaklarına internet tabanlı erişim • Otomatik yanıt sistemlerini kullanarak bilgisayar ortamlı erişim • Kurumsal süreçlere ve kaynaklara yerleşke portal erişimi	Evet Evet Evet Evet	Evet Evet Evet Evet	Evet Evet Evet Evet	Evet Evet Evet Evet	Evet Evet Evet Evet	Evet Evet Evet Evet

Kaynak: James C. Taylor, 'The Future of Learning – Learning for the Future: Shaping the Transition', Openpraxis, C.II, 2001, s. 2.

Taylor (2001), Tablo 1’de de gösterilen UE modellerini şu şekilde açıklamıştır:

Birinci Nesil: Mektupla öğretim yöntemini içermekteydi. Öğrenenlere diledikleri yerde diledikleri sürede çalışma imkanı veriyordu, ancak etkileşimin olmadığı bu yöntem 1990’lı yıllarda kitle iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla önemini yitirdi.

İkinci Nesil: Çoklu ortam yönteminde öğrenene basılı materyallerin yanı sıra ses ve görüntü bantları ile bilgisayar disketleri aracılığı ile verilen eğitimidir. İkinci kuşak eğitimi tek taraflı olarak devam etmektedir.

Üçüncü Nesil: Uzaktan eğitim yönteminde televizyon yayınları, görüntülü ve görüntüsüz konferans sistemleri kullanılmaktadır. Bu yöntemde zaman ve mekan bağımsızlığı yoktur ancak iletişim etkileşimli olarak gerçekleştirilebilmektedir.

Dördüncü Nesil: Esnek uzaktan eğitim yöntemidir. Eğitim materyalleri web tabanlıdır ve çoklu ortam destekli eğitim materyalleri kullanılabilir. Öğrenenler zaman ve mekan bakımından özgürdür ve ayrıca etkileşimli öğrenim gerçekleştirebilmektedir.

Beşinci Nesil: İleri esnek öğrenme yöntemi olup, dördüncü nesildeki yöntemin daha gelişmiş biçimidir. Etkileşimli bu yöntemde öğrenciye bireysel pedagojik deneyim vermek geleneksel uzaktan eğitime ve örgün eğitime göre ekonomik açıdan daha düşük maliyetli olması amaçlanmaktadır.

1.1.3 Çevrimiçi Öğrenme ve Elektronik Öğrenme

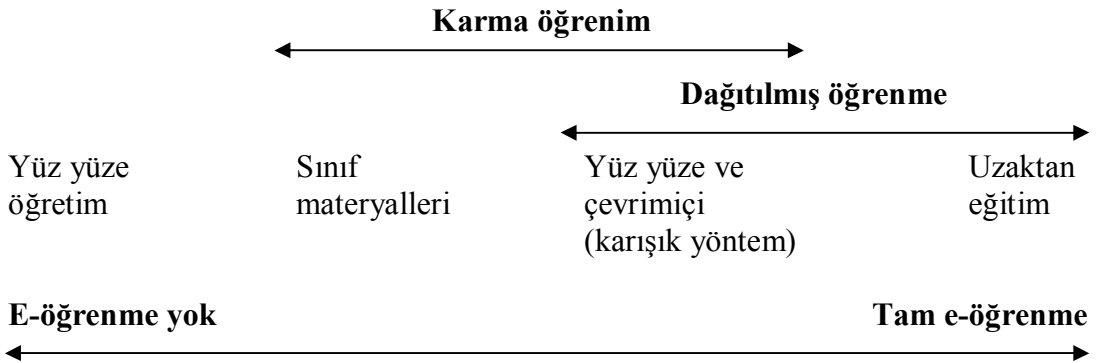
Üçüncü nesil eğitimin gelişmesinin asıl nedeni internetin ve özellikle Dünya Çapında Ağ (World Wide Web: WWW)'ın hızlı yayılmasıdır. Ancak, bu sadece uzaktan eğitimi değil geleneksel eğitimi de etkilemektedir. WWW, dijital materyallerin oluşturulmasına, saklanmasına, erişimine ve internet üzerinden etkileşime girilmesine izin veren internetin tamamlayıcı bir parçasıdır. İnternet ayrıca elektronik postayı, duyuru panolarını ve WWW'den ayrı ya da WWW ile birlikte dijital video konferansını içermektedir. Çevrimiçi öğrenme özellikle interneti ve WWW'yi kullanmak anlamına gelirken, elektronik öğrenme herhangi bir haberleşme ve bilgisayar tabanlı öğrenme biçimini kapsamına rağmen elektronik öğrenme ve çevrimiçi öğrenme daha çok birbirinin yerine kullanılabilir.

1.1.4 Elektronik Öğrenme, Dağıtılmış Öğrenme, Karma Yöntem, Harmanlanmış Dersler

Dağıtılmış öğrenme, hem okulda hem de çevrimiçi verilen uzaktan dersleri kapsayan bir terimdir (Twig, 2001).

Karma yöntem, karma ve harmanlanmış terimlerinin tümü yüz yüze ve çevrimiçi öğretimin bileşimini belirlemek için kullanılan terimlerdir. Birçok kurum, varolan basıma dayalı kurslarına elektronik posta, çevrimiçi web makaleleri ve çevrimiçi tartışma forumları eklemeye başlamıştır. İnternet imkanı olmayan öğrenenlere erişimin azalmaması için ek olarak sunulan çevrimiçi aktiviteler genellikle isteğe bağlıdır. Hatta en başından beri ‘çevrimiçi’ kurslar diye tasarlanan kursların bile basılı okumaları – gerek ders kitapları biçiminde gerekse posta ile öğrenenlere gönderilmek üzere basılı yazılar şeklinde – mevcuttur. Eğer öğrenenler kurs için bir bilgisayara ve internete erişim sağlayabiliyorlarsa ve yüz yüze sınıflara katılma zorunluluğu olmadan kursu alabiliyorlarsa ‘tümüyle çevrimiçi’ terimi kullanılabilir. Bu tür kurslara uzaktan eğitim denilmektedir. Bu tanımdaki kurslarda öğrenenlerin basılı kitaplar okuması ve yüz yüze sınıflara katılması isteklerine bağlıdır.

Bates ve Poole (2003, s. 217) teknolojiye dayalı eğitimdeki gelişmeleri Şekil 1’deki gibi göstermişlerdir.

Şekil 1. Teknolojiye dayalı öğrenme sürekliliği (Bates ve Poole, 2003, s. 217)

Yeni teknoloji ile birlikte yeni terimler de oluşmuştur. ‘Sanal’, farklı çevrimiçi koşullarını tanımlamak için kullanılmaktadır. Dağıtılmış öğrenme uzaktan eğitimle aynı olarak görülmediği takdirde faydalıdır. Karma modeller ise yerleşkeye dayalı elektronik öğrenme için faydalı tanımlardır. Çevrimiçi öğrenim olmasa da uzaktan eğitim işlevini sürdürübelir. Elektronik öğrenme uzaktan eğitimde olduğundan daha geniş ölçüde aktiviteler içermektedir. Uzaktan eğitim alan öğrenciler genellikle yaşça daha büyük, daha bağımsız ve öğrenimde uzman desteği isteyen bireyler olma özelliği gösterir. Her ne kadar sınıfa dayalı öğretim ile uzaktan eğitim arasında teknolojiyi kullanma açısından bir noktadan birleşim olmasına rağmen, uzaktan eğitim dinamik ve farklı bir eğitim biçimidir.

1.1.5 Uzaktan Eğitimin Yararları ve Sakıncaları

Uzaktan eğitim, özellikle uzaktan çevrimiçi eğitim gerek eğitimi sağlayanların gerekse potansiyel öğrencilerin oldukça ilgisini çekmektedir. Bu tür eğitim ile uzaktan bağlanarak çalışma arasında birçok benzerlik vardır. Sağlayıcıların açısından geniş ölçüde öğrenci potansiyelinin olması, hizmet araçlarından ve kurumun alt yapısından tasarruf edilmesi, talebin karşılanması ve değişen iş uygulamaları çekici olmaktadır. Öğrenci açısından cazip olan ise kısalan seyahat, esneklik ve diğer yükümlülüklerle (iş, aile, vs) daha fazla zaman ayırmanın verdiği avantajlardır (Dick, 2002, s. 1).

Bilgi içeren teknolojiler ile ilgili olarak dünya ekonomisinde önemli değişimler olmuştur. Bunlar eğitim ve insan kaynağı gelişimi için hükümetlerin ilgisini gerektirir. Son 20 yıllık süre içinde eğitim ve öğretimde önemli ölçüde gelişim gözlemlenirken, dünya hala uluslararası düzeyde ve bazen ulusların kendi içinde kabul edilemez eşitsizliklerden zarar görmektedir. Birçok ülke çocuklar ve gençlerin

eğitime sınırlı erişimi ile m¼cadele etmekte ve aynı zamanda daha yaşlı kuşağın temel gereksinimlerinin ¼zerine eğilmek zorundadır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki (BİT) hızlı gelişim ve daha fazla bilgi yoğunluğuna ulaşmış gerek kendi aralarında gerekse uluslararasılaştırılmış toplumlara y¼nelik hareket, eğitim tasarlanması ve verilmesi i¼in yeni zorluklar ve olanaklar yaratmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojileri kalkınmada yaratıcılık ve k¼lt¼rler arası diyalog alışverişinde yeni ufuklar a¼maktadır. Bununla birlikte, b¼y¼yen sayısal u¼urum kalkınmada olduk¼a b¼y¼k eşitsizliğe neden olmaktadır. Bu da, zarar g¼rm¼ř grupların kırsal topluluklarını okuma-yazma bilmeyen n¼fusun ve hatta t¼m ¼lkelerin kendilerini bilgi toplumunun ger¼ek ¼yeleri yapabilecek ara¼lara erişimi olmadığı ¼eliřkili durumları artırmaktadır.

¼đrenen i¼in a¼ık ve uzaktan ¼đrenim, iş ve eğitimin bilemişi olduğu gibi y¼kseltilmıř erişim ve esneklik anlamına da gelmektedir. Bu ayrıca daha ¼ok ¼đrenen merkezli yaklaşım, zenginleştirme, y¼ksek kalite ve yeni etkileşim yolları anlamına da gelebilir. A¼ık ve uzaktan ¼đrenim ¼alıřanlar i¼in y¼ksek kaliteli ve iş yerinde uygun maliyetli mesleki gelişim sunar. Becerilerin daha iyi hale gelmesine, y¼kseltilmıř ¼retkenliđe ve yeni ¼đrenen k¼lt¼r gelişimine olanak sağlamaktadır. H¼k¼metler i¼in ise asıl g¼¼, eğitim ve ¼đretim sistemlerinin kapasitesini ve d¼ř¼k maliyetlilik durumunu artırmak, geleneksel eğitim ve ¼đretime sınırlı erişimle hedef gruplara ulaşmak, varolan eğitimsel yapıların kalitesini ve uygunluğunu desteklemek ve artırmak, eğitim kurumlarının ve m¼fredatın ortaya ¼ıkan ağlarla ve bilgi kaynakları ile bağlantısını sağlamak ve yaşam boyu ¼đrenim i¼in yenilik ve olanakları geliştirmektir (UNESCO, 2002, ss. 7 – 8).

1.1.5.1 Uzaktan Eğitimin Bireysel Yararları

Matthews (1999, s. 4), UE'in öğrenci açısından yararlarını şu şekilde açıklamıştır:

- Özellikle geleneksel olmayan öğrenci için yüksek öğretime erişim
- Kişisel zamana uyabilen esnek zaman çizelgesi
- Derse dünyanın herhangi bir köşesinden öğrencilerin katılmasını sağlayan uygun konum
- Öğretmenin bireysel olarak ilgisi
- Daha az seyahat
- Öğretmenler tarafından yöneltilen soruları anlamak ve yanıtlamak için (elektronik posta yolu ya da tartışma platformları) fazla zamanın olması.

Ayrıca;

- Sohbet odaları, toplum anlayışı geliştirir.
- Çekingen öğrenciler, sohbet odalarında ismi belli olmadan açıkça konuşabilirler. Çevrimiçi derslere katılan birçok öğrenci birbirlerini geleneksel sınıf içinde olduklarından daha iyi tanıyabildiklerini söylemektedirler (Buikema & Ward, 1998, s. 40).

Elektronik ortamda öğrenmenin sağladığı teknolojik olasılıklar sayesinde zengin işitsel ve görsel tasarımlar ile eğitim daha çekici hale gelmektedir ve öğrenme artmaktadır. Çalışmalar, interaktif eğitimin öğrenme süresinde %50 oranında bir düşüş sağlamıştır (E-learning Uygulama Örnekleri).

Yeni bilginin akılda kalma oranları okuyarak %10, dinleyerek %20, görerek %30 ve dinleyerek – görerek %50 olarak tespit edilmiştir. Görsel ve işitsel materyallerle etkileşime girildiğinde akılda kalıcılık oranı %75'e kadar çıkmaktadır. Bilgisayar destekli eğitimde akılda kalma oranı geleneksel sınıf eğitimine göre %25

daha fazladır. Elektronik öğrenme yönteminde öğrenenler bir konuyu dilediklerinde tekrar etme olanağına sahip oldukları için öğrenmeleri pekişecektir. Linkler sayesinde doğru kaynaklara erişebilirler (E-LEARNING ÜRÜNLERİ, <http://akser.com>).

1.1.5.2 Uzaktan Eğitimin Bireysel Sakıncaları

Dick'e (2002, s. 3) göre uzaktan eğitimde bireyler için bazı sakıncalar vardır.

Bunlar:

- Daha az yardım sağlanabildiğinden evde çalışmanın zor olması, motivasyon sorunları ve evde bulunan bireyler tarafından dikkat dağılması
- Geleneksel okuldaki sosyal etkileşim ve ders dışı etkinliklerin eksikliğidir.

Uzaktan eğitimin bazı diğer sakıncaları ise şöyledir:

- Yetişkinlerin uzaktan öğrenim derslerine düzenli olarak katılmama, öz disiplin ve zaman yönetimi ile ilgili sorunları vardır. Ayrıca bilgisayar donanımı ve internet bağlantıları bazı öğrenenlere göre geleneksel derse katılmak için harcanan giderlerden daha fazladır (Wahlstrom ve diğerleri, 2003).
- Bazı öğrenenler de her ne kadar telefon, elektronik posta ya da sohbet odaları/tartışma platformlarında iletişim kurma şansına sahip olsalar da diğer öğrencilerle yüz yüze görüşemedikleri için yalnız hissedebilmekteler. İnternet tabanlı öğrenim dersleri eğitim aracı olarak ders anlatımına daha az, okuma ve tartışmaya daha çok bağlı olarak yapılmaktadır. Bu yüzden okuma ve yazma becerilerinde kendilerini rahat hissetmeyen öğrenenler, uzaktan eğitimde kendilerini aynı derecede rahatsız hissedebilmektedirler (O'Lawrence, 2007, s. 5).

- Eğitmenin teknik destek elemanına gereksinim duyması, eğitim materyallerinin hazırlanması konularında yetersiz kalınma, ek yazılım gereksinimleri, yetişkinlerde rastlanan değişime direnç gösterme özellikleri, aile yaşantısını olumsuz yönde etkilemesi gibi sınırlılıklardan da söz edilebilir (Odabaş, 2004).

1.1.5.3 Uzaktan Eğitimin Kurumsal Yararları ve Sakıncaları

Tele iletişimin kuruma yararları genel olarak üretkenlik, çalışanların zamanının daha iyi kullanımı, geniş personel yelpazesi, alışıl gelmiş işyeri alanından tasarruf ve çalışma saatlerinin uzatılabilmesi çerçevesinde toplanmaktadır (Katz, 1987, s. 179; DuBrin, 1991, s. 1225; Hamblen, 1999, s. 50).

Gray ve diğerleri (1993, s. 65) yarı girişimciler olarak adlandırdıkları işlerini evden bağlanarak yerine getiren başarılı çalışanlar için; karar verme, sorun çözme ve öz yönetim gibi ölçütlere değinmişlerdir. Bunların yanı sıra işlerini evden gerçekleştirenler motive edilmeli, hedef belirlemede, çözümlemede, iletişimde ve teknolojiye güçlü becerilere sahip olmalıdır.

Uzaktan eğitim hizmeti veren üniversiteler için de benzer yararlardan söz edilebilir. Artan personel işyükleri ve olağan saatler dışında ders verme olasılığı üniversite yöneticilerinin hoşuna gidebilir. Büyük öğrenci sayıları ve buna bağli olarak elde edilen gelir önemli bir itici güç olarak görölmektedir (Keohane, 2000).

Uzaktan eğitimde kurumsal açıdan sakıncaların büyük ölçüde kurumların işleyişindeki değişim, araç-gereç maliyetlerinin artması, geleneksel işyerlerinde bulunan kilit personel eksikliği, etik sorunlar ve güvenlik ile ilgili olduğu ifade edilmektedir (Ford & Butts, 1991, ss. 19 - 23; Orlikowski, 1996, ss. 63 - 92; Dick & Duncanson, 1999, s. 3).

1.1.6 Çevrimiçi Öğretim İzlenesi Planlaması

Lynch (2005, s. 5-6), çevrimiçi öğretim müfredatı ile ilgili şunları ifade etmiştir: Günümüzde öğretmenler, ebeveynler ve öğrenciler tarafından web tabanlı derslerin öğrenimi gerçekten geliştirip geliştirmedeği; bir bütün olarak kurum ve her bir plan içinde etkin öğrenme topluluğu kurmak ve sürdürmek için ne tür bir yatırım yaptığı ve çaba gösterdiği konuları sorulmaktadır. Birleşik Devletler'deki Ulusal Eğitim Birliğine ve son yıllarda yayınlanan birçok araştırma yazılarına göre web tabanlı öğrenme etkinliğine verilen yanıt 'evet'dir. Yatırım fonları ve çabaları bir yıllık ders dönemi boyunca on misli olarak geri dönmektedir. Bir veya iki yıl boyunca zorluğa katlanılabılırsa, gelişen web tabanlı bir öğrenme çevresi sağlanabilir. Araştırma sonucu web tabanlı öğrenmenin faydaları şu şekildedir:

- *Bütün ders içeriği hem öğrenciler hem de öğretmenler için tek bir erişilebilir yerdedir.* Kaynaklar, materyaller, ev ödevleri, dağıtılan basılı kağıtlar ve not izleme günün 24 saati, haftanın yedi günü hazır bulunur.
- *Değişik öğrenim biçimleri ele alınabilir.* Elektronik postalar ve tartışmalar gibi iletişim fonksiyonları çekingen öğrencilerin düşüncelerini ifade edebilmelerini ve geliştirmelerine olanak sağlarken, grafikler, sesli, görsel ve diğer iletişim araçları eğitimi desteklemektedir.
- *Etkin öğrenim artar.* Web tabanlı dersler etkinliği artırdığı için aktif öğrenim ve kavramların uygulanmasında olay inceleme tartışmaları gibi örgün eğitim sınıfı dışındaki etkileşime yeni olanaklar sağlamaktadır.
- *Öğrenen toplumlar teşvik edilir.* Web tabanlı dersler yer ve zamana bağlı olmayan yeni bir tür topluluk oluştururlar. Artık öğrencilerin sadece dersten sonra sınıfta kalan ya da öğle yemeğinde buluştukları diğer öğrencilerle bir araya gelip konuşmalarına gerek kalmamıştır.

- *Öğrenciler kavram ve teorileri öğrenmek için çeşitli iletişim araçlarını kullanmaktan memnundurlar. Bugünün öğrencileri teknolojiye merak duymakta ve web kullanmaya alıştırlar.*

Eğitim performansının değerlendirilmesi elektronik ortamda merkezi olarak yapılmakta ve raporlanmaktadır. Öğrenenlerin elektronik eğitimlere giriş çıkışları ve eğitim modüllerinin tamamlanıp tamamlanmadığı web üzerinden kontrol edilebilmektedir. Ayrıca katılımcının belirlenen hedeflere ulaşp ulaşmadığı da belirlenebilmektedir (E-learning Uygulama Örnekleri)

http://www.enocta.com/tr/referanslar_ornekler.asp).

1.1.6.1 Web-tabanlı Eğitim Planlamasında Teknolojilerin Seçimi ve Kullanımı

Erişim: Nelson (1973) kırk yıla yakın bir süre önce tüm dünya vatandaşlarının erişebileceği dünya çapında bilgi kaynaklarının birbirine bağlı küresel bir sistemle sağlanabileceğini kafasında canlandırabilmişti. 1973'te bu inanılmaz bir bilim-kurgu ve futurist bir düşünce olarak görüldü.

Bates (2005, s. 50), teknoloji kullanılarak verilen eğitim öğrenenlerin teknolojiye erişimleri mümkün değilse gerçekleşmesinin mümkün olamayacağını söylemiştir. Bu yüzden bu yöntemle kimlere erişilebileceği sorusu ortaya çıkmaktadır ve bunun yanıtı kurumun yetkisine ve verilecek program türüne dayanmaktadır. Oldukça seçici bir araştırma üniversitesi öğrencilerine dizüstü bilgisayar verebilir. Açık üniversite ise tüm olası öğrencileri için mevcut olan teknolojileri kullanması gereklidir. Diğer bir soru ise hedef öğrenenler için ayrılan uygun çalışma ortamının ne olduğudur. Bu ortam kampüste, açık öğrenime tahsil edilmiş bir yerel merkezde, kampus tabanlı ve uzaktan eğitim alan öğrenciler için ortak tesisleri olan yerel bir halk eğitim kurumunda, bireysel çalışma yeri ya da şirket

eğitim merkezi olan iş yerinde, internet kafe gibi bir ticaret merkezinde olabilmektedir.

Bates ayrıca kampüste öğrenim gören öğrenenler için bilgisayar laboratuvarları ve internet erişimi sağlanabileceğini ancak bu kurum için yüksek maliyetli olabileceğini de ifade etmektedir. Eğer bir kurumun politikası servislerini almak isteyen herkesin erişimine açık olursa, evde halihazırda eğlence için alınmış olan ekipmanın var olması son derece büyük bir önem kazanır. Bazı uzaktan eğitim kurumlarının evlerinde kullanılmak üzere düşük maliyette öğrencilere teğizat ve hizmet sağlaması mümkün olabilir ve teğizatın kurs bitiminde geri verilerek sonraki yıllarda öğrencilerin kullanımına yeniden sunulabilir. Buna rağmen, böyle bir uygulama materyallerin oluşturulması, iade edilen teğizatın bakımı ve geri iade edilmeyen ya da kötü kullanılan teğizat için verilecek cezaların saptanmasında verilecek maliyetli bir karar olabilir.

Açık erişimli ve ev tabanlı öğrenim kısıtlı teknolojilerden dolayı birçok ülkede sınırlı hale gelmektedir. Ayrıca yaşam koşullarından dolayı kalabalık bir ortamda olan ya da tüm ailenin kullandığı tek bir televizyon veya bilgisayar bulunan öğrenenler için evde eğitim almak her zaman uygun olmayabilmektedir. Teknolojiyi yerel eğitim merkezlerinde mümkün hale getirmek bir çözüm olacaktır. İki çeşit merkez düşünülebilir: özellikle açık ve uzaktan eğitim alan öğrenenler için oluşturulan merkezler ve tesislerinin ya da en azından odalarının uzaktan ve açık eğitim alan öğrenenler tarafından paylaşıldığı mevcut kolej ve okullarda oluşturulan merkezler. Bu tür merkezlerin sakıncası öğrenenlerin eğitim merkezine gitmek için geçirecekleri zaman kaybıdır. Diğer taraftan bazı öğrenenler için eğitim merkezleri televizyon programlarını evde seyretmekten daha iyi bir öğrenme ortamı olmasıdır.

İşyerleri de artık uzaktan eğitim ve özellikle elektronik öğrenme için gittikçe önemli bir konum haline gelmektedir. Çalışanlar evlerinde sahip olmadıkları teknolojiye sahip olabilmektedirler. Bir iş yerinde kullanılan bilgisayar ve internet erişimi eğitim için de kullanılması mümkün olabilmektedir. İş yerinin eğitim amaçlı kullanımındaki sakınca ise çalışanların iş saatleri içinde eğitim için zaman bulamamasıdır. Sonuç olarak işverenler çalışanlarının eğitim için ziyaret edebilecekleri eğitim amacı ile donatılmış yerel site-tabanlı eğitim merkezleri kurmuşlardır.

İnternet ve sanal kafelerin hızlı büyümesi birçok ülkede düşük maliyetle internet erişimi sağlanmaktadır. Yine de gürültücü gençlerin bulunması, yer darlığı bu tür yerler ders çalışmak için uygun olmayabilir. Teknolojiye evden erişmek uzaktan öğrenenler için en uygun ve kurumlar için en ekonomik öğretim alanıdır (Naidoo, 2001).

Maliyet: Eğitimde teknolojinin kullanımı ile ilgili mantıklı kararlar almak için tam bir kavrayış ve maliyet hesabı yapılması önemlidir. Elektronik öğrenim ya da uzaktan eğitim maliyetleri hesaplanırken göz önüne alınması gereken sorular şu şekilde olmalıdır (Bates, 2005, s. 52).

- Programların geliştirilmesi ve dağıtılmasındaki temel maliyetler nelerdir?
- Maliyetlerin düşmesine ya da yükselmesine neden olan ana etmenler nelerdir?
- Maliyet yapıları değişik medya ve teknolojiler arasında (yüz yüze eğitim dahil) nasıl çeşitlilik gösterir?
- Maliyetler karşılanırsa ya da iyileştirilirse, iş planında nelerin yer alması gerekmektedir?
- Maliyetlerle kazançlar arasında nasıl bağlantı kurulur?

Bir profesörün öğretirken az ya da çok zaman harcaması genellikle aldığı ücreti değiştirmez. Eğer çevrimiçi eğitimde yüz yüze eğitimden daha fazla zaman geçirirse bu fazla bir maliyet demek olabilir mi? Teknoloji ile gerçekleşen eğitimin tasarlanması, geliştirilmesi ve verilmesine harcanan süre en önemli maliyet etmenidir.

Televizyon yayını ile gerçekleşen kurslar, öğrenci sayıları kurs başına 5,000'e ulaştığında öğrenci başına çevrimiçi kurslardan daha ucuza mal olmaktadır. Bunun nedeni televizyon yapım maliyetleri daha yüksek olmasına rağmen, yayım maliyetleri kısmen düşüktür. Çevrimiçi eğitim hesaplı geliştirme maliyetlerine sahip olmasına rağmen eğitimin verilmesi oldukça yüksektir. Bu yüzden öğrenci sayısı arttıkça çevrimiçi eğitim daha pahalı olmaktadır. Eğitim açısından, elektronik öğrenim maliyeti daha yüksek olmasına rağmen getirdiği kazanç buna değerlidir.

Öğretim ve Öğrenim: Bates (2005, s.53-59), uygun teknolojileri tanımlamak için öğretim ve öğrenim ile ilgili sorulması gereken üç önemli sorudan söz etmektedir:

- Hangi öğrenim türleri geliştirilmelidir?
- Hangi eğitim stratejileri gerekli olan öğrenimi sağlamak için uygulanacaktır?
- Her teknolojinin özgün eğitimsel özellikleri nelerdir ve bunlar öğrenim ve öğretim gereksinimleri ile nasıl uyumlu hale getirilebilir?

Farklı Öğrenim Türleri

Teknolojinin seçimi ve kullanımı, insanların nasıl öğrendiği ile ilgili uyumlu ve bilinçli bir görüş tarafından işler hale getirilmelidir. Bu yüzden temel öğrenim teorilerinden söz etmek yerinde olur.

Davranışçılık: Öğretim makinelerinin tasarımı ve akabinde bilgisayar-tabanlı eğitim Skinner (1969) gibi davranış bilimcilerinin teorileri tarafından etkilenmektedir.

Davranış biliminin temel özelliği bilinçli stratejilerin rolünü ya da öğrenmede benlikçiliği göz ardı eder. Öğrenme, deneme yanılma davranışını ödüllendiren ya da cezalandıran dış çevre etkisi içinde yer alır. Öğrenenler ödül arar veya cezadan kaçınır ve bu şekilde uygun olan davranışı öğrenir. Öğretmenin görevi en uygun öğrenim çıktılarını oluşturacak öğrenme ortamını yönetmektir.

Bilişsel Teoriler: Bazı bilişsel psikologlar, bilinçlilik ve benlikçiliği göz ardı eden fiziksel kurallar açısından öğrenme ve düşünme açıklamalarını arayan davranış bilimci geleneği takip ederler. Basit davranışçılıktan daha fazla karmaşık olmasına rağmen yapay zeka üzerine birçok araştırma bu geleneği uygular. Bu, öğretim stratejilerini düzenlemek için bilgisayar programları kullanan makine tabanlı bilgisayar destekli öğretimin gelişimine öncülük etmektedir. Diğer taraftan, bilinçli düşünce stratejilerini öğrenmenin önemini vurgulayan birçok bilişsel psikolog da vardır. Öğrenmenin sonuç çıkarma ve bunların sınanmasında yer aldığına inananlar için teknolojinin öğrenenlerin kendi çıkarımlarını geliştirmeye ve test etmeye ve ayrıca kendileri için bir konunun temel yapısı ve varsayımlarını keşfetmeye olanak sağladığı boyutunu değerlendirmek önemlidir.

Hümanistik Psikoloji: Hümanistik psikologlardan Carl Rogers (1969), her birey merkezinde kendisinin olduğu, sürekli değişen tecrübe dünyasında yaşamakta olduğunu söylemiştir. Yine Rogers'a göre bilgi, dışsal olayların ne anlama geldiğini geçmiş tecrübesine uygunluğu açısından yorumlayan ve sınavan her bir birey tarafından yapılandırılır. Aslında bu sosyal bir süreçtir; çıkarım öncelikle, diğer insanlardan alınan geribildirim ve sosyal temasla sınanmaktadır. Öğrenme, öğrenenin kişisel ve birebir ilişki kurabildiği yöneten ve öğrenen arasında kişilerarası iletişimi gerektirmektedir.

Yapısalcılık: Son yıllarda, öğrenmeye hümanistik yaklaşım, bilginin öğrenenler tarafından diyalog ve tartışmalarla yapılandırılması ile sosyal yapısalcılık teorisine dönüşmüştür. İnternetin diğer insanlarla zaman ve yer ötesinde iletişim kurabilme yeteneği ve etkileşim durumu gibi belirli özellikleri öğrenime daha yapısalcı yaklaşımlara yönelik girişimle kesişmektedir. Yapısalcılar yeni bilginin önceki tecrübelerle yansımaları ve ilgili olması ile ya da sosyal olarak öğretmenler, diğer öğrenenler, aile ve arkadaşlarla iletişim ve tartışmalarla bilginin kişisel olarak oluşturulduğuna inanmaktadırlar (Bates, 2005, s. 55).

Öğrenme Teorilerine İlişkin Durum Belirleme: Bilinçli bir öğrenme teorisi seçimi yapma gereksinimi, öğretim teknolojileri seçimi ile ilgili olarak son derece uygun bir konudur. Bununla ilgili olarak bazı sorular sorulabilir:

- Bir teknoloji uzaktan ne ölçüde kişilerarası iletişime kolaylık sağlayabilir?
- Eğer böyle bir kolaylık olamayacaksa, başka hangi stratejiler gereklidir ve maliyeti nedir?
- Makine tabanlı eğitim, bireylerin tecrübeleri arasında çeşitlilik ve farklılık gösterebilir mi ve bu tecrübeler özgün ya da yeni düşünce ve anlayışlara nasıl götürebilir?
- Bunlar olamayacaksa, büyük ölçüde makine tabanlı eğitime dayalı eğitimsel sonuçlar ne olacaktır?

Bu sorular ne tür eğitim ve öğretim istediğimiz ile ilgili olarak verilecek değer yargılarını gerektirmektedir (Bates, 2005, s. 56).

1.1.6.2 Uzaktan Eğitimde Öğretmenler

Uzaktan eğitim öğretmensiz yapılan eğitim anlamına gelmemektedir. Öğretim, tam ve yarı zamanlı, sözleşmeli ve danışman grupları altında akademik uzman, teknik ve grafik ressam, bilgi işlem uzmanı, eğitim teknolojisi uzmanı, ortam geliştirme

uzmanı, radyo, televizyon yapımcısı, daktilograf, program geliştirme ve ölçme değerlendirme uzmanı tarafından gerçekleştirilir. Uzaktan eğitimde görev alan öğretmenler, geleneksel eğitim sisteminde görev alan öğretmenlerden daha farklı bir yol izlemektedirler.

Uzaktan eğitim öğretmenleri şu şekilde sıralanabilir:

- Kitap ve ders notu yazan öğretmenler,
- Ödev düzelter ve değerlendiren öğretmenler,
- Danışman öğretmenler,
- Eşgüdümü sağlayan öğretmenler
- Denetleyici öğretmenler,
- Eğitim teknologları,
- Gezici öğretmenler,
- Televizyon ve radyo öğretmenleri,
- Çevrimiçi öğretmenler

Geleneksel eğitim öğretmenleri ile uzaktan eğitim öğretmenleri arasındaki bazı farklar şöyledir:

Geleneksel eğitimde, öğretmen bilgi aktaran, öğrenci dinleyen konumundadır. Bu durum öğrenende kalıcı bir öğrenme sağlayamayabilir. Uzaktan eğitimde ise, öğrenci merkezli bir ortam bulunmaktadır. Geleneksel eğitimde kullanılan araç ve gereçler ilkel olarak nitelendirilirken, uzaktan eğitimde teknolojik iletişim araçları kullanılarak (video kaset, ses bantı, CD ROM, televizyon, bilgisayar ağları, internet) öğretim sağlanmaktadır. Geleneksel öğretimde öğretmen belirli bir hedef kitleye eğitim verirken, uzaktan eğitimde öğretmenlerin internet aracılığı ile dünya çapında öğrenciye ulaşma olanakları vardır. Uzaktan eğitimde öğretmenler geleneksel

eğitime oranla başarıyı yükseltecek bilgisayar ve internet destekli eğitim verir ve bu da bireysel, bağımsız, sürekli ve etkileşimli öğretimin gerçekleşmesini sağlar.

1.1.6.3 Web-tabanlı Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Sahip Olması Gereken Özellikler

Web-tabanlı uzaktan eğitim sistemlerini (WTUE) basit eğitim içeriklerinden ayıran bazı temel özellikler mevcuttur. Hedef kitlesi ve sistemin amacına göre değişiklik gösterebilen bu özellikler şu fonksiyonları içermelidir (Carr ve Farley, 2003, ss. 408-413; Aslantürk, 2002, ss. 11-13, Özen ve Kahraman, 2001, ss. 94-97):

- *Kullanıcıların tanımlanması ve yönetilmesi:* Eğitim içeriklerinin herkes tarafından görüntülenmesi istenmediği durumlarda, kullanıcı grup ve hakları doğrultusunda sisteme giriş yetkisi verilerek kullanıcı tanımlayabilen ve yönetebilir bir yapıya sahip olması mümkün olmaktadır.
- *Ders içeriklerinin hazırlanması:* Ders içeriklerinin hazırlanması ya da hazırlanmış içeriklerin web ortamına aktarılması sistem içinde yapılabilmelidir. Bunun için hazır bir şablon kullanılabilir ya da içeriğin oluşturulması için farklı bir program da kullanılabilir.
- *Derslerin yönetilmesi:* Öğrenci ders yüklerinin takibi, hangi dönem hangi dersleri almaları gerektiği ya da hangi dersleri aldıklarının takibi gerekmektedir. Böylece öğrencinin belirli bir programı takip etmesi ve bitirmesi sağlanabilir ve sistem genelinde aktif olan derslerin kullanım yoğunluğu da takip edilebilir.
- *Öğrenciye özel programların açılması:* Bu WTUE'nin en önemli avantajlarından biridir. Bu sayede öğrenciye ya da gruplara özel programlar oluşturulabilir. Eğitim programı zamandan bağımsız olarak tasarlanabildiği için dönemlik, aylık ve haftalık ders yükleri farklı bir

şekilde belirlenebilir. Seçmeli dersler sınıf mevcudunun yetmemesi durumunda açılmaması gibi bir sorun bu sistemde yer almaz.

- *Ödev ve proje verilmesi ve teslimi:* Öğrencilere ödev ve proje verilmesi, bu çalışmalarla ilgili içerik ve açıklamaların öğrencilere geri dönüşümünün sağlanması, tamamlanan çalışmaların değerlendirilmesi gibi işlemlerin yapılması gerekmektedir. Bu tür işlemlerin tek bir merkezden yapılması, sorumlu kişilerin iş yükünü azaltacak ve hız kazandıracaktır.
- *Sınav ve testlerin hazırlanması ve uygulanması:* WTUE uygulamalarında aktarılan bilgilerin öğrenci tarafından ne ölçüde alınabildiği ölçülmelidir. Bu da sınav ve testler yoluyla yapılmaktadır. İki farklı yöntemle ölçüm yapılabilir. Bunlardan biri dönem/eğitim sonunda öğrencilerin bir merkezde toplanarak sınava alınmasıdır. Bu sistem farklı şehir ve ülkelerden sisteme dahil olan kullanıcılar için uygun bir yöntem değildir. Bu durumda öğrenciler merkezden terminallerle gelen soruları çevrimiçi olarak yanıtlarlar.
- *Öğrenci davranışlarının izlenmesi ve incelenmesi:* WTUE sistemlerin başarısı için sistemin ne derece etkin kullanıldığının gözlenmesi gerekmektedir. Öğrencilerin günün hangi saatinde sistemden ne ölçüde yararlandıkları, hangi ders içeriklerinde ne kadar süre geçirdikleri gibi bilgilerin sistem üzerinden takip edilmelidir. İstatistik bilgileri sorumlu kişilere aktarılması da sistemin sorumluluğunda olmalıdır.
- *Öğrencilerin başarı durumlarının değerlendirilmesi:* Sistem başarısı ve öğrenci başarısı başarı durum değerlendirilmesi ile ortaya konulabilir. Bu değerlendirme sonucunda öğrencilerin diploma, sertifika ya da başarı

belgesine hak sahibi olup olmadıkları belirlenebilir. Bu çalışmalar sistemin sorumlulukları arasında yer almaktadır.

- *Etkileşimli iletişim ortamlarının oluşturulması ve yönetilmesi:* Birçok değişik internet tabanlı iletişim sistemi WTUE'nin içinde bulunmaktadır. Sistemin sahip olması gereken özelliklerin başında tartışma grupları, sohbet odaları, akışkan video ve ses aktarımı, flash gibi kullanıcı etkileşimini sağlayabilecek ara yüz teknolojilerinden fayda sağlanması gelmelidir (Şekil 2).

Şekil 2. Çevrimiçi Ders Örneği – Maltepe Üniversitesi Yabancı Dil Eğitim Fırsatları

1.2 Sürdürülebilir Kalkınmanın Tanımı

Dünyadaki ülkeler büyük bir gelişim içindedir. İnsanlar, yerel ve uluslar arası marketlerde satılmak üzere mal üreterek ülkelerini sanayileştirmektedirler. Ayrıca, en yeni yerleşim ve iş yeri yapı tasarımları, geniş otoyollar ve turistik yerlerin inşaatı

için büyük ölçüde projeler de yürütmektedirler. Gelişim bir ülkenin vatandaşlarının yaşam kalitesinin yükselmesi için gereklidir. Gelişim projeleri çevreyi ve çevre bilimini etkilemektedir. Bu nedenle, son 30-40 yıldır insanlar sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuşmaktadır (Jalil, 2010, s. 1).

Brundtland Raporu'na (1987) göre sürdürülebilir kalkınma, bugünün gereksinimlerini, gelecek kuşakların kendi gereksinimlerini karşılama becerisini tehlikeye atmadan kalkınmayı sürdürebilir hale getirme becerisidir.

Bu tanımın kullanımı, sürdürülebilir kalkınmanın kuşaklar arası eşitlik konusunda önemli bir odak noktası olarak görülmesine ışık tutmuştur. Rapor, kalkınma ile ilgili olarak, insan gereksinimlerinin temeli olduğundan; kaynakların sürdürülebilir olması için bu kaynakların fakir kesimle eşit şekilde paylaşıldığı bir ekonomik büyümenin gerekliliğinden ve eşitliğin etkili vatandaş katılımı ile özendirildiğinden söz etmektedir.

Bugünkü fakir kesimin gereksinimlerine olan ilgi gelecek kuşakların gereksinimlerine uygun olmayabilir, ancak Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonunun (WCED) siyasi ilgiyi çekmek istemesinin nedeni bugün ve gelecekte milyonların, enerji kaynakları, temiz su, temiz hava, siyasi özgürlükler, şiddet ve savaştan korunma gibi hak olarak görülen şeylerden yoksun bırakılacak olması endişesidir. SK, sadece tüm dünya zenginliğinin zaman içinde artması değil, aynı zamanda teknolojik değişimde nüfus artışının önüne geçmek olduğu anlamına da gelmektedir. SK, ayrıca, kişi başına düşen dünya zenginliği stoklarının artışını sağlamakla ilgilidir. Dünya zenginliği, birikimlerin (sermaye birikimleri) insan yapımı, insan ve çevresel varlıklar gibi her çeşit sabit varlıklar üzerindeki değer kaybını aştıkları takdirde artabilir (Pearce, 2007, s. 613).

Sürdürülebilir kalkınma, toplumları, hayvan ve bitki türlerini, eko sistemleri, doğal kaynakları kapsayan ve yoksulluk, cinsiyet eşitliği, insan hakları, herkes için eğitim, sağlık, insan güvenliği, kültürlerarası diyalog vb konularla ilgili sorunları bir araya getiren bir kalkınma görüşüdür. Sürdürülebilir kalkınmanın üç unsuru olduğu düşünülmektedir: çevre, toplum ve ekonomi. Bu üç unsurun esenliği birbirinden ayrılamaz. Örneğin, sağlıklı ve refah içinde olan bir toplum yiyecek, özkaynaklar, güvenli içme suyu ve temiz hava sağlayacak sağlıklı bir çevreye bağlıdır. Çevresel ve sosyal alanlardaki kayıplar, ekonomik gelişimin kaçınılmaz ve kabul edilebilir sonuçlarıdır, ancak, sürdürülebilirlik örneklem bu uyumsuzluğu reddeder. Bu yüzden, sürdürülebilirlik, gelişim ve yüksek kaliteli yaşam açısından çevresel, sosyal ve ekonomik etkenlerin dengeli olduğu bir gelecek ile ilgilenmektedir (UNESCO, 2006, s. 10).

1.2.1 Sürdürülebilir Kalkınma İle İlgili Görüşler

Bütünleşmiş görüş açısından bakıldığında, sınırlı kaynakların bulunduğu bir dünyada asıl konu, bugün ve geleceğin gereksinimlerini uzlaştırmaktır. Dağılımsal adaletin iki şekli de dengeli olmak zorundadır: nesiller arası ve nesiller içinde. Nesiller arası adalet, gelecek nesiller için özgürlük, var olma ve gelişme seçeneklerini güvence altına almakla ilgilidir. Diğeri ise bir nesil içinde olan adalettir ve bugünün dünya nüfusunun var olması ve gelişmesi için özgürlüğü ve seçenekleri güvence altına alır. Biri zarara uğramışsa diğeri başarısızdır.

Bütünleşmiş görüşe göre, sürdürülebilir kalkınmayı ölçebilecek bir çerçeve gerek zaman gerek mekan açısından refahı getirecek özgürlüğün arttığını ya da gerilediğini, öz kaynaklara erişimi ve bunların dağıtımını, kaynak kullanımının olumsuz etkilerinin nasıl dağıtıldığını ve bugünün ve geleceğin gereksinimlerini karşılama ile ilgili olarak ne kadar kaynağın kullanılacağını gösterebilmelidir.

İkinci olarak, geleceğe yönelik SK görüşü sürdürülebilir kalkınmaya oldukça farklı bakar. Kısa süreli ve uzun süreli kalkınma hedeflerinin birbirinden ayrı olarak ele alınması sürdürülebilir kalkınmanın tam potansiyelini fark etmek için gerekli görülmektedir. ‘Kalkınma’ sözcüğünden önce ‘sürdürülebilir’ niteleme sözcüğünü kullanmak, dikkati nesiller arası konulara çevirmeye yardım eder (United Nations, 2008, s. 31).

1.2.2 Sürdürülebilir Kalkınma İçin İşbirliği

Sürdürülebilir kalkınmada başarılı olabilmek için işkolları, kurumlar, bireyler ve ilgili diğer kişilerin katılımına ihtiyaç duyulmaktadır. İnsan ve kuruluşların bilgiyi paylaşmak, destek vermek ve harekete geçmek için birlikte çalışabilecekleri çeşitli yollar bulunmaktadır. Bütün bu çalışmalar, iletişim ağı kurmayı, uygulayıcı toplulukları, bilgi ağları, devlet ve şahıs ortaklıkları, birden fazla ilgili kişilerin ortaklıkları ve stratejik iş ortaklıklarını içermektedir. Sözü geçen bu eylemler öncelikleri belirlemekte, ortak araştırmaları yürütmekte ve işe yarar çözümleri geliştirecek diğer paydaşları da işin içine almakta önemli hale gelmişlerdir. Güçlerini birleştirerek, birlikte çalışan bireyler ve ortaklıklar politika ve uygulama üzerinde tek başlarına yapabileceklerinden daha fazla etkiye sahip olabilmekteler. Bu durumda işbirliği ‘ortak bir görüş için çalışmak üzere bir araya gelmek’ olarak tanımlanabilir. İşbirliği; tekrarlanan bilgi etkileşimini ve bir hedef için birlikte çalışan iki ya da daha fazla insan arasındaki karşılıklı öğrenmeyi içeren bir süreçtir. İşbirliği süreci ile katılımcıları geleneksel kontrol ve tahakküm güç tanımından uzaklaştırıp ortak yetki tanıyan bir tanıma yöneltmek amaçlanmaktadır. Bu, bir kuruluşun tek başına çalışarak elde edeceğinden daha büyük başarılar kazandırır (Anadolu Üniversitesi 6. Uluslararası Konferans, 2008, s. 1).

1.2.3 Sürdürülebilir İnsan Gelişimi İçin Hedefler

Milenyum Zirvesi adı altında yapılan (United Nations Millenium Decleration, 6-8 Eylül 2000, s.1) Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda Birleşmiş Milletler Milenyum Deklarasyonu yayınlanmıştır. Bu deklarasyona göre sürdürülebilir insan gelişimi ile ilgili olarak altı temel değer üzerinde durulmuştur:

- *Özgürlük*: Erkekler ve kadınlar kendi yaşamlarını sürdürme, çocuklarını yetiştirme, açlıktan, şiddetten, baskı ve adaletsizlikten uzak yaşama hakkına sahiptirler.
- *Dayanışma*: Küresel sorunlar eşitliğin ve sosyal adaletin temel ilkelerine göre adil olarak paylaşılarak ele alınmalıdır. Sıkıntı çeken ya da en az fayda sağlayanlar en çok fayda sağlayanlardan yardım görmeyi hak ederler.
- *Hoşgörü*: Tüm insanlar inanç, kültür ve dil farklılıklarına rağmen birbirlerine saygı göstermelidirler. Bütün medeniyetler arasında barış ve karşılıklı konuşma sağlanmalıdır.
- *Doğaya saygı*: Sürdürülebilir kalkınma hükümlerine göre tüm canlıların ve doğal kaynakların idaresine özen gösterilmelidir.
- *Ortak sorumluluk*: Uluslar arası barışı ve güveni tehdit edenler kadar dünya ekonomisi ve sosyal kalkınma sorumluluğu da dünya ulusları arasında paylaşılmalıdır.

Birleşmiş Milletler'in 2000'deki Milenyum Zirvesi'nde ayrıca sekiz Milenyum Gelişim Hedefi üzerinde ortak karara varılmıştır. Bu hedefler:

- 1 Sefalet ve açlığı ortadan kaldırmak: Günde bir dolardan daha az bir gelire yaşayan ve açlık çeken insan oranını yarı yarıya azaltmak.

- 2 Evrensel ilköğretimi gerçekleştirmek: Bütün çocukların ilkokulu tamamlamasını sağlamak.
- 3 Cinsiyet eşitliği sağlamak ve kadınları güçlü hale getirmek: Öncelikle 2005'e kadar ilk ve orta öğretimde ve daha sonra 2015'e kadar tüm seviyelerde cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldırmak.
- 4 Çocuk ölümlerini azaltmak: Beş yaş altındaki çocuklar arasında ölüm oranını üçte ikilik oranında azaltmak.
- 5 Hamile kadınların sağlığını iyi hale getirmek: Hamile kadınların ölüm oranını dörtte üç oranında azaltmak.
- 6 HIV/AIDS, sıtma ve diğer bulaşıcı hastalıklarla savaşma. HIV/AIDS'in yayılmasını, sıtma ve diğer hastalıkların tekrar etmesini önlemek.
- 7 Çevresel sürdürülebilirliği sağlamak: Sürdürülebilir gelişim ilkelerini ülke politikalarına ve programlarına dahil etmek, çevresel kaynak kayıplarını durdurmak ve güvenli içme su imkanı bulamayan insan sayısını yarı yarıya azaltmak.
- 8 Kalkınma için küresel bir ortaklık geliştirmek: Kurallara bağlı, öngörülebilir ve ayrımcılık yapmayan serbest ticaret ve finans sistemleri geliştirmek, en az gelişmiş ülkelerin özel gereksinimlerinin üzerine eğilmek, gelişmekte olan ülkelerle işbirliği içinde olmak, gençler için uygun ve üretken iş alanları geliştirmek ve özel sektörle işbirliği yaparak yeni teknolojilerden faydalanmak – özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinden.

Bu sekiz Milenyum Gelişim Hedefi birbirine bağlıdır ve hedeflere ulaşabilmek için harekete geçilmelidir. Birçok ülke bu hedeflere doğru aşama kaydetmektedir (The Millennium Development Goals – Milenyum Gelişim Hedefleri, 2000, s.2):

Uluslar arası gelişim hedefleri yoksulluktan ve yoksulluğun sebep verdiği sefillikten uzak bir dünya gibi en zorlu insan arzularının üzerinde durur. Hedefler birlikte gözden geçirilmelidir. Özellikle kızların eğitilmesi yoksulluğu ve ölüm oranını azaltır. Temel sağlık hizmetleri okul kayıtlarını artırır ve yoksulluğu azaltır. Her ne kadar hedeflere ulaşmak kolay olmasa da bazı ülke ve bölgelerdeki gelişim neler yapılabileceğini göstermektedir. Çin 360 milyona ulaşan yoksulluğunu 1990-1998 yılları arasında 210 milyona indirebilmiştir. Morityus askeri harcamalarını azaltarak ağırlıklı olarak sağlık ve eğitime yatırım yapmıştır. Birçok Latin Amerika ülkesinde eğitimde eşitliğe oldukça yaklaşmıştır.

1.3 Sürdürülebilir Kalkınma İçin Eğitim

İngiltere’de 1998 yılında Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim (SKE) Panelindeki tanımıyla, SK için eğitim, geleceğin gezegenine zarar vermeden günümüz yaşam kalitesini geliştiren; bireysel ve kitlesel, bölgesel ve küresel olarak yapılan işlerin nasıl yapıldığı konusunda verilen kararlara katılmak için gerekli bilgi, beceri ve değerlerini geliştirmek için insanlara olanak sağlayan bir süreçtir.

Anahtar sözcük, Sürdürülebilir Kalkınma hakkında Eğitimin aksine, daha çok bilgiye dayalı bir kavram olan Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitimdir. Aksine, SKE vatandaşlık gibi ayrı bir konu değil, okul yönetimi ve öğretim programı için bütünsel bir yaklaşımdır. ‘Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim’ kavramı gençlerin SK için sorumluluğun ‘onlar’ kadar ‘ben ve biz’le ilişkisini anlamalarına yardımcı olacaktır. Bu yüzden, ‘SKE’ gençleri sınavlarda gösterdikleri bilgiyi basitçe öğrenmekten daha çok öğrendikleri konularla ilgili harekete geçmeleri için cesaretlendiricidir (UK Panel for ESD, 1998).

Birleşmiş Milletler, 2005’ten 2014’e kadar olan 10 yıllık süreyi SK için On Yıllık Eğitim olarak açıklamıştır. SK için eğitimin kuruluş değeri saygıdır:

diğerlerine – bugünkü ve gelecekteki nesillere – saygı; gezegene ve sağladıklarına (öz kaynaklar, hayvanlar ve bitkiler gibi) saygı. SKE, insanların geleceği güven altına alacak yeni davranışlara ve eylemlere uyum sağlamalarını ister.

Eğitimin, karşılaşılan önemli küresel sorunları karşılamadaki önemi uluslar arası çevrede kabul edilmektedir. Birleşmiş Milletlerin SK için On Yıllık Eğitim Planlaması karmaşık ve geniş kapsamlı bir girişimdir. Çevresel, sosyal, kültürel ve ekonomik çıkarımlar oldukça büyüktür ve dünya nüfusunun yaşama bakışı ile ilgilenmektedir. On yıllık SKE'in tüm hedefi ilkeleri, değerleri ve SK uygulamalarını her açıdan eğitim ve öğrenimle birleştirmektir.

Eğitimle ilgili bu çaba, günümüz ve gelecek nesiller için çevresel bütünlük, ekonomik uygulanabilirlik ve toplum açısından daha sürdürülebilir bir geleceği oluşturacak davranış biçimlerindeki değişiklikleri desteklemektedir (UN DESD – Birleşmiş Milletler On Yıllık Sürdürülebilir bir Gelecek için Eğitim).

Eğitim ve yaşam boyu öğrenme yolu ile ekonomik ve sosyal adalet, gıda güvencesi, ekolojik bütünlük, sürdürülebilir geçim yolları, tüm yaşam biçimlerine saygı ve sosyal dayanışmayı, demokrasiyi ve kolektif eylemi besleyen güçlü değerlere ulaşılabilir (Bonn Decleration, 2009, s. 2).

Toplumlar genellikle eğitim sistemlerinin gençleri gelecekteki iş yaşamlarına ya da devam eden eğitimlerine hazırlamasını beklemektedirler. Eğitim sisteminin sosyalleşme rolü olduğu görülmekte ve gençleri içinde bulunulan karmaşık toplumu şekillendirmeye yardım edecek yükümlülükleri üstlenmelerine hazırlamak üzere katkıda bulunması beklenmektedir. İkinci sebepten dolayıdır ki, 60'lı yılların ortası ile 70'li yılların başında çevre ile ilgili eğitim, sağlık eğitimi, vatandaşlık, barış eğitimi gibi eğitimler birçok eğitim sisteminin müfredatına katılmıştır. Yukarıda sürdürülebilir kalkınmanın karmaşık olarak açıklanmasının nedeni sosyal, ekonomik

ve ekolojik görüşlerdir ve ayrıca pek çok çözüm önerisi de yeni (küresel) çekincelere yol açabilmektedir. Bu da SKE'in en azından geleneksel eğitim sistemlerinde yaygın olan indirgemeci yaklaşımdan daha çok bütüncü yaklaşıma gereksinim olduğunu göstermektedir. Aslında, indirgemeci yaklaşım çoğu kez bu sorunların kökeni olabilmektedir. Bundan da şu sonuç çıkarılmaktadır; karışık bir uzlaşma yerine fikir birliği arzu ediliyorsa, sürdürülebilir zorluklara sistematik bir düzeyde yaklaşılması gerekmektedir (Sterling, 2001, s. 230; Tilbury ve diğerleri, 2005).

McKeown'un (2006, s. 12-16) elde ettiği bulgulara göre:

SK ilk kez 1987'de Birleşmiş Milletlerin Genel Kurulunda kabul edildiğinden beri sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek için eğitime paralel olan kavramı da keşfedilmiştir. 1987 – 1992 yılları arasında SK kavramı, kurullarca tartışılarak, müzakere edilerek ve 40 bölümden oluşan 21. Gündem yazılarak olgunlaştı. 21. Gündemin 36. Bölümünde SKE ile ilgili ilk düşünceler; 'Eğitimi, halk bilincini ve öğrenimi' arttırmaktır. Sürdürülebilirlik konusu üzerine yapılan uluslararası diyalogda iki önemli konu nüfus ve kaynak tüketimidir. Nüfustaki artışlar ve kaynak kullanımı sürdürülebilir geleceği tehlikeye atmak olarak düşünülür ve eğitim doğurganlık oranı ve kaynak kullanımına bağlıdır. Kadınları eğitmekle doğurganlık oranı ve buna bağlı olarak nüfus artışı azalır. Bir ülke, doğurganlık oranlarını ve nüfus artışını azaltarak sürdürülebilirliğe doğru ilerleme sağlayabilir. Bunun tam aksi eğitim ve kaynak kullanımı arasındaki ilişki için geçerlidir. Genellikle, iyi gelirleri olan yüksek eğitilmiş kişiler az gelirli eğitimsiz kişilerden daha fazla tüketimde bulunurlar. Bu durumda, daha fazla eğitim sürdürülebilirlik tehdidini artırır. Her ulusun, tüm seviyelerde (okul öncesi, mesleki öğretim gibi) müfredatı tekrardan incelemesi gerekmektedir. Eğitim ve SK arasındaki ilişki karmaşıktır. Genellikle, temel eğitim, bir ulusun gelişmesi ve sürdürülebilirlik hedeflere ulaşmak için gerekli

yeteneğine göre ayarlanabilir. Araştırmalara göre eğitim sayesinde tarımsal üretkenlik geliştirilebilir, kadınların sosyal durumu yükseltilebilir ve genellikle hayat standardı arttırılabilir. Eğitim bir kadının yaşamında değişiklikler yapmasına yardımcı olur. Eğitimli bir kadın daha yüksek bir statü ve yeterlik duygusuna sahip olur. Daha geç bir zamanda evlenme eğilimi, evde sözünün geçmesi gücü ve evlilikte başarı gösterir. Evlendikten sonra da ev idaresi ile ilgili olarak sözünü geçirebilir. Küçük bir aileye sahip olur ve sağlıklı yetiştirdiği çocuklarından yüksek eğitim ve kariyer beklentileri içinde olur.

SKE ilk olarak 21. Gündemin 36. Bölümünde (UNESCO, Gündem 21, Bölüm 36) tarif edilmiştir. Buna göre SKE'in işlevine başlamak için dört ana güç bulunmaktadır:

Temel Eğitimi Geliştirmek – Birinci Öncelik: 36. Bölümde belirtildiği gibi SKE'de birinci öncelik, temel eğitimin geliştirilmesidir. Dünyada bazı ülkelerde ilköğretim, temel öğretim olarak kabul edilirken, bazı ülkelerde sekiz ya da 12 yıllık eğitim zorunlu kılınmaktadır. Birçok ülkede temel eğitim okuma, yazma ve aritmetik üzerine odaklanmaktadır. Öğrenciler gazete okumayı, mektup yazmayı, hesap yapmayı ve evde ve toplumda kendilerinden beklenen görevleri yerine getirmek için gerekli olan becerileri geliştirmeyi öğrenirler. Birçok ülkede öğretilmekte olan okuma yazmadaki küçük orandaki artışlar toplumların ilerlemesinde katkı sağlamayacaktır. Sürdürülebilirlik hedeflerini belirleyip bunlar üzerinde çalışmak isteyen toplumlar, halkın katılımını ve toplumun karar almasını teşvik edecek ve destekleyecek beceri, değer ve öngörü üzerine yoğunlaşmalıdır. Bunun için de temel eğitim sürdürülebilirlik üzerine eğilebilecek şekilde yeniden gözden geçirilmeli ve eleştirel düşünce, örgütlenme, veri ve bilgi yorumlama, soru sorma, toplumların karşı karşıya kaldığı sorunları çözümlenme gibi becerileri içerecek şekilde genişletilmelidir.

Birçok ülkedeki mevcut eğitim çok düşük olup, ciddi bir şekilde sürdürülebilir gelecek için ulusal planları engellemektedir. Güney Amerika'nın birçok ülkesi öğrencilerinin yüzde beş ile 15'i arasında bir oranla bir ya da daha fazla yıl tekrar ettiği altı ile sekiz yıllık zorunlu eğitime sahiptir. Asya'nın bazı ülkelerinde birçok çocuk sadece beş yıllık bir eğitim görmektedir. Bu oranı oluşturan en büyük neden kızların daha kısa süreli eğitim alıyor olmasıdır. Eğitimin yetersiz oluşu bir ulusun kısa ve uzun vadeli sürdürülebilirlik planlarının gerçekleşmesini kısıtlamaktadır.

Mevcut Eğitimi Yeniden Yönlendirmek – İkinci Öncelik: “Eğitimi yeniden yönlendirme” terimi ana okulundan üniversiteye kadar her seviyede yönetici ve eğitimcilerin SKE’de gerekli olan değişiklikleri anlamasına yardımcı olan güçlü bir terim haline gelmiştir. Uygun bir şekilde yeniden yönlendirilmiş temel eğitim, mevcut eğitim sistemlerinde var olandan daha fazla sürdürülebilirliğe bağlı ilke, beceri, öngörü ve değerleri içermektedir. SKE çevreyi, ekonomiyi ve toplumu birleştiren bir görüşü kapsar. Eğitimi yeniden yönlendirme ayrıca insanların sürdürülebilir dirliği sürdürmesi, demokratik bir toplumda yer alması ve sürdürülebilir bir tutum içinde yaşaması için rehberlik ve motive eden öğretim ve öğrenim bilgi, beceri, öngörü ve değerlerini gerektirmektedir. Yeniden yönlendirmenin en gerekli olduğu üniversitelerde eğitilen geleceğin liderleri ve karar alıcıları, toplumdaki her sektörü (devlet, tıp, tarım, ormancılık, hukuk, iş, endüstri, mühendislik, eğitim, iletişim, mimarlık ve sanat) yönetmesi bekleniyorsa mevcut yönetimin ve fakülte üyelerinin sürdürülebilirliğin fazla sayıda ve karışık yönlerini kapsayan üniversite müfredatları oluşturmaları gerekmektedir.

Toplum anlayışı ve bilinci – Üçüncü Öncelik: Sürdürülebilirlikte, sürdürülebilir toplum hedeflerinin bilincinde olan ve bu hedeflere katkı sağlayacak bilgi ve becerilere sahip bir topluma gereksinim vardır. Aydınlanmacı politikalara ve devlet

yönetimi girişimlerine desteğini veren bilgilendirilmiş oy kullanan bütün vatandaşlar sürdürülebilir önlemleri yasalaştırmada devlete yardımcı olabilirler. Günümüz dünyasında insanların televizyon, radyo, gazeteler, magazinler gibi medya araçları ve reklam panoları, internet sitelerinde bulunan afişler gibi reklamlarla çevrelenmiş olmasından dolayı insanların reklamları okuma, anlama ve kurumsal reklamcılık mesajlarını çözümleyebilmeleri gerekmektedir. Eğitim ve öğretim hedeflere ulaşmada yardımcı olan kaynak yönetiminde olduğu kadar belirli hastalıkların yayılmasını önleme çabaları gibi programlarda da esastır.

Mesleğe Yönelik Eğitim – Dördüncü Öncelik: 21. Gündemin 36 Bölümünde eğitim üzerinde de durulmuştur. Dünyanın okuma yazma bilen ve çevre bilinci olan vatandaşlara ve ulusların sürdürülebilirlik planlarını yerine getirebilmelerine yardım edecek iş gücüne gereksinimi vardır. Tüm sektörlerin – iş, endüstri, yüksek öğretim, hükümetler, sivil toplum kuruluşları, topluluk örgütü – liderlerini çevre yönetimi konusunda eğitmesi ve çalışanlarına eğitim imkanı sağlaması teşvik edilmektedir. Mesleğe yönelik eğitim daha çok belirli bir meslekle ya da meslek sınıfı ile ilgili olması açısından eğitimden farklıdır. Mesleki eğitim çalışanlara teçhizatın güvenli bir şekilde nasıl kullanılacağını, nasıl daha etkili olacağını ve çevresel, sağlık ve emniyet gibi yönetmeliklerle nasıl uyumlu bir şekilde çalışacağını öğretir; bir çalışana temizlemesi gereken bir aletin atığını dereye akıtmaması, kadınlara güneş enerjisi ile çalışan ocaklar kullanması örneğinde olduğu gibi. Mesleki eğitim insanlara geçerliliği kabul edilmiş deneyim ve yöntemler hakkında bilgi verir ve belirli görevleri yerine getirmeleri için beceriler kazandırırken, eğitim-öğretim insanların katılabilecekleri ve kendilerinin, toplumun ve ulusun refahına katkıda bulunabilecekleri bilgi, beceri, öngörü ve değerleri sosyal olarak dönüştürücü bir süreçtir.

1.3.1 On Yıllık SKE’de İzleme ve Değerlendirme Süreci

Birleşmiş Milletler on yıllık SKE izleme ve değerlendirme süreci olarak 2005-2014 yıllar arasını hedeflemiştir. Bu on yıllık SKE’nin faaliyet ve olası etki alanı oldukça kapsamlı ve geniştir ve UNESCO’nun önderliği ile küresel çapta uygulanmaktadır. On yıllık SKE, eğitime insanların düşünme şeklini etkileyecek güce sahip olan sürdürülebilirliğe doğru yeniden yön vermeyi hedefler. Bu nedenle uygulama aşamasında sürecin etkin bir şekilde izlenmesi ve öğrenmenin elde edilmesi yollarını göz önünde bulundurmak önemlidir. SKE kapsamında nitel veriler kadar nicel veriler de on yıllık dönemi izleme ve değerlendirmede önemlidir (UNESCO – 1).

1.3.2 UNESCO’nun SKE Misyonu

UNESCO’nun on yıllık sürdürülebilirlik kalkınma için eğitimdeki liderlik görevi, UNESCO’nun fikir, üretme laboratuvarı, standart koyucu, takas kurumu, kapasite geliştirme ve uluslar arası işbirliği destekleyicisi gibi görevlerle aynı doğrultudadır. UNESCO’nun değişikliğe başlama ve değişimin geleceğini denetim altına alma gibi bir misyonu olacak, UNESCO’nun uluslar arası seviyede güçlü bir liderlik ve eşgüdüm görevini gösterebilmesi için kuruluşun tüm bölümleri birlikte çalışacak ve kalkınma sürecinin başarıyı ve etkinliği sağlaması üzerinde duracaktır. UNESCO, on yıllık SKE eşgüdüm görevini şunlar için kullanacaktır:

- Özel sektör, gençler ve medya kuruluşları ile olan yeni ortaklıkları kolaylaştırmak,
- İzleme ve değerlendirmeyi geliştirmek,
- Bir araştırma gündemini teşvik etmek ve SKE konulu uygun bir araştırma için forum işlevini görmek,

- On yıllık süreçte; özel sektörün temsilcileri, güvene dayalı kuruluşlar, gençlik birlikleri, bir yere ait olan insanlar gibi önemli paydaşları bir araya getirmek üzere forum işlevi görmek,
- Başarılı SKE deneyimlerini paylaşmak,
- SKE müfredatını, politikalarını, araştırmayı devreye sokan üye ülkeler ile yardım isteğinde bulunun ülkeler arasında bağlantı sağlamak,
- Esnek çalışma gruplarını belli başlı konular üzerinde toplamak ve stratejik görevini SKE ile ilgili olarak yerine getirmek (UNESCO-2).

1.3.3 UNESCO'nun SKE Stratejisi

SKE'nin dört temel hedefi UNESCO'nun rolünü ve üye devletlerin görevini tanımlamaktadır; eğitim programlarına yeniden yön verme, toplum anlayışını geliştirme ve farkındalık ve eğitim sağlama. SKE'nin kökleri, Birleşmiş Milletlerin iki bağımsız ilgi alanı tarihine dayanır – eğitim ve sürdürülebilir kalkınma. Bir kısım ilgi sosyal ve ekonomik konulara verilirken, odak noktası daha çok artmakta olan serbest gelişimin ekolojik etkisini irdelemek üzerinde toplanmaktaydı. SK ilk 1987'de kabul edildikten sonra Birleşmiş Milletler Genel Kongresi sürdürülebilir kalkınmayla, aynı doğrultuda olan eğitim kavramını inceledi. SKE;

- Eğitimin her düzeyi ve toplumun her yönü (aile, okul, işyeri, kamu) ile ilgilenir,
- Öğrenenlerin, sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için istenilen becerileri, değerleri ve bilgi almalarına olanak sağlar,
- Bireylerin ve toplumların sahip oldukları haklarından yarar sağlamalarına izin vererek sorumlu vatandaşları teşvik eder ve demokrasiyi destekler,
- Bireylerin yaşamlarını sürdürebilmek, güçlerini geliştirmek, onurlarıyla yaşamak ve çalışmak, gelişime bütünüyle katılmak, yaşam kalitelerini

yükseltmek, bilinçli kararlar vermek ve öğrenimi sürdürmek için gerekli öğrenim araçları ve içeriğini sağlamaktadır (World Declaration on Education – Eğitim Konulu Dünya Deklerasyonu, 1990).

1.3.4 SKE’de On Yıllık Süreçte UNESCO’nun Rolü

Öncü kuruluş olarak UNESCO’nun iki rolü bulunmaktadır: Öncelikle, öncü olarak değişiklik yapmak, işbirliği yapmak ve küreselleşme sürecine destek vermek ve ikinci olarak da on yıllık sürecin uygulayıcısı olmak (UNESCO – 3).

Eğitim, insanların güçlerini, toplum için görüşlerini gerçeğe dönüştürmek için artırarak sürdürülebilir kalkınmaya doğru değişim sağlayan birincil etmendir. SKE, bireylere ekonomi, ekoloji ve tüm toplumların eşitliğinin uzun dönem geleceğini göz önünde bulunduran kararları nasıl alacağını öğretir. Kaliteli eğitim bütünseldir ve sürdürülebilir bir dünyanın amaçlarını destekler ve iletir. Sosyal, ekonomik ve çevresel durumu dikkate alır. Kaliteli eğitim yerel olarak bağıntılı ve kültürel olarak uygundur. Geçmişten bilgi alır, bugünle ilgilidir ve bireyleri geleceğe hazırlar.

1.3.5 Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) Bölgesinde Sürdürülebilir Kalkınma İçin Eğitim Stratejisi

Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE, 2005, s. 1) gelecekle ilgili olarak vizyonunu; insanlar, ülkeler ve nesiller arasında dayanışma, eşitlik ve karşılıklı saygı gibi ortak değerleri kapsayan bir bölge olarak belirtmiştir. Bu bölgede, günümüz bireylerinin gereksinimlerini gelecek nesillerin kendi gereksinimlerini karşılama kabiliyetini tehlikeye atmadan karşılmasını sağlayacak ekonomik canlılık, adalet, çevrenin korunması, kaynakların sürdürülebilir yönetimi ve sosyal uyum dikkate alınmaktadır. Eğitimi her bir bireyin hakkı olarak gördüğü gibi, sürdürülebilir kalkınma için bir ön koşul ve iyi yönetim, bilgiye dayalı kararlar alma ve demokrasinin geliştirilmesi için de etkili bir araç olarak tanımlayan UNECE,

vizyonlarının gerçekleştirilmesinde SKE'in yardımcı olacağını vurgulamıştır. Ayrıca UNECE tarafından SKE'in, yeni vizyon ve kavramların keşfedilmesi ve yeni yöntem ve araçların geliştirilmesi için gerekli eleştirel düşünce, daha fazla farkındalık ve daha fazla yetkilendirme olasılıkları sağlayabileceği ifade edilmiştir. UNESCO tarafından geliştirilen On Yıllık Eğitimde Sürdürülebilir Kalkınma taslak uygulama programına katkı niteliğinde olan Avrupa Ekonomik Konseyi'nin SKE Stratejisi, hükümetlerin, eğitim kurumlarının, sivil toplum örgütlerinin ve Türkiye'nin de içinde yer aldığı UNECE bölgesinin diğer paydaşlarının ve uluslararası kuruluşlarının da dahil olduğu katılımcı bir süreç sonunda geliştirilmiştir. UNECE bölgesi, zengin kültürel çeşitliliğe ve farklı sosyo-ekonomik ve politik koşullara sahip ülkeleri kapsamaktadır. Stratejinin uygulanması için ön koşulları ve de gereksinimleri olan bölgedeki birçok ülke profesyonel öğretmenleri işe alarak eğitim sistemlerini kurmuşlar, temel eğitime erişimi ve herkes için eğitim haklarını teminat altına almışlar, yüksek okur-yazarlık oranını gerçekleştirmişler, bilimsel potansiyeli geliştirmişler ve sivil toplumun katılımını sağlamışlardır.

1.3.5.1 Amaç ve Hedefler

Bu stratejideki amaç UNECE (2005, s. 2) üye devletlerini SKE'nin geliştirilmesi ve ilgili her konuda örgün, resmi olmayan ve yaygın eğitim sistemine dahil edilmesi için teşvik etmektir. Amaca ulaşmada katkı sağlayacak hedefler şunlardır:

- SKE'yi destekleyecek politik, hukuki ve eylemsel çerçevelerin sağlanması,
- SK'nın örgün, resmi olmayan ve yaygın öğrenme yolu ile tanıtılması,
- Öğretmenlerin öğretimlerine SK'yı katmaları için gerekli becerilerle donatılması,
- SKE için uygun araç-gereç ve malzemenin temin edilmesi,
- SKE hakkında ve gelişmesi için araştırmaların teşvik edilmesi,

- UNECE bölgesinde her seviyede SKE ile ilgili işbirliğinin güçlendirilmesi.

1.3.5.2 Eğitimdeki Sonuçları

SKE, bilgi vermenin yanı sıra sorunlarla ilgilenmeyi ve olası çözümler belirlemeyi gerektirir. Bu nedenle, eğitim her bir konuya geleneksel odaklanmayı sürdürmeli ve aynı zamanda da gerçek hayattaki koşulların çok disiplinli ve disiplinler arası incelenmesine bir kapı açmalıdır. Bu durum, öğretmenlerin sadece bilgiyi aktarmasını öğrencilerin bilgiyi almasını isteyen öğrenim programları ve öğretim yöntemleri üzerinde bir etki yapabilir ve böylece her iki tarafın da bir takım oluşturması sağlanabilir.

Örgün eğitim kurumları erken yaşlardan itibaren bilgi sağlayarak ve tutum ve davranışları etkileyerek kapasiteleri geliştirmede önemli bir rol oynamaktadır. Öğrencilerin, öğretmenlerin, yöneticilerin, diğer çalışanların ve anne-babaların birlikte oluşturduğu bir eğitim kurumu SK ilkelerini izlemelidir. Yaygın ve resmi olmayan SKE etkinlikleri sadece yetişkin eğitiminin değil örgün eğitimin de gerekli bir tamamlayıcısı olduğu için desteklenmelidir. Yaygın SKE daha öğrenen merkezli ve katılımcı olduğu ve yaşam boyu öğrenmeyi teşvik ettiği için özel bir role sahiptir.

Eğitimcilerin başlangıçta aldığı eğitim ile hizmet içi eğitimi ve kazandıkları tecrübeleri paylaşmaları için sunulan fırsatlar SKE'nin başarılı olması için son derece önemlidir. Çalıştıkları alanlarda SK ile ilgili ileri düzeyde bilince ve bilgiye sahip öğretmenler daha etkili olabilir ve liderlik edebilirler. SKE'de öğretim ve öğrenim, büyük oranda içerik, kalite ve öğretim materyallerinin sağlanmasıyla geliştirilebilir. Ancak bu materyaller her ülkede yoktur ve bu da gerek resmi olmayan eğitim ve yaygın eğitim gerekse örgün eğitim için bir sorundur. Bu yüzden bu tür materyallerin geliştirilmesi ve üretilmesi için fazla çaba gösterilmelidir. Örgün ve yaygın eğitimdeki öğretim materyalleri arasındaki tutarlılık teşvik edilmeli ve SK ile ilgili

olmaları ve yerel düzeyde temin edilebilir nitelikte olmaları sağlanmalıdır. Ayrıca etkili bir SKE;

- Öğrenciye göre düzenlenmiş katılımcı, süreç ve çözüm odaklı çeşitli eğitim yöntemlerini kullanır. Geleneksel olanların yanı sıra, bunlar tartışmayı, kavramsal ve algısal haritalandırmayı, felsefi sorgulamayı, değerlerin açıkça ortaya konulmasını, taklidi, senaryoyu, model almayı, rol yapmayı, oyunları, bilgi ve iletişim teknolojilerini (ICT), araştırmaları, örnek olay incelemelerini, gezileri, sınıf dışı öğrenmeyi, öğrenci tarafından yürütülen projeleri, iyi uygulama analizini, işyeri deneyimini ve sorun çözmeyi kapsar,
- Yöntemsel, pedagojik ve eğitici yayınlar, ders kitapları, broşürler, örnek olay çalışmaları, iyi uygulamalar, elektronik, işitsel ve görsel kaynaklar gibi ilgili öğretim materyalleri ile desteklenir.

Kitle iletişim araçları SK ile ilgili önemli mesajları ve güvenilir bilgiyi iletme yönünde harekete geçirilmelidir. Mesleki ve sürekli eğitim önemli bir role sahiptir ve özellikle planlama ve yönetimde görev alanlar başta olmak üzere bütün karar vericilere ve uzmanlara verilmelidir. Sürekli eğitimde iki temel etkinlik vardır: (a) bilgi ve becerileri güncelleştirmek ve (b) farklı uzmanlık ve farklı koşullarda gerekli olan yeni yeterlikler kazandırmak.

SKE içeriği ve öğrenme ve öğretim yöntemleri, SKE için ekonomik çabalar ve güdüleyiciler, SK özelliklerini içeren yollar ve SK'nın farklı boyutlarını bir araya getiren araştırmalara öncelik vererek farklı konulardaki yerel bağlam, SKE için göstergeler ve değerlendirme araçları ve iyi uygulama örneklerinin araştırma sonuçlarının paylaşımı SK araştırmasını başlatacak ve geliştirecek anahtar eylemler olabilir (UNECE, 2005, ss. 4, 5, 6).

1.3.6 Sürdürülebilir Kalkınma İçin Eğitimde Yeterlilik

Birleşmiş Milletlere bağlı Avrupa için Ekonomi Komisyon (ECE, 2008, s.3) tarafından SKE ile ilgili olarak şu açıklamalar yapılmıştır:

Demokratik ve sürdürülebilir gelecek için eğitim gereksinimleri dört esas eğitimin temelini oluşturmaktadır: birlikte yaşamayı öğrenmek, bilmeyi öğrenmek, yapmayı öğrenmek ve olmayı öğrenmek. Sürdürülebilir Kalkınma sosyal, ekonomik ve çevresel destekçileri ile fakirliğin giderilmesi, yerel ve küresel bağlamda sorumluluk, barış, vatandaşlık, adalet, güven, insan hakları, sağlık, cinsiyet eşitliği, kültürel farklılık, kırsal ve kentsel gelişim, ekonomi, üretim ve tüketim, doğal kaynak yönetimi gibi önemli konular arasında sıkı bir bağı olan karmaşık ve sürekli gelişen bir kavramdır. Bu nedenle, eğitim alanında ilerlemesi, belirli bilgi, beceri ve yeterlilik kadar bütünsel ve sistemli bir yaklaşım gerektirir.

1.3.6.1 Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitimde Yetkinliği Anlama ve Tanımlama

Daha çok 'nitelik' ya da 'ölçüt' ile karıştırılan bütünselci bir anlayış olarak 'yetkinlik' çok boyutlu bir kavramdır. Eğitimsel bağlamda yetkinlik geleneksel olarak bilişsel boyutla sınırlıdır. Yetkinlik ya da etkili eylem gösterisi, sosyal ve davranışsal yeterlik (yetenekler, duygular, değerler ve motivasyon) kadar bilgi hareketi, bilişsel ve pratik beceriler anlamına gelmektedir. Yeterlikler öğrenilebilir ancak öğretilemezler. Bu durumda bunların öğrenme programları yolu ile nasıl gerçekleştiği sorusu doğmaktadır. Yetkinlik kavramları, eğitimsel çerçeve şartları, öğretmenlerin eğitimi ve öğrenme süreçlerinin şekillendirilmesi arasında açık bir bağlantı vardır. Yetkinlik odaklı eğitim, arzu edilen eğitim süreç çıktılarına yoğunluk vermektedir. Oysa geleneksel öğretici yaklaşımlar (içerik ve konular örneği gibi) girdiler üzerine odaklanır. Çıktı yaklaşımı, ne öğretildiğini değil ne öğrenilmesi

gerektiğini, eylem için gerekli yetenekleri ve öğrenenlerin hangi tür kavram ve sorun çözücü yöntemleri alması gerektiğini sorgular. Ayrıca iletişim ve proje yönetimi gibi beceriler kadar disiplinler arası düşünme ve öğretim gibi belirli yeterliliklerin edinimini sağlayacak eğitim sisteminin sistemsel seviyesindeki önceliklerin değişmesi gerekmektedir. Bu yeterlilikler, müfredatı değiştirerek ve yeni öğretim ilkelerini sunarak ya da var olan öğretim ilkelerini güçlendirerek tüm öğretmen ve öğrenenler için daha merkezi yapılabilir. Diğer bir sorun ise ilke tesis etmek öğretmen ve öğrenenlerin gerçek deneyimini düzgün bir şekilde değerlendirebilmek için gerek eğitimsel kültür ve gerekse değerlendirme kültürü içinde bir değişikliği gerektirmektedir (ECE, 2008, ss.4-5).

1.3.6.2 SKE’ni Eğitim Sektörüne Dahil Etmedeki Yaklaşımlar

SKE’nin eğitime dahil edilmesindeki yaklaşımlar Avrupa Ekonomik Komisyonu (ECE, 2008, s.8) tarafından şu şekilde açıklanmıştır:

- *Ne öğretilecek?* SKE öğretimi, küresel, bölgesel, ulusal ve çevresel sorunları kavramayı sağlayarak yaşam döngüsü yaklaşımı yardımıyla açıklamak ve çevresel etki ve ekonomik ve sosyal çıkarımlar üzerinde odaklanarak bir konu olarak SK üzerinde durmalıdır. Aynı zamanda SKE, sorunları karşılama ve olası çözümleri tanımlamaya yönelik bilgi sağlamaktan uzak yeniden bir yönlendirme gerektirirken öğretim yöntemlerini de vurgulamalıdır.
- *Nasıl öğretilecek?* Öğretime, alan bilgisinden daha az önem verilir. SKE öğretmenleri SK ve temel konuları ile ilgili bilgiden daha fazlasına gereksinim duymaktadırlar ve SKE’nin çeşitli konuları üzerine eğilmek bütünsel bir yaklaşım gerektirdiği için öğretmenler bu temel konuları diğer konularla bağdaştırabilmelidirler. SKE öğretmenleri aynı şekilde tek başına bilgi verici

olmaktan daha çok öğrenenlerle birlikte bir takım oluşturma yönünde tutum değiştirebilecek uygun metodolojik yeterliliğe sahip olmalıdırlar. Öğretim ve öğrenmeye yönelik bu yeni yaklaşımlar; a) yukarıdan aşağı doğru yapılan müfredat planlamasından öğrencilerin içerik ve kendi öğrenim doğalarını tartışmada etkin katılımına yönelik bir değişim; b) bilgi gönderiminden öğrenciler arasındaki değerlerin biçimlendirilmesine yönelik bir dönüşümü içermektedir. İçeriklerin ve yöntemlerin öğretmenler tarafından öğrenciler için eğitimsel planlanmasında hangi amaçların hedefleneceği, becerilere nasıl erişileceği belirtilmelidir.

- *Nerede öğretilecek?* İdeal olarak, SKE gelişim yeterlilikleri, öğretmenlerin yeniden eğitilmesinde olduğu kadar öğretmenlik formasyon programında da yer almalıdır. Ancak, SKE'in gerçekleşmesinin başlangıç aşamasında SKE'de gelişen yeterlilikler süreci meslek içi eğitimin yüksek maliyetinden dolayı bu tür eğitimden daha çok öğretmenlik formasyon eğitimi üzerine odaklanmıştır. Bu yüzden, hedef kurumlar geleceğin eğitimcilerinin formasyon eğitimi ile uğraşan uluslar arası ve ulusal kurumlar olmalıdır.

Norveç örneğinde (ECE, 2008, s. 14), okulların etkili SKE'i sağlamak için desteğe gereksinim duyduğu anlaşılmıştır. Ayrıca farkına varılan ikinci şey SKE için ulusal destek sisteminin şunları içerdiğidir:

- Öğretmen eğitimi,
- Ulusal müfredat
- Biçimlendirilmiş ulusal ve yöresel sektörler arası işbirliği
- Okullar tarafından üretilen bilgi için kullanıcılar

Bütün bu etmenler, okullara sağlanan web tabanlı destek ağında Bilgi ve İletişim teknolojisi kullanımı ile etkili bir şekilde uygulanabilmektedir. Okullar web tabanlı

iletişim ağını bilgi paylaşımı, proje sunumu ve geçmiş materyalleri, bağlantıları ve fikir bulabilmek için kullanmaktadırlar. Öncelikle okul, sınıf ya da öğrenci projelerini yerel öncelikler ve belediye gibi yerel aktörlerden aldığı verilerin yardımı ile planlar. Öğrenciler bir alanı ya da konuyu gözlemleyerek, karşılıklı konuşarak, yazarak, ölçerek, tartışarak ve bulgularını analiz ederek araştırırlar. Daha sonra bulgularını standartlaştırılmış formlarda ya da yazılı proje raporları ve fotoğraflar halinde gönderilen veri formundaki ulusal veri tabanına kaydederler. Öğrenciler, gerek benzer konularda çalışmalar yapan diğer okullardan gerekse üniversite ve araştırma kurumlarındaki uzmanlardan geri dönüşüm alabilirler. Okul, öğretmenler ve öğrenciler bu araç kutusunu kullandıklarında becerilerini geliştirebilirler.

1.4 Küresel Vatandaşlık İçin Eğitim

NAIS (Ulusal Bağımsız Okullar Birliği) tarafından 31.08.2006 tarihinde yeniden düzenlenen açıklamaya göre 21. yüzyılın bağımsız okulları hızla değişen dünyada öğrencileri bilgili, şefkatli vatandaşlar ve etkili liderler olmak üzere hazırlamalıdır. Bu hedef, eğitimin gerçekleştiği ulus sınırları ötesine uzanırken bireyin kendi kültürünü anlamasını gerektirir. Bu tür okullar:

- Tüm insan topluluklarının çeşitliliği ve zenginliğine ilişkin merakı davet eden ve ödüllendiren bir dünya görüşü sunar,
- Öğrencilerin kendi görüş ve değerleri ile çelişen görüş ve değerlerin temelini oluşturan kültürlerin, geleneklerin, tarihlerin ve dinlerin ne şekilde değişiklik gösterdiğini anlamalarına yardımcı olacak bir müfredat geliştirir,
- Eğitimi desteklemede öğrenmeyi dünya anlayışı yönüne taşımaya yardımcı olabilecek kaynak ve aktiviteleri sağlar,

- Öğretmen, yönetici ve diğer çalışanlardan tüm haklara ve kültürlere saygı duymada örnek olmalarını ve kendi dışındaki ulusların, kültürlerin ve dinlerin küçümsenmesini ve önyargıları yapıcı şekilde irdelemelerini bekler,
- Kendi kurumlarının dışında öğrencileri için küresel farkındalık, tecrübe ve sorun çözümünü artırmaya yardımcı olabilecek ortaklıklar ve ağ iletişimi arar,
- Küresel anlayışı artıracak okul girişimlerini desteklemesi için ebeveynleri eğitir ve destekler,
- Öğretmen ve yöneticilerin işe alınmasında farklı kültürel, ulusal ve etnik geçmişleri arar.

1.5 Uluslararası Eğitim Hedefleri

Dakar'daki (UNESCO, World Education Forum – Dünya Eğitim Forumu, 2000) Herkes İçin Eğitim Forumun'da üzerinde uluslararası bir anlaşma sağlanmış altı eğitim hedefi 2015'e kadar tüm çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin öğrenim gereksinimlerini karşılamaktır:

1. **Hedef:** *Özellikle en fazla ezilen ve korunmasız çocuklar için kapsamlı erken çocukluk dönemi bakımı ve eğitimini genişletmek ve iyileştirmek:* Bütün çocukların sağlıklı, güvende oldukları ve de öğrenebilmelerini sağlayacak ilgi gösterilen ortamlarda yetiştirilmesi gerekmektedir. Son on yıl programı, gerek aile içinde ve gerekse yapılandırılmış programlarda iyi kalitede erken çocukluk dönemi bakımı ve eğitiminin çocukların hayatta kalması, yetişmesi, gelişimi ve öğrenme kapasitesi üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu kanıtlamıştır. Bu tür programlar kapsamlı, kavramsal ve psiko-sosyal gelişimin yanı sıra çocukların tüm gereksinimlerine odaklanan, sağlığı, beslenmeyi ve temizliği içeren bir şekilde olmalıdır. Hükümetler arası

ortaklıkları, sivil toplum kuruluşları, toplumları ve aileleri özellikle en fazla ezilen çocuklar için çocuk merkezli, aileye odaklı, toplum içinde varlığı olan, ulusal, çoklu sektörel politikalarla ve yeterli kaynaklarla desteklenmiş aktiviteler aracılığı ile iyi bakım ve eğitim sağlamaya yardımcı olabilirler. Geleneksel tecrübelerle dayanan çocuk bakımında ebeveynlerin ve çocuk bakıcılarının eğitimi bu hedefi başarmada önemli bir etmendir. 2006'da gelişmiş ülkelerde toplam okul öncesi kayıt oranları ortalama %79, gelişmekte olan ülkelerde %36 ve Sahraaltı Afrika'da %14'e kadar düşmektedir (EFA Global Monitoring Report – Herkes için Eğitim Küresel İzleme Raporu 2009). UNESCO, üye devletlere her ülkenin erken çocukluk dönemi politikalarını geliştirmek için somut önlemleri tespit etmede yardımcı olmaktadır. Teknik gücünü güçlendirmek için hükümet temsilcilerine güç geliştirme eğitimleri sağlar (UNESCO, World Education Forum – Dünya Eğitim Forumu, 2000, s. 15).

2. Hedef: *Tüm çocukların, özellikle kızların, zor şartlar altındaki ve etnik azınlıklara ait olan çocukların 2015'e kadar ücretsiz ve zorunlu olan iyi kaliteli ilk öğretime girmesini ve bitirmesini sağlamak:* Bu hedef erkek çocukları kadar kız çocuklarının da okula gitmesini ve ilköğretimi tamamlamalarını amaçlamaktadır. Bu da en geç 2015'e kadar olmalıdır. İlköğretim her çocuk için ücretsiz ve zorunlu olmalıdır. Bazı grup çocuklar örneğin azınlık gruplara ait olan ve zor şartlar altında olanlar özel ilgiye ihtiyaç duyarlar. Gelişmekte olan ülkelerde ortalama net kayıt oranları artış göstermektedir. Sahraaltı Afrika, ortalama net kayıt oranını 1999 ve 2006 yılları arasında %54'ten %70'e çıkartmıştır; bu da Dakar'dan önceki on

yıllık dönemdekinden altı kat daha fazladır. Çocukların okula kaydı için hükümetler;

- Genel ilköğretim eğitime en yüksek seviyede politik öncelik vermelidir.
- İlköğretimin bütün çocuklar için ücretsiz ve zorunlu olduğunu açıklamalıdır.
- Temel eğitime verilecek ulusal kaynağı ve kalitesini artırmalıdır.
- Açık yasal bir çerçeve çizerek mahalli kurulların okul yönetimlerinde etkin olarak görev almalarını sağlamalıdır.
- Yeterli sayıda öğretmeni eğitmeli ve çalışma şartlarını geliştirmelidir.
- Ailelere çocuklarını, özellikle kızları, okula göndermeleri için burs, ücretsiz yemek, ders kitapları, kağıt ve okul forması vererek özendirilmelidir.
- Okuldan alınması ihtimali olan kızların eğitimini artırmalı ve çocukların çalıştırılmasını engellemelidir.
- Göçmen ve yerlerinden edilmiş çocuklar, öksüzler ve çalışan çocuklar, dilsel ve kültürel azınlık çocuklarının da dahil olduğu dışlanmış çocukların eğitimi için özel koşullar oluşturmalıdır.
- Okulları özellikle kızlar için güvenilir kılmalı ve onları içme suyu, kitap, sıra ve ayrı tuvaletler gibi gereksinimlerle donatmalıdır (UNESCO, World education Forum – Dünya Eğitim Forumu, 2000, s. 15).

3. Hedef: *Genç insanlar ve yetişkinler için öğrenim gereksinimlerinin uygun*

öğrenme ve yaşam becerileri programlarına eşit erişimle karşılanması.

Bütün genç insanlar ve yetişkinlere bilgi kazanma, özdeğerlerini,

davranışlarını ve çalışmak için gerekli olan yeterliklerini geliştirebilecek, buldukları topluma katılabilecek, kendi yaşamlarını kontrol edebilecek ve öğrenimi sürdürebilecek becerileri geliştirme fırsatı verilmelidir. Hiçbir ülkenin, orta öğrenimini tamamlamış belirli bir oranda iş gücü olmaksızın çağdaş ve serbest ekonomiye geçmesi beklenemez. Genç insanlar, özellikle ergenlik çağındaki kızlar, öğrenim fırsatlarını kısıtlayan ve eğitim sistemlerine karşı çıkan çekince ve tehditlerle karşı karşıya kalmaktadır. Bunlar iş sömürücülüğü, işsizlik, çatışma ve şiddet, uyuşturucu kullanımı, okul çağında hamilelik ve HIV/AIDS olarak sıralanabilir. Onları bu tür çekincelerden koruması için gerekli olan hizmetler, bilgilendirme, beceriler ve danışmanlık sağlayabilecek genç dostu programlar bulunur hale getirilmelidir. Bütün gençlere sürekli eğitim fırsatı verilebilmelidir. Okuldan ayrılanlar ya da gerek duyacakları okuma-yazma, matematik bilgisi ve yaşam becerilerine sahip olmadan okulu tamamlayanlar için öğrenimlerini sürdürebilecekleri çeşitli seçenekler bulunmalıdır. Bu seçenekler hem anlamlı hem de çevrelerine ve gereksinimlerine uygun olmalı, geleceklerini şekillendirmede etkin elemanlar olmaya ve işle bağlantılı faydalı becerileri geliştirmeye yardımcı olmalıdır(UNESCO, World Education Forum – Dünya Eğitim Forumu, 2000, s. 16) .

4. **Hedef:** 2015'e kadar yetişkinlerin, özellikle kadınların, okuma-yazma bilme seviyelerinde %50 bir ilerleme ve temel ve sürekli eğitime eşit girişim sağlamak. Tüm yetişkinler, yaşadıkları dünyada etkin olmalarına ve uyum göstermelerine olanak sağlayacak okuma-yazma öğrenmekle başlayan temel eğitim hakkına sahiptirler. Dünyada yaklaşık 2009 yılı UNESCO (<http://www.uis.unesco.org/literacy/Pages/Literacy-adult-youth-2011.aspx>)

verilerine göre 793 milyon kişi hala okuma-yazma bilmemektedir ve bunların üçte ikisi kadınlardır. Yetişkinler için sürekli eğitim büyük çapta genişletilmeli ve çeşitlilik göstermelidir. Ayrıca ulusal eğitim ve yoksulluğu azaltma stratejisi ile bütünleştirilmelidir. Yaşam boyu öğrenimde, sürdürülebilir geçim yollarında, sağlıklı yaşam sağlamakta, etkin vatandaş olmakta ve bireylerin ve toplumların gelişmiş yaşam kulaşmakta okuma-yazma öğrenmenin oynadığı rolün önemi daha geniş bir şekilde anlaşılmalıdır. Okuma-yazma bilme ve sürekli eğitim, kadınların güçlenmesi ve cinsiyet eşitliği için gereklidir. Yeterli kaynaklar, iyi hedefli okuma-yazma programları, daha iyi eğitim görmüş öğretmenler ve yeni teknolojinin kullanılması bu tür etkinliklerin geliştirilmesi için önemlidir. Gelecek on yılda yetişkin eğitimi çabalarındaki başarı erkek-kadın ve şehir-kırsal arasındaki okuma-yazma bilme oranlarının eşitsizliğindeki önemli azalma ile ispat edilecektir (UNESCO, World Education Forum – Dünya Eğitim Forumu, 2000, s. 16).

5. Hedef: *2005'e kadar ilk ve orta öğretimde cinsiyet ayırımını ortadan kaldırmak ve kızların iyi kaliteli temel eğitime tam ve eşit erişimi ve başarısını temin etmeye odaklanarak 2015'e kadar eğitimde cinsiyet eşitliğini sağlamak:* Cinsiyete dayalı ayrımcılık, eğitim görme hakkını gerçekleştirmedeki en önemli zorlayıcı baskılardan biri olarak devam etmektedir. Bu engeli aşmadan, Herkes için Eğitim başarılmaz. Kızlar, okul dışında kalan çocuklar ve gençler arasında çoğunluktadır. Kızların ve kadınların eğitimi güçlü bir nesiller arası etkiye sahip olmasına ve toplumun gelişimi ve kadınların güçlenmesinde önemli bir belirleyici etken olmasına rağmen, kızların temel eğitime katılımının artırılmasında sınırlı bir aşama

kaydedilmiştir. Güvenli ve cinsiyet ayrımı yapılmayan ortamlar yaratarak, kızların eğitime katılımındaki büyük engeli ortadan kaldırmak mümkün olabilmelidir. Bu nedenle cinsiyet ayrımcılığını ortadan kaldırmak ve kızlar-oğlanlar ve kadınlar-erkekler arasındaki karşılıklı saygıyı artırmak için her alanda ve seviyede kapsamlı çabalar gösterilmesi gerekmektedir (UNESCO, World Education Forum – Dünya Eğitim Forumu, 2000, s. 16).

6. Hedef: *Kaliteli eğitim görüşlerini geliştirerek ve mükemmelliği temin ederek özellikle okur-yazarlık, matematiksel beceri ve gerekli yaşam becerilerinde geçerli ve ölçülebilen öğrenme çıktılarını elde etme:* Kalite eğitimin temelidir ve sınıflarda ve diğer öğrenme ortamlarında gerçekleşenler geleceğin sağlıklı çocukları, gençleri ve yetişkinleri için son derece önemlidir. Kaliteli bir eğitim, temel öğrenim gereksinimlerini yerine getirir ve öğrenenlerin yaşamlarını ve yaşam tecrübelerini zenginleştirir. Geçen on yıldaki bulgular, kayıtları artırmadaki çabaların başarıya ulaştığını göstermiştir. Çocukları okula çekme, orada kalmalarını sağlama ve anlamlı öğrenim çıktıları elde etme çabaları eğitim kalitesini yükseltmektedir. Hükümetler ve diğer Herkes için Eğitim paydaşları herkes için kaliteli temel eğitimi sağlamak üzere cinsiyet, varlık, yer, dil ve etnik kökene bakmaksızın birlikte çalışmalıdır.

Başarılı eğitim programları:

- sağlıklı, iyi beslenmiş ve motive olmuş öğrenciler,
- iyi eğitilmiş öğretmenler ve etkin öğrenme teknikleri,
- yeterli etkinlikler ve öğrenim materyalleri,
- yerel dilde öğretilebilecek ve öğrenebilecek, bilgiye ve öğretmen ve öğrenenlerin tecrübesine dayalı uygun bir müfredat,

- öğrenmeyi desteklediği kadar rahatlatıcı, cinsiyet ayırımı olmayan, sağlıklı ve güvenli bir ortam,
- anlaşılır bir tanım ve bilgi becerilerini, davranışlarını ve değerlerini içeren öğrenim çıktılarının doğru değerlendirilmesi,
- katılımcı yönetim,
- yerel topluluklar ve kültürlerle ilgilenmeyi ve saygılı olmayı gerektirir (UNESCO, World Education Forum – Dünya Eğitim Forumu, 2000, s.17).

1.6 Sürdürülebilir Kalkınmada Uzaktan Eğitim

Geniş çaplı bulunurluk, harcanan paranın karşılığı, erişebilirlik ve etkileşim elektronik öğrenmeyi önerme nedenlerinden sadece birkaç tanesidir. ‘Elektronik öğrenme’ ya da ‘çevrimiçi’ öğrenme, bilgisayarları ve interneti kullanarak bilgi içeriğini aktarmaktır. Çevrimiçi öğrenme kaynaklara günün 24 saati birden fazla oturumda ulaşılabilir. Yeni iletişim ağı teknolojileri herhangi bir yerde ve herhangi bir zamanda öğrenmeyi oluşturma, geliştirme, sunma ve kolaylaştırma hizmeti verirler.

EÖ’in yararları şu şekildedir:

- Küresel deneyim: Çevrimiçi kursları, tüm dünya insanların fikir alışverişine dayalı eşsiz bir eğitim imkanı sunar.
- Öğrenim deneyimi: Etkileşim, kullanıcıların eğitimin içine girmelerini sağlar.
- Harcanan paranın karşılığı: Öğretmen maaşları, eğitim yeri kiralari, gidiş-gelişler, kalacak yer ve yemeklerle ilgili masrafların ortadan kalkmasının yanı sıra, işten uzakta geçirilen zaman kısıtlaması da elektronik öğrenmenin seçilmesinde etkili etkenlerden biridir.

- Zaman tasarrufu: Öğrenene en uygun zaman, yer ve hızda sağlanan erişebilirlik öğrenme sürelerini oldukça azaltır.
- Esneklik: İstenildiğinde ulaşılabilirlik katılımcıların rahatlıkla mesai saatleri dışında ve evden eğitimlerini tamamlamalarını sağlar. Yavaş ya da hızlı öğrenenler için kendi hızında ilerleme stresi azaltır ve memnuniyeti artırır (Inwent E-learning Centre, www.gc21.inwent.org/ibt/loginGC21/area=module/main/en/modules/gc21/w/s/FLEX-MAportal/info/ibt/elearningcontent.sxhtml).

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) bilişim ve iletişim teknolojilerini (BİT) şu şekilde tanımlamaktadır:

BİT, elektronik ve diğer otomatik yollardan, bilgiye erişmeyi, bilgi elde etmeyi, saklamayı, organize etmeyi, yürütebilmeyi, üretmeyi, sunmayı ve bilgi alışverişini sağlayan araçlar ve süreçlerdir. Bunlar kişisel bilgisayarlar, dijital kameralar, telefonlar, faksler, modemler, CD ve DVD oynatıcılar ve plaklar, dijitalleştirilmiş video, radyo ve TV programları, veri tabanı programları ve multimedya programları biçiminde olan donanım, yazılım ve haberleşmeleri içerir (UNESCO, Bangkok, 2003, s. 75; Anderson 2005, s. 5).

Bugün birçok birey ve kuruluş herkese açık ve ücretsiz olan dijital öğrenim kaynaklarını paylaşmaktadırlar. Son zamanlarda çok yaygın hale gelen yazılım programlarının açık kaynak kodlu yazılım yolu ile ve araştırma sonuçlarının serbest girişli yayımlar yolu ile paylaşımı artık bir hareket olarak düşünülmektedir. Bu hareket öğrenim kaynaklarının paylaşımına olan eğilim ile bütünleşerek serbest eğitim kaynaklarını (SEK) oluşturmaktadır.

SEK, etkileyici bir teknolojik gelişimdir ve imkan dahilinde önemli bir eğitim aracıdır. SEK örgün ve yaygın eğitim arasındaki fark ile eğitimsel geniş kültürel

faaliyetler arasındaki farkın azalmasını hızlandırır ve ayrıca iyelik doğası, bilginin doğruluğu, özgecilik ve kamu yararı ile ilgilenen temel felsefi konuları ortaya koyarlar.

SEK projeleri herkes için ancak daha çok geleneksel olmayan öğrenci grupları için öğrenme erişimini artırabilir. Böylelikle yüksek sayıda eğitime katılımı artırabilen bu projeler hem bireyler hem de hükümet için yaşam boyu öğrenimi artırmanın en etkili yolu olabilir; örgün, yaygın ve gayri resmi öğrenim arasında köprü kurabilirler (UNESCO Bangkok, 2009).

1.7 Sürdürülebilir Kalkınmada Öğretmenlerin Eğitimi

UNESCO'nun (1997, s. 15), 'Sürdürülebilir bir Gelecek için Eğitim: Ortak Tutum için Disiplinler Ötesi Vizyonu' konulu bildirisinde eğitim ile ilgili olarak şunlar söylenmiştir:

Eğitim, toplumun gelecekteki zorlukların üstesinden gelmek için sahip olduğu en etkili yoldur. Eğitim, yarının dünyasını şekillendirecektir. Gelişim giderek artan bir şekilde eğitilmiş kafalara, araştırmaya, buluşlara, yeniliklere ve uyuma bağlı olmaktadır. Eğitilmiş kafalara ve içgüdülere sadece laboratuvar ve kurumlarda değil yaşamın her alanında da gereksinim duyulur. Eğitime erişim, modern dünya yaşantısının her aşamasında etkili bir katılım için vazgeçilmez bir kuraldır. Elbette, eğitim her sorunun cevabı değildir, fakat en geniş anlamıyla eğitim, insanlar arasında yeni ilişkiler düşünmek ve tesis edecek ve çevre gereksinimlerine karşı duyarlılığı geliştirecek tüm çabaların en önemli parçası olmalıdır.

1.7.1 Sürdürülebilir Gelecek İçin Öğretim ve Öğrenme Programı

Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğretim ve Öğrenme (SGÖÖ) UNESCO tarafından yayınlanmış bir multimedya öğretmen eğitimi programıdır. Öğretmenler, program geliştirenler, eğitim politikalarını oluşturanlar ve eğitim materyal yazarları

için hizmet içi eğitiminde olduğu kadar hizmet öncesi öğretmen kurslarında kullanılacak (25 modüle bölünmüş) 100 saatlik bir mesleki gelişimi kapsamaktadır (UNESCO, TLSF, 2002, s. 4)

UNESCO ve genel anlamda uluslararası toplum, eğitim yoluyla sürdürülebilir bir gelecek için istenen değerleri, tutumu ve yaşam biçimlerinin geliştirilmesi gerektiğine inanmaktadır. SGÖÖ, öğrenenlerin içinde yaşadıkları dünyayı daha iyi anlamalarına yardım eden ve geleceğimizi tehdit eden yoksulluk, idaresiz tüketim, çevresel bozulmuşluk, nüfus, sağlık, çatışma ve insan hakları gibi karmaşık ve sisteme bağlı diğer sorunların üzerine giden yeni bir eğitim vizyonundan kaynaklanmaktadır.

SGÖÖ, öğretmenlerin, öğrencilerinin sürdürülebilir gelecek vizyonlarını geliştirmelerini ve değerlendirmelerini güçlendiren öğrenim deneyimleri planlamalarına ve de görüşlerini daha iyi bir dünya için uygulamaya almalarına yardımcı olmak için diğerleriyle üretken bir şekilde çalışmalarına olanak sağlayacaktır. Ayrıca, öğretmenlerin bilgisayar okur-yazarlığını geliştirecek ve öğretimlerinde çoklu ortam tabanlı kaynakları ve stratejileri kullanmalarındaki becerilerini oluşturacaktır.

Dünyada 60 milyonun üzerinde öğretmen bulunmaktadır. Her bir öğretmen gereksinim duyulan sosyal değerler ve yaşam biçimlerindeki değişiklikleri gerçekleştiren önemli bir etkidir. Bu nedenle, yeniliklere açık öğretmen eğitimi sürdürülebilir bir gelecek için eğitimin vazgeçilmez bir parçasıdır. SGÖÖ'nin çoklu ortam biçimi öğretmenler, öğrenci öğretmenler, öğretmen eğitmenleri, program geliştirenler, eğitim politikası oluşturanlar ve eğitim materyal yazarları tarafından erişilebilir ve birçok alanda kullanılabilir olması anlamına gelmektedir.

1.7.2 Yeniliğe Açık Bir Program

UNESCO, Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğretim ve Öğrenim Programında (http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0a.html, Giriş bölümü Program Hakkında) vizyon, içerik, erişim, maliyet ve uyarlanırlık konularında şunları açıklamaktadır:

- Vizyon: SGÖÖ, eğitim amaçları ve hedefini ve de öğretmenler tarafından kullanılan öğretim ve öğrenim yaklaşımlarını yeniden yönlendiren yeni bir eğitim vizyonuna dayanmaktadır, bu yüzden sürdürülebilir geleceğe katkıda bulunmaktadır.
- İçerik: 29 modül okulun tamamen değişmesi, disiplinler arası konuların öğretimi, sınıf içi eğitimde öğrenen merkezli yaklaşımların kullanımı ve değerlendirme stratejilerine dayalı sonuçların gelişimi ile ilgili sorunların üzerine eğilmektedir.
- Erişim: SGÖÖ'nin multimedya biçimi bu sistemin öğretmenler tarafından gerek bağımsız olarak gerekse kendi kendine çalışan gruplar içinde, hatta tek başına bulunulan mekanlarda kullanılabilir anlamı taşımaktadır; böylece eğitime ve yeni bilişime giriş engellerinin önüne geçilmiş olur.
- Maliyet: SGÖÖ, aslında UNESCO araştırma ve gelişim masraflarını üstlendiği için kullanıcılara parasızdır.
- Uyarlanırlık: SGÖÖ, farklı dillere çevrilebilir. Ayrıca, içerikleri ulusal ve bölgesel bağlamda yorumlanabilir. UNESCO çevirileri ve uyarlamaları teşvik etmektedir. Bu amaçla, ana hatlar program içinde verilmiştir.

1.7.3 Hedefler

Eğitim, Yeryüzü üzerinde daha iyi bir yaşam arayışında düşünsel aydınlanma ve manevi özgürlükler sağlamak için araştırmada bulunur. Sürdürülebilirlik dönüşüm,

asında barış ve anlayışla gerçekleşebilecek sosyal ve politik bir devrimdir. Bu da gelecek kuşağın zorlu görevidir (O’Riordan, 1994).

SGÖÖ’nin hedefleri:

- Sürdürülebilir bir gelecek için içerik değerlendirmesi ve eğitim amacı geliştirmek,
- Sürdürülebilir gelişime ilişkin kavram ve konularını ve bunların okul müfredatı ile nasıl birleştirileceğini açıklığa kavuşturmak,
- Sürdürülebilirlik konularını bir dizi okul dersleri ve sınıf konuları ile birleştirebilecek becerileri artırmak,
- Eğitimi sürdürülebilir gelişme doğru yönlendirmede ima edilen bilgiyi, eleştirel düşünmeyi, değerleri ve vatandaşlık hedeflerine dayanak oluşturan geniş çaplı etkileşimli ve öğrenen merkezli öğretim ve öğrenim stratejilerini kullanmadaki becerileri geliştirmek,
- Bilişim ve İletişim Teknolojileri (BİT), eğitime mümkün olan çoklu-ortam bazlı yaklaşımlar ve zengin bir eğitim materyal kaynağı olarak İnternetin geniş kapsamda farkındalığını teşvik etmek,
- Bilgisayar kullanımı ve çoklu ortam eğitim becerilerini geliştirmektir.

1.7.4 Konular ve Modüller

UNESCO’nun www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0a.html sayfasında SGÖÖ Programı, dört tematik bölümde toplanan 25 mesleki gelişim modülü dahilinde anlatılmaktadır.

1.7.4.1 Müfredat Planlaması

Sürdürülebilir bir Gelecek için Eğitim (SGE) gerekçesini biçimlendiren sürdürülebilir gelişim ve eğitim konuları için bir dizi küresel gerçekler ve zorunlulukların tanıtımını içermektedir.

Modüller

- 1 Küresel gerçeklerin keşfedilmesi
- 2 Sürdürülebilir gelişimi anlama
- 3 Müfredat dahilinde geleceğe yönelik bakış açısı
- 4 Sürdürülebilir Gelecek için Eğitime yeniden yön vermek
- 5 Zorlukları kabullenmek.

1.7.4.2 Müfredatta Sürdürülebilirlik Konusunun Öğretimi

Sürdürülebilir Geleceğin müfredatın her alanına özellikle vatandaşlık, sağlık ve tüketici eğitimi gibi müfredatlar arası konular içine yerleştirilmesi konusu işlenmektedir.

Modüller

- 6 Müfredat dahilinde sürdürülebilir sözleşmeleri
- 7 Vatandaşlık eğitimi
- 8 Sağlık eğitimi
- 9 Tüketici eğitimi

1.7.4.3 Disiplinlerarası Müfredat Temaları

Disiplinlerarası önemi, sürdürülebilir işlemlere dahil etmek üzere farklı müfredat temalarının nasıl yeniden yönlendirileceği konusu anlatılmaktadır.

Modüller

- 10 Sürdürülebilir bir gelecek için kültür ve din
- 11 Yerel bilgi ve sürdürülebilirlik
- 12 Kadınlar ve sürdürülebilir gelişim
- 13 Popülasyon ve gelişim
- 14 Dünya açlığını kavramak
- 15 Sürdürülebilir tarım

16 Sürdürülebilir turizm

17 Sürdürülebilir toplumlar.

1.7.4.4 Öğretim ve Öğrenim Stratejileri

Öğrencilerin, SGE ile ilgili olarak beceri, geniş ölçüde bilgi ve sosyal değer hedefleri kazanmalarına yardımcı olacak öğretim ve öğrenim stratejileri kullanımında yararlı bilgiler açıklanmaktadır.

Modüller

18 Deneyimsel öğrenme

19 Hikaye anlatımı

20 Sosyal değerler eğitimi

21 Soruşturucu öğrenme

22 Uygun değerlendirme

23 Gelecekteki sorunların çözümü

24 Sınıf dışında öğrenim

25 Toplum sorunlarının çözümü

1.7.5 Örnek Bir Proje

Eğitim, sürdürülebilir kalkınmanın teşvik edilmesi, çevre ve gelişim konuları ile ilgilenmeleri için insanların yetilerini artırmasında son derece önemlidir. Ayrıca, çevresel ve ahlaki farkındalığın, değerler ve tutumların, beceri ve davranışlar ile sürdürülebilir kalkınma arasındaki tutarlılığın gerçekleşmesi ve halkın karar vermede etkili katılımını sağlamak için de son derece önemlidir (Agenda 21: Chapter 36 - Gündem 21: Bölüm 36, Paragraf (36-3)).

SGÖÖ, UNESCO tarafından örnek bir proje geliştirilmiştir. Proje şunları kapsamaktadır:

1 Sürdürülebilir Gelecek için mesleki gelişim gereksinimlerini yerine getirmenin yolları. Örneğin:

- Disiplinlerarası yaklaşımların, birbirine bağlı yaşamları ve gezegendeki sorunların karmaşıklığını daha iyi kavrayabilmek için eğitim içinde nasıl uygulanabileceği,
- Yoğun sürdürülebilir kalkınma konularının eğitim açısından yararlı ve mesleki açıdan ahlaki bir tutum içinde nasıl ele alınacağı,
- Süregelen mesleki gelişimin önemli bir unsuru olarak süregelen etkiyi (öğrenme günlüğü yolu ile) nasıl teşvik edileceği.

2 Öğretmen mesleki gelişimi için kaynak sağlamada varolan uluslararası işbirliği. Örneğin:

- UNESCO gibi uluslar arası bir kuruluşun, geniş uluslar arası danışmanlık ve bilgi, projede esneklik, süregelen değerlendirme ve gözden geçirme ve geniş kurumsal, ulusal ve uluslar arası destek sağlayan bir yöntemle eğitim materyallerinin planlanması, geliştirilmesi, denenmesi, düzeltilmesi, dağıtımı ve uyarlanması için nasıl bir organizasyonun çeşitli bölümlerinin ve birlikteliğinin disiplinlerarası bir projeye nasıl katkı sağlayacağı.
- Birleşmiş Milletler ailesi, uluslararası temsilcilikler, eğitim bakanlıkları, öğretmen sendikaları ve sivil kuruluşların da aralarında bulunduğu çok sayıdaki uluslararası kuruluşların kaynaklarının eğitimsel değişim için faydalı ve kaynakça zengin bir ortaklığa entegre edilebilir.

3 Hizmet öncesi ve hizmet içi öğretmen eğitiminde çoklu ortam teknolojilerinin muhtemel yarar ve kazançları. Örneğin:

- Çok sayıda öğretmene mesleki yaşantılarının her aşamasında mesleki gelişim tecrübeleri sağlamak için çoklu ortam yaklaşımlarının nasıl kullanılacağı,

- Mesleki gelişim kaynağının, bireysel ve küçük grup kullanımı için azami esnekliği sağlayacak şekilde nasıl hazırlanacağı,
- Bu tür esnekliğin, gerek bağımsız çalışma ve gerekse üçüncül bir kursun parçası olması için çoklu ortam kullanımına nasıl olanak sağlayabileceği
- Bilişim ve İletişim Teknolojisi (BİT) kullanımında kapasite oluşumunun mesleki gelişimin diğer alanlardaki yan ürünü olarak nasıl arttırılabileceği,
- Bir programın etki derecesinin, BİT ve yenilikçi çoklu ortam programında büyük bir katılımcı (60 milyon öğretmen) için nasıl en yüksek seviyeye çıkartılabileceği.

1.7.6 Kalkınma Süreci

SGÖÖ, Sürdürülebilir Gelecek için Eğitim konusunda UNESCO programı tarafından başlatılan çeşitli programlardan biridir. Uluslararası Eğitim Üzerine Çalışma Programı, Sürdürülebilir Kalkınma üzerine Birleşik Milletler Birliğinin Sürdürülebilirliği için Halk Farkındalığı ve Eğitimi ve Sürdürülebilir Kalkınma üzerine 2002 Dünya Zirvesi için görev yöneticisi olarak görev yapan UNESCO tarafından geliştirilmiştir.

Müfredat, dünyanın birçok yerinde öğretmen eğitimleri ve UNESCO arasında yapılan yoğun istişare sonucu geliştirilmiştir. Avustralya Griffith Üniversitesi Çevre Eğitiminde Yenilik ve Araştırma Merkezi, başlangıç noktası olarak UNESCO ve diğer uluslararası kuruluşlardan alınan kaynakları kullanarak özgün materyal taslaklarını hazırlamıştır.

Uluslararası bir referans grup ve UNESCO bünyesindeki 50 üzerinde Program uzmanları programda kullanılan metin ve pedagojik yaklaşımları tavsiye etmişlerdir. Ayrıca 1. Model Programın eğitim açısından kusursuz, doğru ve güncel, sorunların

işlenmesinde adil ve uluslar arası ortamlarda kullanımına kültürel olarak uygun olmasını sağlamışlardır.

Kalkınma aşamasında birçok çalıştay ve konferansta bu programdan söz edilmiştir ve katılımcıların yorumları da hazırlanmakta olan program içine katılmıştır.

Model 1, Ocak 2001’de yayınlanmış ve yüzlerce öğretmen ve eğitimci, sürdürülebilir kalkınma uzmanları ve çoklu ortam uzmanlarınca yoğun uluslararası değerlendirme konusuna odaklanılmıştır.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0a.html?panel=5#top)

Bu değerlendiriciler işe alınmıştır ve ;

- UNESCO Koordinasyon Büroları,
- UNESCO Ortak Okul Projeleri,
- UNESCO Kulüpleri,
- Kanada York Üniversitesinde UNESCO Kürsüsü tarafından yönetilen Sürdürülebilirlik konusu üzerine eğilmek üzere Öğretmen Eğitiminin Yeniden Yönlendirilmesi için Uluslararası Ağ Örgüsü,
- Öğretmen Eğitiminde UNESCO Kürsülerinin Ağ Örgüsü Uluslar arası Bakalorya Örgütü,
- Dünya Öğretmenler Konfederasyonu tarafından desteklenmişlerdir.

Bu değerlendirme süreci Model 1’de birçok değerli nitelikleri tanımlamıştır.

Farklı ülkelerdeki değerlendirmede bulunan bazı yorumcuların görüşlerine göre;

(Avustralya)

- Modüllerdeki konuların oldukça ilginçtir, sunuluş şekilleri ve alanındaki uygulanabilir etkinliklerin somut örneklerle birleştirilmiş olmasından dolayı çalışma daha çekici ve eğlenceli hale gelmektedir,

- Büyüleyici ve anlaşılması kolaydır, kavramlar müfredatlar arası olduğu için kolaylıkla birleştirilebilmektedir.

(Kanada)

- Bu programı aldıktan sonra bakış açıları genişlemiştir, sürdürülebilir gelecek için eğitimi yeniden yönlendirme ile ilgili olarak daha fazla küresel bir görüş kazanılmıştır ve artık dünyanın diğer bölgelerindeki eğitim yeniden yönlendirilebilir.
- Etkinlikler bireylerin kendilerini ifade etmekte zenginleştirici ve çok seçenekli bulunmaktadır; örneğin, kaynaklar olduğu kadar diğer web sitelerine bağlantılar da temel etkinliklerin bir uzantısı olarak son derece faydalıdır ve daha detaylı bilgi alabilmek için ilgi duyulan belirli konular için diğer sitelere girilebilmektedir.

(Çin)

- Çin'de daha fazla insan sürdürülebilir kalkınma konusuna daha fazla ilgi göstermekte, ancak çok fazla materyal ve kaynak olmadığı için bu programın çok faydalı olacağı düşünülmekte ve ayrıca özellikle öğretmen adayı yetiştiren kurumlarda bu programı kullanmak çok önemli olacaktır.

(Kosta Rika)

- Geleneksel ulus-devlet yaklaşımlarının ötesine giden yeni bir tür vatandaşlığı teşvik etmek için küresel bir hareket olduğu sağduyusunu sağladığı, bilgi taşımada, etkileşimi harekete geçirmede ve ilgili öğretmenlerin küresel iletişim şebekesine bağlanabilirliği tecrübe etmek için iyi bir yol olduğu düşünülmektedir.

(Hindistan)

- Zamanında yapılan bir iş olduğu, Hindistan'da sürdürülebilirlik için eğitimi yeniden yönlendirmede belirli kuruluşlar tarafından uyumlu çabalarda bulunulduğu ve bu bağlamda UNESCO'nun bu programı bu çabalarla oldukça bağıntılı olacağı ve bu programın aydınlatıcı, zengin bir başvuru kaynağı ve çok iyi bir öğretme-öğrenme tecrübesi olduğu ifade edilmektedir. Başka bir görüşe göre de kullanıcı dostu olan bir programdır ve yönergeler açıktır. Dolayısıyla programı kullanmak ve programdan öğrenmek zor değildir; grafikleri, ses ve metni ağ bağlantıları ile birleştirmektedir. Yönergeleri ve gezinimi mükemmel olan iyi bir öğrenme yolu olan bu programın her modülünün kapsamlı olduğu ve bir sonraki modülün okunması için motive ettiği konu başlıkları çekicidir.

(Nikaragua)

- CD'deki konu başlıkları ve konular, tüm insanlığın şimdiki zamanı ve geleceği için son derece önemlidir ve bu yüzden bu değerler ve uygulamalar bugünün dünyasının çocukları ve genç insanları ile iletişim halindedir.

(Nijerya)

- Tüm modüller'in Nijerya'daki şartlara uymakta olduğu ve faydalı olabileceği, ilginç ve zorlayıcı olduğu vurgulanmaktadır. Etkileşimli doğasının aktif öğrenmeyi sağladığını düşünen yorumcular bazı kavram ve konuları üniversitelerindeki öğretmen eğitimi programları ile birleştirmeyi amaçladıklarını ve programın oldukça etkileşimli olup öğrenenleri aktif bir şekilde işin içine dahil edebildiğini söylemektedirler. Bilgisayar becerileri de gelişebilmektedir.

(Güney Afrika)

- Bazı yorumcular sürdürülebilir kalkınma konusu ile ilgili olarak uzun süredir uğraşmakta olduklarını, programın geniş çaplı, sistematik, umut verici ve uygulanabilir bir şekilde işlenmesini görmekten son derece memnun olduklarını belirtmişlerdir.

(Özbekistan)

- Özbekistan'lı yorumculara göre program, öğretmenlerin daha fazla bütünsel, disiplinler arası yaklaşımları öğrenmelerine ve özellikle çoklu ortam kaynakları kullanmada yeni mesleki beceriler kazanmalarına olanak sağlayarak sürdürülebilir kalkınma yararına yenilikçi eğitim yaklaşımları geliştirmektedir. Öğretmen olan yorumcular, bu programın çok faydalı ve eksiksiz olduğunu söylemişlerdir ve daha önce bilmedikleri yenilikler, yeni öğretim yöntemleri ve bilgi aktarımında yeni yöntemler keşfetmişlerdir.

Bu değerlendirme gelişmelerin yapılabileceği ve program kalitesinin yükseltileceği alanları da tespit etmiştir. Bunlar, bazı açıklamaların ve Öğrenme Günlüğü sorularının aydınlatılmasını, ek bilgi, web bağlantıları ve yeni etkinliklerin sağlanmasını ve uyarlama ve tercüme için yönergelerin geliştirilmesini içermektedir.

1.7.7 Uyum ve Çeviri

UNESCO, potansiyel kullanıcıların gereksinimlerine uyabilen tek bir öğretmen eğitimi programı olmadığını farkındadır. Bu yüzden SGÖÖ, bölgesel, ulusal ve yerel gereksinimleri karşılamak için uyum (programı değiştirmek) kadar diğer dillere tercüme olanağı tanımak üzere tasarlanmış ve geliştirilmiştir (http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0a.html?panel=6#top).

UNESCO, bu değişimleri kolay hale getirmeye yardım etmek için devlet bakanlıkları, bölgesel kuruluşlar, öğretmen eğitim kuruluşları ile birlikte çalışmaya

hazırdır. Program uyumu ve tercümesi bir kere yapıldığında, SGÖÖ dosyalarını oluşturmada kullanılan ‘açık mimari’ temel web sayfası oluşumu ve grafik tasarım uygulamaları ile programlanmasına imkan sağlar.

Teknik Esaslar, çoklu ortam program yapımcılarına arzu edilen değişiklikleri program içindeki dosyalara tanıtımları gerektiği bilgisini sağlar.

1.7.7.1 Uyum İçin Olasılıklar

Web sayfalarındaki ve öğrenme günlüğündeki küçük anlatım değişikliklerinden aktivite ve modüllerin sayısı ve dizilişimdeki ana değişikliklerine kadar program ile ilgili olarak farklı uyumlar mümkündür. Temel ve oldukça anlaşılır uyumlar, web sayfalarına (açılan kutular dahil) ve öğrenme günlüğüne yapılacak değişiklikleri kapsamaktadır. Yapılacak metin değişiklikleri biçimleri bununla sınırlı olmamakla birlikte şunları içermektedir:

(www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0a.html?panel=7#top)

- Uluslararası örneklerin ve örnek olay incelemelerinin ulusal ve yerel örneklerde yer değişmesi, programın kullanıcılarının şartlarına uygun hale getirilmesi,
- Bazı modüllerde sağlanan eğitim politikalarının yerel ve ulusal politik açılımları ile değiştirilmesi,
- Programın evrensel odak noktası olarak sürdürülmesi için var olan örnek olay incelemeleri ve politika örneklerini muhafaza edilmesi, ancak programın yerel uygunluğunu artırmak için onların ulusal örneklerle tamamlanması,
- Birkaçını silerek, diğerlerini ekleyerek vs gibi öğrenme günlüğü sorularının değiştirilmesi,
- Ek öğrenme günlüğü sorularına örnek yanıtların eklenilmesi,

- Sürdürülebilir kalkınma ve/ya da eğitim politikasındaki istatistikler açısından programı güncel tutabilmek için Internet bağlantılarının ve verinin eklenmesi/değiştirilmesi,
- Bütün bir aktivitenin bir modülden silinmesi veya fazla bir tane eklenmesi.

Bu tür değişiklikler web sayfası tasarımı programında uzmanlaşmış bir kişi tarafından yapılabilir. Diğer uyumlar da modül isminin değiştirilmesi, tüm modülün/modüllerin ve/ya da temanın/temaların eklenmesi veya silinmesi, metnin ya da bir etkileşimin işleyişinin değiştirilmesidir. Bu tür değişikliklerin çoklu ortam program yapımcısı ve grafik tasarımcısı tarafından yapılması gerekir.

1.7.7.2 Tercüme Olmaksızın Programın Uyumlu Hale Getirilmesindeki Aşamalar

Programın uyumlu hale getirilmesi ve/ya da tercüme edilmesi için iki takım kaynak gereklidir:

- Programın PDF dosyaları. Bu dosyalar CDROM veya web sitesinden indirilebilir ve bu dosyalara erişim için Acrobat Reader kullanılır.
- UNESCO'dan tedarik edilebilen bir CDROM program süresince tüm kaynak dosyaları içerir.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0a.html?panel=7#top)

Her modülde PDF dosyalarını basmak ilk aşamadır. Bu basım, tüm metnin ve diğer değişikliklerin yapılabildiği temel belge olmaktadır.

Bir grup eğitmen yapılması gereken değişikliklerin kararlaştırılması ile uğraşmaktadır. Grup, yapılacak uyarlama biçimine karar vermekte, yerel gereçleri toplamakta ve bunları modüllerin yazılı çıktılarına dahil etmektedirler. Çıktılar üzerinde birçok değişiklik elle yapılabilir. Daha fazla değişiklikler word programında metin dosyası olarak hazırlanmalıdır. Grup istenilen değişiklikleri hazırladıktan sonra

düzeltilmiş asıl belge ve metin dosyaları, kaynak dosyalardaki değişiklikleri yapmaları için html bilgisine sahip veya html yazım programını kullanmasını bilen bir uzmana – ya da çoklu ortam programlama ve grafik tasarım ekibine – verilebilir.

1.7.7.3 Programı Uyumlu Hale Getirme ve Tercüme Edilmesindeki Aşamalar

Programın tercümesi oldukça önemli bir görevdir ve bu görev gerek kurum içinde ve gerekse uzman bir web/çoklu ortam tercüme şirketi tarafından üstlenilebilir.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0a.html?panel=7#top)

Birçok ülkede bulunan uzman web ve çoklu ortam programlama hizmeti sağlamaktadır. Kurum içi tercümenin yararı, çoklu ortam programla başlamadan önce metin ve etkinliklerin kültürel ve eğitim açısından uygunluğunu ilk evrelerde uyarlamaların yapılma olasılığının olmasıdır. Böyle bir uyarlama ve tercüme süreci aşağıdaki aşamaları içermektedir:

- Her modül için PDF dosyaları web'den ya da CDROM'dan basılabilir ancak URL her sayfaya basılmalı ve aynı URL tercüme edilmiş sayfalara iliştilmelidir. Bu, orijinal İngilizce yazılmış sayfaların ve tercüme edilmiş sayfaların birbiri ile örtüşmesi ve çoklu ortam programcılarının karışıklıkları önlemesi için gereklidir.
- Programın tamamının önce tercüme edilip edilmeyeceğine ve sonra uyumlu hale getirilip getirilmeyeceğine ya da uyarlamaların önce İngilizce çıktılarının alınmasına ve sonra tercüme edilmesine karar verilmelidir. Bu karar yerel düzeyde yapılmalı ve istenen çalışma şekilleri, dili ve proje üzerinde çalışmakta olan eğitmenler, gruplarının tercüme becerileri gibi etmenler tarafından etkilenecektir.

- Her tercüme edilmiş URL eklentili sayfanın word dosyası gibi ayrı bir metin dosyası hazırlanmalıdır.
- Etkileşim içindeki tüm sayfaların tercümeleri ve grafikleri hazırlanmalıdır.
- Tercüme edilenler hazırlandıktan sonra, URL'lerin eklendiği tüm metin dosyaları, html kaynak dosyalarına erişim için iki dil bilen çoklu ortam programcısı tarafından sağlanmalıdır. Grafiksiz imajları tercüme edilmiş herhangi bir metne uyarlaması için bir grafik tasarımcısına gereksinim duyulacaktır.

1.7.8 Teknik Yönergeler

Teknik Yönergeler, SGÖÖ'in gelişimi ve çoklu ortam tasarımı hakkında gerekli bilgileri sağlamaktadır. Yönergeler, Bilgi Teknolojisine yardım etmek, uyarlamalar ve tercümelerde yer alan çoklu ortam uzmanlarına yardım etmek üzere hazırlanmışlardır.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0a.html?panel=7#top)

Program, belirli donanım ve yazılım yapıları üzerinde en uygun dağıtım için tasarlanmıştır.

En düşük donanım özellikleri: Bir Pentium 200MHzMMX bilgisayar veya 32 MbRAM özelliği olan Macintosh Power bilgisayar; SVGA monitör, 16-bit gerçek renkte 800x600 çözünürlüğe sahip; 16 bit stereo ses kartı ve hoparlörler; modem ve ağ kartı ve 16xCDROM sürücüsü.

Kullanılan yazılım şunları içermektedir:

- Web sayfaları: Macromedia Dreamweaver
- Grafikler: Adobe Photoshop 3 ve Macromedia Flash 4
- Etkileşimler: Macromedia Director 7.5 ve javascript.

1.7.8.1 Program Elemanları

SGÖÖ programlaması beş elemandan oluşmaktadır: gezinim yapısı, web sayfaları, öğrenme günlüğü, grafikler ve etkileşimler (http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0a.html?panel=7#top).

- Gezinim Yapısı: Program, modüller ve aktiviteler arasında ve de bilgiye çoklu giriş noktaları arasında hareketi sağlamak için çerçeve-tabanlı dolaşımsal yapıdan yararlanmaktadır. Gezinim, her modül için sol gezinim çubuğu ve sayfanın başındaki grafik ve resimlerden oluşan şeritlerle yapılır. Modüllerin sırası ve isimleri değiştirileceği zaman grafik resimlerinin de tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bir aktivite bir modülden silineceği zaman açılan gezinim kutularındaki ve ‘önceki’ ve ‘sonraki’ gezinim düğmelerindeki gezinim yapısında değişiklik gerekmektedir.
- Web sayfaları: Ana ekran web sayfaları Dreamweaver gibi html yazarlık programı ile düzenlenebilir. Aktivitelerin ilavesi ve silinmesi açılan gezinim kutularının ve ‘önceki’ ve ‘sonraki’ gezinim düğmelerinin dahili gezinim yapısına değişiklik yapılmasını gerektirmektedir.
- Öğrenme günlüğü: Öğrenme günlüğü soruları birçok aktivitenin web sayfalarında sunulmuştur. Ayrıca indirilebilen ve basılabilen zengin metin formatı (rtf) olarak gösterilmektedir ve word programında düzenlenebilirler.
- Grafikler: Grafikler Adobe Photoshop kullanılarak tasarlanır. Bir modülün isim değişeceği zaman her modül için temalı sayfanın ve sayfa başındaki şeritlerin grafik imgesi de değiştirilmelidir.
- Etkileşimler: Bir etkileşim metninin ya da işleminin değişimi java yazılım programında değişiklik gerektirir. Grafik değişimlerinin yapılması için grafik tasarımcısına ihtiyaç duyulur.

1.7.8.2 Sınama

Son halini CD'ye yazmadan önce çok platformlu titiz bir sınama süreci önerilmektedir. Netscape ve Internet Explorer'da, PC ve Macintosh bilgisayar ortamlarında herhangi bir sorun olup olmadığı kontrol edilmelidir.

1.7.9 Krediler

SGÖÖ, Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Eğitim konulu bir UNESCO programı dahilinde geliştirilmiştir. UNESCO'nun Kalkınma İçin Eğitimde Yenilikçi Asya-Pasifik Merkezi ortaklığında başlamıştır.

Proje aslında Uluslararası Eğitim konulu Çalışma Programı, Sürdürülebilir Kalkınma için Birleşmiş Milletler Komisyonunun Sürdürülebilirliğe Halk Farkındalılığı ve Eğitimi görev yöneticisi olarak işlev yapan UNESCO tarafından üstlenilmiştir. 4. Sürüm 2005-2014 Sürdürülebilir Kalkınma için Birleşmiş Milletler'in 10 Yıllık Eğitim öngörüsünde kullanılan program güncellemesidir. (http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0a.html?panel=7#top)

1.8 Mesleki Gelişim Deneyimi

1.8.1 Öğretim ve Öğrenim İlkeleri

Çoklu ortam tabanlı öğrenim gittikçe yaygınlaşmaktadır. Kısıtlamalarının olması ve elbette yüz yüze etkileşimin yerine geçmemesi ile birlikte, öğretmen eğitiminde sayısız faydaları bulunmaktadır. Örneğin, Internetin kapsadığı bilişim sınırsızdır ve gelişmektedir. Günceldir, ucuzdur ve araştırılabilir. Ayrıca birçok yazarın ve yetki kaynaklarını yansıtması açısından demokratiktir.

Çoklu ortam uzman öğretmen eğitimi oldukça etkileşimlidir, animasyon, işitsel ve video dosyaları, oyunlar ve çevrimiçi tartışmaları ile ilgilenir. Bütün bunlar herhangi bir zamanda herhangi bir yerde uzman çalıştay yöneticisi olmaksızın

uygulanabilmektedir.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0b.html)

SGÖÖ, sürdürülebilir kalkınmaya yönelik eğitimin yeniden yönlendirilmesinin gerekli bir parçası olan etkili öğretim ve öğrenim ilkelerini açıklamaktadır. SGÖÖ'de mesleki gelişim deneyimleri örneği öğrenme 'aracı'nın 'mesaj'ın bir parçası olduğunu göstermeye çalışmaktadır. Bu hedefe erişmek için. SGÖÖ'deki öğrenme deneyimleri etkili mesleki gelişimin üç ilkesini yansıtmaktadır: akademik zorluk, ampirik öğrenim ve etkisi.

- **Akademik Zorluk:** SGÖÖ, küresel gerçekler ve sürdürülebilir kalkınma temaları ile ilgili temel konular hakkında güncel bilgiyi bünyesinde barındırmaktadır. Uluslararası bir örgüt tarafından gerçekleştirildiği için program yoğun müzakereler, gözden geçirmeler ve değerlendirmeler sonucu geliştirilmiştir ve kültürel ve diğer önyargılardan mümkün olduğunca arındırılmıştır. Sayısız İnternet sitesine olan bağlantılar da konu başlıkları üzerinde çeşitli bakış açısı sağlamaktadır, bilgiye erişimi ve eleştirel düşüncüyü artırabilir. SGÖÖ'de öğrenim deneyimleri ayrıca müfredat reformu ve etkili öğretim konusunda eğitimsel çember içine ve öğrenme stratejilerine çağdaş düşünmeyi dahil etmektedir.
- **Ampirik Öğrenme:** SGÖÖ'deki tüm modüller, metin, tablolar, çizimler, bilgisayar oyunları ve www bağlantılı siteler gibi çeşitli biçimlerde öğretmenleri bilgiyi çözümlmeye ve yorumlamaya davet eden ampirik bir öğrenme sürecine dayanmaktadır; günümüz anlayışları ışığında yeni bilgiyi değerlendirmektedir; öğrenim deneyimlerinden etkilenmektedir; geniş öğretim çeşitliliğinde ve öğrenim stratejilerinde beceriler geliştirmektedir ve

uygulanabilir eğitimsel görevlere yeni fikirler ve becerileri uyarlamakta ve uygulamaktadır.

- **Etki:** Etki, SGÖÖ'deki mesleki gelişim deneyimlerinin ayrılmaz bir parçasıdır. Sürdürülebilir gelecek için derinleşen eğitim değerlendirmesi her modülde 'Öğrenme Günlüğü' kullanımı ile desteklenmektedir. 'Öğrenme Günlüğü'ndeki soruları yanıtlamak öğrenmenin pratik bir yoludur. Ayrıca öğrenilenlerin, fikirlerin ve bu fikirleri yerel durumlara uygulamanın planlarının ve de süre gelen mesleki yansıma için fırsatların bir kaydını sağlamaktadır. Öğrenim Günlüğünde bazı sorular öğrencilerin öğrenme materyali için çıkış noktası olarak kullanılabilir.

1.8.2 Esneklik ve Kullanım Kolaylığı

SGÖÖ, sadece basit bilgisayar becerilerine sahip olan bireyler tarafından bile kullanılacak derecede basittir. Program oldukça esnek bir şekilde kullanılabilir. (http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0b.html?panel=1#top)

Bazı temel tasarım özellikleri şöyledir:

- *Çeşitli hedef kitle için uygundur:* SGÖÖ, gerek öğrenci öğretmenler gibi başlangıçta hizmet öncesi öğretmenlerin eğitiminde ve gerekse deneyimli öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerinde kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Aynı zamanda müfredat geliştirenlerin, eğitim kararları alanların ve eğitim materyali yazarlarının mesleki gelişim gereksinimlerine uygun olarak da tasarlanmıştır.
- *Çeşitli biçimlerde bulunmaktadır:* SGÖÖ, iki çoklu ortam biçiminde – İnternette www.unesco.org/education/tlsf/ ve CDROM olarak – bulunmaktadır. Her modül için aynı bir PDF dosyası da mevcuttur. Ancak, çoklu ortam etkileşimleri bu formatta çalışmamaktadır.

- *Konuların seçimi:* SGÖÖ, modül diye adlandırılan 4 temalı bölümde toplanan 25 konu içermektedir. Modüller birbiri ile bağlantılı iken konular bağımsız olarak tasarlanmıştır. Modüller kullanıcıların ilgi ve gereksinimlerine uygun olarak istenilen sırada çalışılabilmektedir.
- *Aktivitelerin çeşitliliği:* Modüllerin her biri tamamlanması 30-40 dakika arasında süren 5 ile 7 aktivite arasına bölünmüştür. Programa yerleştirilen kişisel Öğrenme Günlüğü, çok yoğun olan kullanıcıların bir iki etkinlikten sonra yaptıkları çalışmayı kaydetmelerine ve zamanları olduğunda modüle tekrar geri dönmelerini sağlamaktadır. Bu etkinlikler tam bir çoklu ortam öğrenme tecrübesine olanak tanımaktadır. Pasif okuma en düşük seviyededir. Zamanın çoğu soruları yanıtlamakla, alıştırma yapmakla, sorunlarla, oyunlarla ve etkin öğrenmeyi destekleyen diğer etkinliklerle uğraşmakla geçer.
- *Kullanım kolaylığı:* Kullanım kolaylığı 25 modülün tamamı için genel bir sunum ile desteklenmektedir. Her modül, aynı başlık altında düzenlenmiştir: tanıtım, amaçlar, etkinlikler, başvurular ve krediler, genel tasarım unsurları (gezinim çubukları ve simgeleri). Baştan sona kadar basit ve açık yönergeler verilmektedir.
- *Tasarımın sadeliği:* SGÖÖ, çarpıcı renkler ve simgelere dayalı basit görsel bir tasarıma sahiptir. Programda yükleme süresini ve İnternet masraflarını artıran büyük çaplı dosyalar bulunmamaktadır. Program, kısmi temel donanım özellikleri ile çalışmaktadır. Önsel bilgiye ve becerilere gerek duyulmamaktadır. Açık yönergeler program boyunca kullanıcılara adım adım yol göstermektedir.

- *Öğrenme biçimleri:* SGÖÖ'ye dahil edilmiş birçok farklı mesleki gelişim etkinlik türleri, öğrenme biçimlerinin gereksinimlerini karşılayan çeşitli öğrenim deneyimleri sağlamaktadır. Uzun metinler en az seviyede tutulmuştur ve çoğunlukla uygun bir zamanda basılmak ve okunmak üzere açılan kutularda bulunmaktadır. Metin, tablolar, grafikler, ses dosyaları ve bağlanabilinen İnternet siteleri gibi çeşitli biçimlerde bilgi sağlamaya büyük özen gösterilmiştir. Kullanıcıların İnternet bağlantıları olduğu süreçte program, doğrudan CDROM'dan erişilebilen 500 internet bağlantısı içermektedir. Etkinlikler, kullanıcıların bu bilgiyi çözümlmeleri ve yorum yapmalarını ve de öğrenilen fikirlerin yerel müfredat ve öğretim içeriklerine uygulamalarını gerektirmektedir. Bir Öğrenme Günlüğü, kullanıcıların soruları, yanıtları ve fikirleri özetlemelerine ve onları word programında depolamalarına olanak tanımaktadır.
- *Uyarlanabilir:* Teknik yapı gibi 'açık yapı' SGÖÖ'de bilgisayar dosyalarını oluşturmakta kullanılmıştır. Bu nedenle, program kolaylıkla tercüme edilebilir ya da en küçük teknik bilirkişilik ve temel web sayfası tasarım uygulaması ile uyarlanabilir.

1.8.3 Bağımsız Öğrenme

SGÖÖ'in çoklu ortam biçimi bireysel ve küçük grupların mesleki gelişimi için bağımsız öğrenmeyi teşvik etmektedir. Öğretmenler, müfredat geliştiriciler, eğitim politikasına karar verenler eğitim materyalleri tasarlayanlar, yazarlar ve öğretmen eğitmenleri SGÖÖ'ni İnternette ya da CDROM'dan kullanabilir ve modülleri ve etkinlikleri istedikleri zaman istedikleri yerden öğrenebilirler.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0b.html?panel=3#top)

Kişiselleştirilmiş Öğrenme Günlükleri aracılığı ile farklı kullanıcılar tek bir CDROM'dan ya da İnternet bağlantılı bir bilgisayardan çalışabilirler. Her bir kullanıcının kişiselleştirilmiş Öğrenme Günlüğü olduğu için, çalışmaları gizli kalmaktadır. Bunun nedeni Öğrenme Günlüğü açıldığında otomatik olarak bilgisayarın sabit sürücüsüne ya da bir diskete yüklendiği ve word dosyası olarak kaydedilmesindedir. Öğrenme Günlüğü ayrıca basılabilir, elle tamamlanabilir ve bir dosya içinde kağıt olarak saklanabilir.

Bazı öğretmenler için özellikle uzak bölgelerde olanlar için okullarında ya da bölgelerinde çalıştay ve eğitim seminerine katılmaları bir sorun olabilmektedir. Bu sorun SGÖÖ'nin çoklu ortam biçiminden dolayı ortadan kalkmaktadır. Ayrıca, modüller ve etkinlikler istenilen sırada tek başına veya küçük bir öğretmenler odasında ya da çalışma grubu ile birlikte işlenebilir. Ortaya çıkan bağımsızlık ve sorumluluk duygusu öğretime yeni bir profesyonellik getirebilir ve bu da öğretmenlerin statüsünün yükselmesine yardımcı olabilir.

1.8.4 Öğretmen Eğitiminde Fırsatlar

Profesörler, öğretim görevlileri ve öğretmen eğitimi programının geliştirilmesindeki sorumlu diğer kişiler, derslerinde SGÖÖ'ni gereksinimlerine göre farklı olarak şu şekillerde kullanabilirler:

http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0b.html?panel=4#top

- SGÖÖ konulu bağımsız ders
- Belirli bir eğitim konusunda bağımsız derse dahil edilmiş modül seçimi
- Belirli eğitim konularında diğer derslere dahil edilmiş modül seçimi

Tüm bu durumlarda SGÖÖ ders zamanında, etkinlikler öncesinde ya da sonrasında veya tam bir elektronik öğrenim deneyimi olarak çevrimiçi ya da CDROM'dan öğrenilebilir.

SGÖÖ'deki her modül yaklaşık 4 saatte tamamlanabilmektedir. Bu da öğrencilerin 10-14 haftalık öğrenim görecekları 100 saatlik bir süreyi öngörmektedir. Ancak, modüllerin seçimi ve gruplandırılması dönem uzunluğu, dersin bağımsız işlenmesine karşı sınıf içinde görerek ders işlenmesi arasındaki denge, değerlendirme gereksinimleri, vs. konularında yerel kararlara uyması sağlanabilir.

Bundan başka, program ücretsizdir. Öğretmen eğitim kurumları akadameki personel ve öğrenciler açısından erişim ve yükleme süresini azaltmak amacıyla SGÖÖ'in bir kopyasını yerel sunucularına yükleyebilir ve öğrencilerine dağıtılmak üzere CDRÖM'un kopyalarını çoğaltabilirler. Bunun için istenilen şeyler; UNESCO'dan izin, kaynak olarak UNESCO'ya teşekkür etmek ve kopyaların kar amacı güdülmeksizin sadece eğitim amacıyla kullanılmasıdır.

SGÖÖ'nin ulusal ve bölgesel uyarlamaları ve tercümelere teşvik edilmektedir. Öğretmen eğitim kurumları bu değişikliklere olanak sağlanmasına yardımcı olmak için ilgili Eğitim Bakanlıkları ile işbirliği içinde çalışmaya davet edilmektedir.

SGÖÖ aşağıdaki derslerde gösterildiği gibi kullanılabilir; elbette programın esnekliğinden dolayı bunlar birer öneridir ve yerel planlara uyarlanabilir. Her ders kapsamında UNESCO'nun Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğretim ve Öğrenme programı içinde yer alan belirli modüller kullanılmaktadır.

http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0b.html

Ders 1: Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğretim ve Öğrenme(SGÖÖ)

Müfredat Planlaması:

- 1 Küresel gerçeklerin araştırılması
- 2 Sürdürülebilir kalkınmayı anlamak
- 3 Müfredat kapsamında gelecekle ilgili yaklaşım
- 4 Sürdürülebilir gelecek için eğitimi yeniden yönlendirmek

5 Zorluğu kabul etmek

Müfredat Genelinde Sürdürülebilirliği Öğretme:

6 Müfredat kapsamında sürdürülebilirlik işlemleri

7 Yurttaşlık eğitimi

8 Sağlık eğitimi

9 Tüketici eğitimi

Disiplinlerarası Müfredat Konuları:

10 Sürdürülebilir bir gelecek için kültür ve din

11 Yerel bilgi ve sürdürülebilirlik

12 Kadınlar ve sürdürülebilir kalkınma

13 Nüfus ve kalkınma

14 Dünya açlığını anlamak

15 Sürdürülebilir tarım

16 Sürdürülebilir turizm

17 Sürdürülebilir toplumlar

Öğretim ve Öğrenim Stratejileri:

18 Ampirik öğrenim

19 Hikaye anlatımı

20 Sosyal değerler eğitimi

21 Soruşturucu eğitim

22 Uygun değerlendirme

23 Gelecekle ilgili sorun çözümü

24 Sınıf dışı öğrenimi

25 Toplumla ilgili sorun çözümü

Ders 2: Sürdürülebilir Gelecek için Müfredat Planlaması

Müfredat Gerekçesi:

- 1 Küresel gerçeklerin araştırılması
- 2 Sürdürülebilir kalkınmayı anlamak
- 3 Müfredatta gelecekle ilgili yaklaşım

Sürdürülebilirliği Müfredat Geneline Dahil Etmek:

- 6 Müfredat boyunca sürdürülebilirlik işlemleri
- 7 Yurttaşlık eğitimi
- 8 Sağlık eğitimi
- 9 Tüketici eğitimi
- 10 Sürdürülebilir bir gelecek için kültür ve din
- 11 Yerel bilgi ve sürdürülebilirlik
- 12 Kadınlar ve sürdürülebilir kalkınma

Ders 3: Öğretim ve Öğrenim Stratejileri

Giriş:

- 4 Sürdürülebilir gelecek için eğitimi yeniden yönlendirmek
- 5 Zorluğu kabul etmek

Öğretim Yaklaşımları:

- 18 Ampirik öğrenim
- 19 Hikaye anlatımı
- 20 Sosyal değerler eğitimi
- 21 Soruşturucu eğitim
- 22 Uygun değerlendirme
- 23 Gelecekle ilgili sorun çözümü
- 24 Sınıf dışı öğrenimi

25 Toplumla ilgili sorun çözümü

Ders 4: Eğitim Felsefesi

- 1 Küresel gerçeklerin araştırılması
- 2 Sürdürülebilir kalkınmayı anlamak
- 3 Müfredatta gelecekle ilgili yaklaşım
- 4 Sürdürülebilir gelecek için eğitimi yeniden yönlendirmek
- 5 Zorluğu kabul etmek
- 10 Sürdürülebilir bir gelecek için kültür ve din
- 11 Yerel bilgi ve sürdürülebilirlik
- 12 Kadınlar ve sürdürülebilir kalkınma
- 17 Sürdürülebilir toplumlar

Ders 5: Sürdürülebilir kalkınmadaki Konular

- 1 Küresel gerçeklerin araştırılması
- 2 Sürdürülebilir kalkınmayı anlamak
- 8 Sağlık eğitimi
- 9 Tüketici eğitimi
- 10 Sürdürülebilir bir gelecek için kültür ve din
- 11 Yerel bilgi ve sürdürülebilirlik
- 12 Kadınlar ve sürdürülebilir kalkınma
- 13 Nüfus ve kalkınma
- 14 Dünya açlığını anlamak
- 15 Sürdürülebilir tarım
- 16 Sürdürülebilir turizm
- 17 Sürdürülebilir toplumlar

1.9 Sürdürülebilir Bir Geleceğe Doğru

Geleceğin nasıl olacağı bilinmemekle birlikte günümüz yaşamından çok farklı olacağı kesindir ve geleceğin sürdürülebilir olup olmadığı ile ilgili kararlar insan kültüründeki değişikliklere bağlı olacaktır.

Birçok acil küresel gerçeklerin farkındalığındaki artış çevre ve yaşam kalitesi üzerinde insan etkilerinin anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. Sürdürülebilirlik kavramı büyümekte olan farkındalığın ve yeni kültürel değerler için gereksinimin bir yansımasıdır. Dünya, birbiriyle olan bağlılığın farkındalığı ve hayatın kutsallığından kaynaklanan yurttaşlık ve inanç sistemlerini aşan yeni bir küresel etiğe doğru yönelmektedir (UNESCO, 1997, s. 36). Yerel ve ulusal topluluklar birçok yönden bu etiği uygulamaktadırlar ve gerek kültürel açıdan ve gerekse yerel olarak uygun sürdürülebilir gelecek görüntüleri geliştirmektedirler. Dünya genelinde büyük kültür çeşitliliği, sürdürülebilir geleceğin nasıl olacağı ile ilgili birçok uyarlamaların olacağı ve sürdürülebilirliğin birçok yerel biçimlerinin olacağı anlamına gelmektedir. Bu farkındalıklara rağmen, sürdürülebilir gelecekle ilgili küresel düşüncede en azından üç temel tema bulunmaktadır. Bunlar sürdürülebilirliğin içinde olduğu fikirleri içermektedir: *sonsuzluğu düşünmek, öğrenme süreci ve dinamik denge.*

- *Sonsuzluğu Düşünmek*

Sürdürülebilir bir gelecekle ilgili imgelerin altında yatan sürdürülebilirliğin 'sonsuzluğu düşünme' konusunda temel bir ilkedir. Bu da farklı düşünerek, unutulmuş şeyleri tekrar düşünmek, bakış açılarını genişletmek, değer verilenleri açığa çıkarmak, komşuluklarda bulunmak, ve gelecek nesiller için umut beslemekle bireylerin kendilerini kamu yararı işlere adanmak demektir.

'Sonsuzluk' açısından düşünme kapasitesini geliştirmek eğitimin temel görevidir.

- *Öğrenme Süreci*

Sürdürülebilir bir gelecek için eğitimde uzun süreli ekonomi, ekoloji ve tüm toplulukların eşitliğini göz önünde bulunduran kararlar almakta öğrenme süreci varılacak hedef kadar uzun değildir. Hedefi sürekli bir toplum oluşturmaktadır. Bu insan hareketlerinin sonuçlarının nasıl tahmin edileceği, sürdürülebilir bir geleceğin nasıl düşünüleceği ve bu görüşü başarmak için gerekli adımların nasıl atılacağını öğrenmeyi içermektedir. Bireyler ve toplumlar sürekli olarak seçim yapmak zorundadırlar. Seçimlerin nasıl yapılacağı ve bu seçimleri yapmakta kullanılan bilgi ve etik görüş, sürdürülebilir gelecek için insan görüşlerinin başarılıp başarılamayacağını belirlemektedir.

Dünya Çevre ve Gelişme Komisyonu dünyadaki insanları, hükümetleri ve iş yerlerini Dünya ve birbirleri ile bağlantılı yaşam biçimlerine katkı sağlayan kararları almaya teşvik etmiştir, böylece günümüz kaynakların kullanımı gelecek nesillerin gereksinimlerini tehlikeye atmadan bugünün gereksinimlerini karşılayabilecektir.

- *Dinamik Denge*

Kültürel farklılıklar arasındaki dinamik denge ve bu yeni küresel etik sürdürülebilir kalkınma için eğitimde temel bir kavramdır. Bu da şunu hatırlatmaktadır; sürdürülebilirlik bireylerin ve kendi toplumlarındaki iş yerlerinin hareketlerinden, yerel seviyelerde oluşacak ortak anlayışlar, gözden geçirilmiş ve yenilenmiş görüşler sarmalında dışarı doğru uzanacaktır.

SGÖÖ, sürdürülebilir geleceğin alacağı şekilleri belirtmez. Aksine öğrenme etkinliklerin uyarlamalarını ve uygulamalarını yerel durumlara ve gereksinimlere

teşvik etmektedir. Yine de, öğrenme etkinlikleri birbirleriyle bağlantılı olması ve yaşamın kutsallığı anlamına gelen yeni küresel etik ile tutarlı olarak, sürdürülebilir bir geleceğin altında yatan dört boyut ve ilkeler arasında dinamik dengeyi yansıtmaktadırlar.

<u>Sürdürülebilir Boyut</u>		<u>Sosyal Değer İlkesi</u>
Sosyal Sürdürülebilirlik	↔	Barış ve Eşitlik
Ekolojik Sürdürülebilirlik	↔	Doğal Çevrenin Korunması
Ekonomik Sürdürülebilirlik	↔	Uygun Gelişme
Politik Sürdürülebilirlik	↔	Demokrasi

Bu ilkeler insanların;

- Birbiri ile ilgilendiği, sosyal adalet ve barışa değer verdiği
- Doğal kaynakları koruduğu ve kaynakları akıllıca kullandıkları
- Uygun gelişmeye ve yeterli geçim yollarına değer verdiği
- Adil ve demokratik açıdan kararlar aldığı sürdürülebilir bir gelecek anlamına gelmektedir.

Kişisel ve aile hareketleri seviyesinde yerel halk, ulus ve küresel topluluklar için alınan kararlarda bu ilkeleri uygulamak için kapasite ve sorumluluğu artırmak sürdürülebilir bir gelecek için eğitimin bir görevidir.

1.10 Bilgisayar Kullanımı

SGÖÖ, en küçük bir donanım ve yazılım standardına göre tasarlanmıştır. Windows 2000 kullanılabilen kişisel bilgisayarlar veya işletimcisi OSX olan Mac bilgisayarlar materyallere erişilmesinde destek olmaktadır.

İnternet erişimi için 28.8 kbs veya daha yüksek bir modeme ayrıca yüklenmiş Flash ve Shockwave eklentili modern bir tarayıcıya gerek duyulur. Mozilla Firefox da tarayıcı olarak kullanılabilir.

1.11 Programı Kullanma

SGÖÖ’de bulunan 25 modül de dolaşım ve kullanımı kolay kılmak için ortak bir biçimde yazılmıştır. Dört ana temaya bölünmüştür ve her bölüm ayrı bir renge sahiptir.

1.11.1 Nasıl Başlanır?

- Ana sayfadaki (www.unesco.org/education/tlsf/index.htm) temalardan biri seçilir.
- Her tema açık bir tanımla ve modüllerin listesi ile başlamaktadır. Sol dolaşım çubuğu tüm programda mevcuttur. Bunu çubuk içindeki herhangi bir ismin üzerinde tıklayarak temalar arasında dolaşmak için kullanılabilir. Bu dolaşım çubuğu ayrıca şunları sağlamaktadır:
 - UNESCO – UNESCO’nun web sitesine girişin kısa yoludur.
 - Site haritası – her temadaki tüm modüllerin, etkinliklerin ve etkileşimlere genel bakıştır.
 - Giriş sayfası – tema listesini ve modülleri görmek için ana sayfaya dönüş için kısa yoldur.
 - Yardım – buradaki bilgiye bağlar.
 - Günlük – her tema için öğrenme günlüğü etkinliklerini listeler.
 - Temel Bağlantılar – diğer web sayfalarına bağlantı listelerini gösterir.
 - Terimler sözlüğü – bu program içinde kullanılan temel terimler.
 - Araştırma – programda anahtar sözcükle arama yapmayı sağlar.

1.11.2 Modüller İçinde Nasıl Bir Yol İzlenir?

Tema sayfasında bir modül üzerine tıklandığında sayfada bir başlık ortaya çıkar. Bu çubuk sayesinde tema sayfasına geri dönmeye gerek kalmadan temadaki modüller arasında çabuk bir gezinim sağlanır. Her modül ortak beş başlık ile başlar –

giriş, amaçlar, etkinlikler, başvurular ve krediler. Bir modül üzerinde çalışmaya başlamak için ilk etkinliğe tıklanır.

1.11.3 Açılır Pencereleler

Ek bilgiler açılır pencerelerden sağlanır. Bunlar ana web sayfasının üzerinde açılır ve aynı şekilde bir programın kapatıldığı gibi aynı şekilde kapatılır.

1.11.4 Diğer İnternet Sitelerini Ziyaret Etmek

Bu program dışındaki internet siteleri yeni bir tarayıcı pencereyi başlatır ve bu da araştırmayı kolaylaştırır ancak SGÖÖ'ne geri dönmek için tarayıcının 'Geri' gezinim düğmesi kullanılmamaktadır, bu da açık bir tarayıcı penceresinden daha fazla olmasından dolayıdır. Bu yüzden SGÖÖ'ne geri dönmek için yeni internet sitesinde gezinim bitince pencerenin kapatılması gerekir.

1.11.5 İnternet Yardımı – Netscape

Netscape ve Internet Explorer web sitelerini temel internet taraması üzerine kapsamlı öğretici bilgiler vermektedir ve şu konularda tavsiyede bulunur:

- Bir internet sayfası açma
- Gezinim Penceresini kullanma
- Bağlantılara tıklama
- Geçmiş listesini kullanma
- En beğenilen siteleri işaretleme
- İşaretlenenleri düzenleme
- İnternette araştırma yapma
- Akıllı Tarayıcı (Smart Browsing) ile daha hızlı bulma
- İnternet tarayıcısını hızlandırma
- Sayfaları kaydetme ve kullanma
- Güvenliği kavrama

- Ana sayfaya ayarlama

1.11.6 Etkinlikler İçinde Nasıl Gezinilir?

Her modül bir çok etkinliğe bölünmüştür. Etkinlikler arasında şunlar uygulanarak gezinilebilir:

- Modül sayfasında istenilen etkinliği tıklayarak
- Her etkinliğin başındaki açılır menüden bir etkinliği seçerek
- Ya da her etkinlik sonundaki geri ve ileri okları tıklayarak.

1.11.7 Simgeler

Beş simge düzenli olarak kullanılır:

W (web) : ‘Ağ’; Ek bilgi ve bakış açıları sağlayan internet sitelerine bağlar.

Bağlanılan siteler öğrencilere öğrenme etkinlikleri için bilgi ve fikirler temin eder. Bu kaynakları görüntüleyebilmek için internet bağlantısı olması gerekir.

I (Interaction): ‘Etkileşim’; Metin, tablo, grafik, sesli veya çoklu ortam gibi

çeşitli şekillerde bilgiyi çözümlmek ve yorumlamaya davet eden etkileşimli öğrenme stratejileri. Etkileşim için genellikle java yazılım kullanılır. Eğer bilgisayarda böyle bir eklenti yoksa, program internetten yüklenmesini sağlayacaktır.

J (Journal): ‘Günlük’; Öğrenme günlüğü bu programın ayrılmaz bir parçasıdır.

Bu günlüğe bireyler soruların yanıtlarını yazarlar.

P (Print): ‘Basım’; Bu etkinliklerin basılması gerekir. Basım ekrandaki

yönergelerin izlenmesi ile kolayca yapılır.

1.12 Temalar ve Modüller

1.12.1 Müfredat Planlaması

Buradaki modüller küresel gerçeklere, sürdürülebilir kalkınma için zorunluluklarına ve sürdürülebilir kalkınma için eğitim gerekçesini biçimlendiren eğitimsel konulara girişi sunar.

1.12.1.1 Küresel Gerçeklerin Araştırılması – Modül 1

Bu modül küresel gerçekler gibi sürdürülebilir geleceği oluşturma konusu üzerinde durulmasını gerektiren bazı önemli konuları ortaya koymaktadır. Bu yüzden, diğer modüllerde daha kapsamlı çalışmaların alt yapısı olarak görev yapmaktadır. Ayrıca, bu konuların birbirine olan bağlılığının ve günlük yaşamların sosyal, ekonomik ve çevresel süreçlerle ne derece ilgili olduğu üzerinde durmaktadır. Bu modül, kaynakların kullanıldığı şekilde yapılan değişimlerin mümkün olduğunu, sosyal ve çevresel sorunların çözümlenebildiğini ve yüz yüze kalınan birçok sorunun üzerinden müşterek bir güçle gelinebildiğini göstermektedir. (http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_a/mod01.html)

Amaçlar

- Bugünün dünyasının karşı karşıya kaldığı sosyal, ekonomik ve çevre ile ilgili konularda anlayış geliştirmek,
- Bu farklı konular arasında ilişki kurma anlayışı geliştirmek,
- Eğitimin insanların sürdürülebilir gelecek için çalışmalarına izin vermede önemli bir rol oynadığını kabul etmek.

1.12.1.2 Sürdürülebilir Kalkınmayı Anlama – Modül 2

Bu modül, artık dünyadaki birçok yönetimin, iş yerinin, eğitim kurumlarının ve sivil kuruluşlarının programlarının hedefinde olan *Sürdürülebilir Kalkınma*'nın yeni gelişen kavramını incelemektedir. Ayrıca 1980'lerden bugüne dek sürdürülebilir

kalkınma anlayışının genişlemesini izleyen tarihi yaklaşım içindedir. (http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_a/mod02.html)

SK'nın anlamı ve ekolojik ve ekonomik ilkelerin kişisel ve toplumsal karar oluşturma sürecine dahil edilmesi gerekliliği ile ilgili akademik açıdan birçok yazı yazılmıştır. Ancak, bu kavram üzerinde kabul edilmiş bir tanım olmadığı gibi böyle bir şeye gereksinim de duyulmamaktadır. Bunun nedeni, SK'nın değişim süreci ile ilgileniyor olması ve yerel konular, gereksinimler ve ilgi alanlarına oldukça bağlı olmasıdır. Bu nedenle, SK iki açıdan yeni bir kavramdır; birincisi, kısmen yeni olması ve yaşamların her açısı ile ilgili kapsadığı geniş çaptaki alanları anlamayı öğrenirken geliştirmekte olması ve ikincisi, anlamların yerel konulara göre ortaya çıkması ve geliştirmekte olmasıdır.

Amaçları

- SK'nın yeni gelişen kavram anlayışını geliştirmek,
- SK'nın farklı yorumlarının arkasındaki temel değeri irdelemek,
- Güneyde ve kuzeydeki ülkelerde SK'ya farklı yaklaşımları değerlendirmek,
- Kendi SK tanımını geliştirmek.

1.12.1.3 Müfredat Dahilinde Gelecekle İlgili Öngörüler – Modül 3

Gelecek günlük yaşamın temel bileşenidir ve yaşamın içine dahil olmuştur. Esas itibariyle yapılmakta olunan her eylem zaman içinde biraz gelecek sürekliliğini barındırır. Hedeflerin, hırsların olduğu, planların yapıldığı, önlemlerin alındığı ve yükümlülüklerde bulunulduğu her zaman, gelecekle ilgilenilir. Gelecek anlayışı olmaksızın umutlarımızı, hayallerimizi ifade etmeye başlayamaz hatta onların farkına bile varamazdık. Bu yüzden, geleceği düşünmek ve planlamak insan çabasının temel ve ayrılmaz bir bileşenidir.

Bu modülde çeşitli gelecek kavramları anlatılmaktadır. Ayrıca bireylerin gerek ülkeleri ile gerekse dış dünya ile olan ilişkilerinde ve gelecek için beklentileri ve istekleri ve daha sonra bu gelecekle ilgili görüşlerin eğitim amaçlarına nasıl entegre edilmesi gerektiğinin incelenmesini desteklemektedir. (http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_a/mod03.html)

Amaçları

- Eğitimde gelecekle ilgili bakış açısının önemini farkında olmak,
- Gelecekle ilgili çalışmalarda ve eğitimde temel kavramları anlamak,
- Tercih edilen ve muhtemel gelecekle ilgili kişisel görüşleri incelemek,
- Sürdürülebilir bir gelecek (SG) için görüşlerin ne şekilde müfredat içine dahil edileceğini açıklığa kavuşturmak.

1.12.1.4 Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Eğitimi Yeniden Yönlendirmek – Modül 4

Modül 1, 2 ve 3 sürdürülemez kalkınmanın sürekli düşüşünü ele almak için gerekli bilgi, sorumluluk ve becerileri geliştirmede gelecek için bir güç olarak bir eğitim görüşü oluşturmuştur. Bu modül eğitimin daha önceki modüllerde sunulan sürdürülebilir bir geleceğe doğru yeniden yönlendirilmesi fikirlerine dayanmaktadır. Bu modül ayrıca, sürdürülebilir bir gelecek için eğitim kavramının gelişimini gözden geçirmekte ve sürdürülebilir bir geleceği oluşturmakta daha geniş bir sürecin önemli bir parçası olarak eğitim sektöründe eğitimi yeniden yönlendirecek çeşitli stratejileri göstermektedir. (http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_a/mod04.html)

Amaçlar

- ‘Çevre’, ‘sürdürülebilir gelecek’ ve ‘sürdürülebilir bir gelecek için eğitim’ kavramlarının bütünsel doğasını araştırmak,

- Sürdürülebilir bir gelecek için eğitimin yeni kavramının daha iyi anlaşılmasını sağlamak,
- Sürdürülebilir bir gelecek için eğitimde bilgi, değer ve beceri amaçlarını kavramak,
- Sürdürülebilir bir gelecek için eğitimi yeniden yönlendirmekte gerekli olan geniş faaliyet alanını anlamak.

1.12.1.5 Zorluğu Kabul Etme – Modül 5

Bu modül SG için eğitimi yeniden yönlendirmenin gerekçesinin gelişimi ile son bulmaktadır. Önceki dört modülde şekillendirilmiş olan gerekçenin bileşenleri şunları kapsamaktadır:

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_a/mod05.html) .

Modül 1 Sürdürülebilir kalkınmayı gelecek için zorunlu hale getiren küresel gerçeklerin araştırılması ve SK'nın başarı ile üstesinden gelmesine yardım etmekte önemli bir strateji olarak eğitimin rolünün tartışılması.

Modül 2 Yeni gelişmekte olan sürdürülebilir kalkınma kavramının ve insan ilişkilerinin ve eğitimin geleceğindeki öneminin incelenmesi.

Modül 3 Gelecekle ilgili görüşlerin önemini ve SG'in önemli özelliklerinin araştırılması.

Modül 4 SG için eğitimi yeniden yönlendirmenin okullara getirdiği güçlükleri araştırmak ve öğretmeni SG için öğretim şeklini yeniden yönlendirmesindeki güçlüğü kabul etmeye davet etmektedir.

Amaçları

- SG için eğitimin yeniden yönlendirilmesindeki mümkün olan müfredat yeniliklerinin faaliyet alanını anlamak,

- Bir okulun sürdürülebilir bir geleceğe katkı sağlayacağı yolları değerlendirmek,
- Tüm dünyadaki en yeni eğitim programlarını araştırmak ve okulda kullanılmak üzere uygulanabilecek ders ve fikirleri belirlemek,
- SG için eğitimde kişisel güçlükleri irdelemek.

1.12.2 Müfredat Kapsamında Sürdürülebilir Kalkınma

Buradaki modüller, SG için Eğitimin müfredat içinde tüm alanlara, özellikle sağlık ve tüketici eğitimi gibi müfredat konuları arasına dahil edilebileceğinin yollarını göstermektedir.

1.12.2.1 Müfredat Genelinde Sürdürülebilir Gelecek – Modül 6

SG için Eğitim, eğitim reformuna kapsamlı bir yaklaşımı içerir ve bireysel okul konularının ötesine uzanır ve öğretmenlerin, eğitim yöneticilerinin, planlayıcılarının ve müfredat organlarının ilgisini gerektirir. SG için eğitimin amaçları, kavramları ve öğrenim deneyimlerini öğretim programlarına ve müfredata dahil etmek gerçekten reformun önemli bir parçasıdır.

Bu modül, SG için eğitimin müfredattaki on iki ayrı okul konusu ya da alanına dahil edilebileceğinin yollarını göstermektedir. Ayrıca SG için eğitimin tüm eğitim amaçlarına uygun olduğunun ve okul takvimindeki kutlamalara nasıl dahil edilebileceğinin yollarını araştırmaktadır.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_b/mod06.html)

Amaçları

- SG için eğitimin gelişmesinde örgün ve yaygın eğitim müfredatının önemini bilmek,
- Genel eğitim amaçlarının, disiplinler arası öğretim yöntemlerinin, farklı konuların ve çeşitli kutlamaların okul takvimindeki çeşitli kutlamaların, okul

müfredatını sürdürülebilirlik yönünde yeniden yönlendirmeye yardım etmek için kullanılacak yolları kavramak,

- SG için eğitime müfredat yaklaşımlarını tanıtmak.

1.12.2.2 Vatandaşlık Eğitimi – Modül 7

SG işleyişinde birçok vatandaşlık becerisi vardır. Bunlar:

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_b/mod07.html)

- Yaşanılan yerde, okulda ve daha geniş topluluklardaki konuları araştırma isteği,
- Çözülmesi gereken sosyal, ekonomik, ekolojik ve politik boyutlardaki sorunları tanımakta hazır bulunma,
- Konuları inceleme ve SG’te başarı sağlama hedefine katılma yeteneği.

Bu becerileri geliştirmek vatandaşlık eğitiminin alanıdır. Etkin demokratik vatandaşlık sürdürülebilir toplumun tanımlayıcı özelliklerinden biridir. vatandaşlık eğitiminin önemi çeşitli uluslar arası anlaşmalarda vurgulanmıştır.

Bu modül, öğrencilerin etkin ve bilgilendirilmiş vatandaşlık için bilgi, beceri ve sorumluluk geliştirebilecekleri yolları tanıtır. Ayrıca bu modül, müfredat genelinde SG için vatandaşlık ile ilgili öğretme yöntemlerini dikkate almak üzere fırsat yaratır.

Amaçları

- Etkin vatandaşlık için eğitimin yapısını ve kapsama alanı anlayışını geliştirmek,
- Etkin vatandaşlıkta bazı okul girişim örneklerini sağlamak,
- Okulda, toplumda ve ortamlarda vatandaşlık eğitimi hakkında ve müfredat kapsamındaki öğrenme deneyimlerini planlama becerilerini geliştirmek.

1.12.2.3 Sağlık Eğitimi – Modül 8

Kalkınma, çevre ve sağlık konuları birbirleriyle sıkı bir şekilde bağlıdır. Bu da, insan sağlığını etkileyen yaşam standartları ve diğer sosyal refah konularını belirleyen sosyal, ekonomik, ekolojik ve politik faktörler arasında karışık bağlantıları yansıtır. Sağlıklı bir toplum ve güvenli çevreler SG için önemli ön koşullardır. (http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_b/mod08.html)

Ancak, 21. Yüzyılın başında dünya çapında birçok çocuk ve genç insanın eğitimi, öğrenmeyi mümkün kılan fiziksel ve duygusal refahı baltalayan şartlar ve davranışlar tarafından tehlikeye atılmaktadır. Açlık, yetersiz beslenme, sıtma, çocuk felci, bağırsak enfeksiyonları, uyuşturucu ve alkol bağımlılığı, şiddet ve yaralanma, istenmeyen gebelik, HIV/AIDS ve diğer cinsel yoldan bulaşan enfeksiyonlar karşılaşılan sağlık sorunlarından bazılarıdır. Sonuç olarak, eğitim politikası planlayıcıları ve öğretmenler hedeflerine ulaşmak için sağlık gelişimi ile ilgili aktiviteler seçmelidirler. Okullar salt akademik öğrenim merkezleri değil, ayrıca gerekli sağlık eğitimi ve hizmetlerinin de karşılanabildiği yerler olmalıdır (*Improving Learning Outcomes by Improving Health and Nutrition*, UNESCO, 2001'den uyarlanmıştır).

Bu modül sağlığı bütünsel yapısı ve Yeni Halk Sağlığı hareketi üzerine genel bir bakış sağlamaktadır. Aynı zamanda, sağlıklı insanlar, sağlıklı topluluklar ve sağlıklı doğal çevre hedeflerine ulaşma süreci olan sağlık eğitimi üzerine eğilen müfredatlar arası bir konu olarak öğretilebilen bazı örnek yöntemleri sunmaktadır.

Amaçları

- Çok boyutlu sağlık yapısını ve Yeni Halk Sağlığını incelemek,
- SG'ye yönelik geniş ve olumlu bir sağlık görüşünü tanımak,

- Sosyal ve ekonomik kalkınma üzerinde HIV/AIDS'in enfeksiyon etkisini ve bununla bağlantılı olarak öğretmen rolünü değerlendirmek,
- Sağlık eğitimine geleneksel yaklaşımlarla FRESH (Focusing Resources on Effective School Health – Etkili Okul Sağlığı ile İlgili Kaynaklara Odaklanma) ve Sağlık Geliştirme Okulu yaklaşımlarını karşılaştırmak,
- FRESH ve Sağlık Geliştirme Okul yaklaşımlarını geliştirebilen girişimleri tanımlamak.

1.12.2.4 Tüketici Eğitimi – Modül 9

Vatandaşlık ve sağlık konularında olduğu gibi, tüketici eğitimi öğrenci öğretiminde önemli bir müfredatlar arası konudur. Geleneksel olarak, tüketici eğitimi daha önceden tutumlu alışveriş alışkanlıkları, aile bütçesi ve reklamlardan ve kredi tuzaklarından sakınma yolları olarak görülmüştür.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_b/mod09.html)

Ancak, tüketicilik modern dünyada günlük yaşamın her aşamasına değinmektedir. Kuzeyde ve gittikçe artarak Güneyde de çekirdek değer olarak görülebilir. Gerçekten, yoğun tüketim bugün yerli toplulukların özelliği olan sürdürülebilirlik değerleri ile kıyasla dünyadaki önemli tanımlayıcı ekonomik ve sosyal yaşam süreçlerinden biri olarak yerini almıştır.

21. Gündem'in 4. Bölümü sürdürülemez üretim ve tüketim örneklerini, özellikle sanayileşmiş ülkelerde, küresel çevrenin sürekli bozulmasının temel nedeni olarak tanımlamıştır. 21. Gündem'de ayrıca, bunun ciddi bir endişe gerektiren sorun olduğunu vurgulamaktadır. Bunun nedeni insanlığın büyük bir kesiminin basit tüketici gereksinimlerinin karşılanmıyor olması ve daha zengin kesimler arasındaki aşırı taleplerin ve sürdürülemez yaşam biçimlerinin çevre üzerinde yoğun stres oluşturmasıdır.

Bu yüzden 21. Gündem Kuzeydeki devletlerin;

- Üretim modellerinde verimliliği teşvik eden,
- Ekonomik büyüme sürecinde savurgan tüketimi azaltan,
- Kalkınmakta olan ülkelerin kalkınma gereksinimlerini dikkate alarak, daha fazla sürdürülebilir üretim modellerine değişimi teşvik eden

politikalar yoluyla sürdürülebilir tüketim modellerinde önemli bir rol oynamalarını desteklemektedir.

Bu şekilde, 21. Gündem, sürdürülebilirlik yönünde eğitimin yeniden yönlendirilmesinin bir parçası olan sağlık, vatandaşlık ve çevre eğitimi ile aynı sırada tutarak tüketici eğitimine yeni bir yaklaşımı bildirmiştir.

Bu modül, çağdaş yaşamın bir parçası olarak tüketici hareketinde ana konuları araştırmaktadır. Aynı zamanda, tüketici hareketi vasıtasıyla sosyal, ekonomik ve ekolojik sürdürülebilirlik konularını, tüketim etkilerinin azaltılabildiği yolları ve bu tür konuların müfredat kapsamına dahil edilebileceği yöntemleri incelemektedir.

Amaçları

- Tüketim modellerini, nedenlerini, küresel ve kişisel tüketim modellerinin etkilerini incelemek,
- Sosyal ve ekonomik tüketim etkilerini azaltmanın etik boyutunu değerlendirmek,
- Tüketim modelleri ve etkilerinin değiştirilmesinin önemini değerlendirmek,
- Sürdürülebilir tüketim ilkelerini tanımlamak,
- Sürdürülebilir tüketimi teşvik etmeyi hedefleyen eğitim etkinlik ve programlarını incelemek; sürdürülebilir tüketim için eğitim ilke ve örneklerini okul müfredat kapsamına dahil etme yollarını tanımlamak.

1.12.3 Disiplinlerarası Müfredat Konuları

Bu bölüm çeşitli müfredat konularının sürdürülebilir bir gelecek üzerine disiplinlerarası bir vurguyu dahil etmek için tekrar yönlendirilebileceği yolları göstermektedir.

1.12.3.1 Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Kültür ve Din – Modül 10

Kültür insanların dünyaya bakışını şekillendirir. Yerkürede yaşam için mümkün olan yegane yolu biçimlendiren barış ve sürdürülebilir kalkınmadır ve kültür, barış ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için gerekli olan tutumların değişmesini gerçekleştirecek kapasiteye sahiptir. Bugün hala bu hedef çok uzaklardadır. 21. Yüzyılın başında, politika geliştirmedeki dar görüşlülük, çevrenin bozulması ve oransız dünyada artmakta olan yoksullukla damgalanmış küresel bir kriz insanlığın karşı karşıya kaldığı bir durumdur. Kültür, bu krizi çözebilecek çok önemli bir anahtardır (UNESCO, Preface, 1999, s. 1).

Belirli dini inançları içeren kültürel değerler dünyadaki bireylerin yaşam biçimi ve hareket etmesini şekillendirir. Bu modül, sürdürülebilir şekilde yaşamakla ilgili rehberlik sağlayan kültür ve dinin rolünü araştırmaktadır.

http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_c/mod10.html

Amaçları

- Kültür, din ve sürdürülebilir yaşam arasında ilişki anlayışı geliştirmek,
- Nepal'den seçilmiş bir din ve örnek bir olay içinde desteklenmiş sürdürülebilir yaşam ilkelerini araştırmak,
- Nepal örnek incelemesindeki sürdürülebilir yaşam ilkelerinin uygunluğu ve uygulanabilirliğini incelemek,
- Sürdürülebilir bir gelecek için eğitim içinde dini eğitimin payını desteklemek.

1.12.3.2 İç kaynaklı Bilgi ve Sürdürülebilirlik – Modül 11

İç kaynaklı bilgi bir kültür ya da topluma özgü yerel bilgidir. Bu bilgi, ağızdan ağza ve kültürel adetlerle kuşaktan kuşağa geçer ve dünyanın birçok yerinde toplumları ayakta tutan geniş çaptaki etkinlikler, tarım, yiyecek hazırlanması, sağlık bakımı, eğitim ve doğal kaynakların korunması için dayanak olmuştur.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_c/mod11.html)

Yerli halk sürdürülebilir şekilde nasıl yaşanılacağı ile ilgili geniş bir bilgiye sahiptir. Ancak, örgün eğitim sistemleri, iç kaynaklı bilgiye dayalı uygulamalı günlük yaşam bakış açılarını bozmaktadır, bunun yerine soyut bilgi ve akademik öğrenme yolları yer almaktadır. Bugün birçok iç kaynaklı bilginin ve bununla birlikte sürdürülebilir bir şekilde yaşam biçimleri hakkındaki değerli bilginin kayboluyor olma riski son derece fazladır.

Bu modül, iç kaynaklı bilginin eğitim içine dahil edilebilme ve toplumların sürebilmesine yardım etme yollarını herkese ulaştırma yollarını göstermektedir. Ayrıca öğretmen ve öğrenenlerin, yerel kültür için geliştirilmiş saygı kazanmalarını teşvik etmektedir ve yerel açıdan bilgi ve becerileri öğretme ve öğrenme yollarını sağlamaktadır.

Amaçları

- Birlikte yaşama ve kaynakları sürdürülebilir bir şekilde kullanma biçimlerine yerel bakış açılarının değerini bilmek,
- Bir toplumun sürdürülebilirliğini korumada iç kaynaklı bilgi ve geleneksel yolların rolünün değerini bilmek,
- İç kaynaklı bilgi ve öğretme-öğrenme yollarını zayıflatmaktaki modern eğitimin rolünü anlamak,

- Okul müfredatında öğretme ve öğrenmeye iç kaynaklı bilgi ve yaklaşımlarla bağlantılı bakış açılarını dahil etmek için fırsatları belirlemektir.

1.12.3.3 Kadınlar ve Sürdürülebilir Kalkınma – Modül 12

Kalkınma dünyanın farklı yerlerindeki insanları farklı şekillerde etkilemektedir. Ayrıca insanları erkek veya dişi olmalarına bağlı olarak farklı şekilde de etkilemektedir. Bunun farkında olmak, kalkınma planında ve eyleminde dikkate almak bugün cinsiyet görüşünü uygulamak olarak bilinmektedir. (http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_c/mod12.html)

Genel olarak, son 20 yıldır kadınların yaşamlarında birçok yenilik olmuştur. Örneğin, kadınların yaşam beklentisi artmaktadır; daha fazla kız okula gitmekte; daha fazla kadın ücretli işlerde çalışmaktadır ve de birçok ülke kadın haklarını koruyucu kanunlar çıkarmışlardır.

Bu modül, dünyanın farklı yerlerindeki kadınların kalkınma deneyimlerini araştırmaktadır. Ayrıca birçok ülkeden kadınların kendi toplumlarında SK geliştirici çalışma yöntemlerini ve bu fikirlerin eğitim programına nasıl dahil edileceğini araştırmaktadır.

Amaçları

- Farklı durumlarda kadınlar üzerindeki kalkınma etki biçimini değerlendirmek,
- Kalkınma ile ilgili kadınların endişelerini özdeşleştirmek,
- Kadınların kalkınmasındaki değişim gidişinin hızlandırılması gerektiğini anlamak,
- Kadınların kendi toplumlarında sürdürülebilir bir gelecek için çalışma biçimini takdir etmek,

- Modülden bir öğretim programına yerleştirilen konu ve aktivite fırsatlarını belirlemektir.

1.12.3.4 Nüfus ve Kalkınma – Modül 13

Nüfus ve Kalkınma konusu, küresel sürdürülebilirliği tehdit etme bakımından artan nüfus sayılarının ve kaynak tüketimine ilişkin rolü konusunda tartışmalı Kuzey Güney çekişmesi ile ilgilidir. Bu tartışmalar; Güney'deki birçok ülkenin yoğun bir nüfusa sahip olup olmadığı ya da Kuzey'deki kaynak tüketim oranlarının temel bir sorun olup olmadığıdır. Modül 9 ve 14'de bu konu derinlemesine incelenmektedir.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_c/mod13.html)

Nüfus ve Kalkınma öğretilmesi en güç konu durumunda olabilmektedir. Bunun nedeni, nüfus konularının, nüfus bilimi, ekonomi, kentleşme, cinsiyet, din, politika, yiyecek ve beslenme, sağlık ve insan hakları gibi daha birçok konu ile bağlantılı olmasıdır. Bu da işe nereden başlanacağını, kavram ve konuların ilk ve orta öğretim öğrencilerinin kalkınma ile ilgili gereksinim ve ilgileri ile ne şekilde uyum sağlayacağını planlanmasını güç hale getirmektedir.

Nüfus ve Kalkınma ayrıca öğretilmesi gereken hassas bir konudur çünkü aile planlaması konularını içermektedir ki bu konuda birçok ülkede çok önemli dini ve politik görüşler bulunmaktadır.

Öğretmenlerin de bu tür sorunlar üzerinde kişisel görüşlere sahiptir ve Nüfus ve Kalkınma gibi hassas bir konuyu profesyonelce etik yollardan öğretilmesi gerektiğinin bilincinde olunması gerekmektedir.

Amaçları

- Küresel nüfus dinamiği kapsamındaki başlıca eğilimler ve konuları tanımak,
- Nüfus konularının SK ile ilgisindeki önemi açık hale getirmek,

- Karşılıklı dinamik nüfus-çevre-kalkınma ilişkilerindeki yeni anlayışın önemini kabul etmek,
- Nüfus konularında cinsiyet ve insan haklarının önemini tanımak,
- Nüfus ve Kalkınma ile ilgili öğretim zorluklarını, fırsatlarını ve kaynaklarını tanımlamaktır.

1.12.3.5 Dünya Açlığını Anlamak – Modül 14

Modülün üstünde durduğu nokta, ‘gıda güvencesi’ kavramı ve bunun elde edilebileceği stratejilerdir. Ayrıca, modül Modül 15’teki sürdürülebilir tarım çalışmasına da bir giriş yapmaktadır.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_c/mod14.html)

Modül 13’te tartışılan nüfus ile ilgili yeni anlayış göstermiştir ki aşırı nüfus hakkındaki eski geleneksel görüşlerin tekrar gözden geçirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Eleştirel olmayan aşırı nüfus görüşleri ‘kıtlık’, ‘dünya açlığı’ ve ‘açlık çeken milyonlar’ ile yakından bağlantılıdır.

Açlık ve nüfus seviyeleri arasındaki ilişki çok da basit değildir. Örneğin, Hollanda ve Singapur’un nüfus yoğunluğu dünyada en yüksek olanlar arasındadır ancak pek az kişi bu ülkelerin aşırı nüfuslu olduklarını söyleyebilir.

Sonuç olarak, aşırı nüfusu tanımlamakta ne tür bir ölçüt kullanılmalı sorusu ortaya çıkmaktadır. Başka bir soru da yerel halk açlıkla savaşırken neden daha fazla gıda ihraç edilmekte olduğudur. Bu soruların ışığında, bu modülde açlık ve koltuğu neden olan süreçler ele alınmaktadır.

Amaçları

- Gıda kaynakları üzerindeki nüfus baskısının ve açlığın temel nedenleri ve göstergeleri arasında ayırım yapmak,

- Nüfus açlık ve gıda güvenliği ile ilgili konularda Güney'den gelen görüşleri daha iyi anlamak,
- Nüfus ve açlık konularını öğretmedeki noktaları ve ikilemleri değerlendirmektir.

1.12.3.6 Sürdürülebilir Tarım – Modül 15

Dünyada 800 milyonun üzerinde insan sağlıklı ve etkin bir yaşam için yeterli gıda bulamamaktadır. Son zamanlarda müzakerelerde gıda güvenliği ile ilgili çok aşama kaydedilmiştir ancak, gerekli acil ve eşgüdümlü bir eylemde bulunulmadığı takdirde açlık, yoksulluk ve dengesiz beslenme şimdi ve gelecekte de milyonlarca insanın yaşamlarını tehdit etmeye devam edecektir.

http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_c/mod15.html

1999'da 6 milyar olan insan nüfusunun 2025'te 8,5 milyar olması ve bunun da %85'inin Güney'de yaşıyor olacağı beklenmektedir. Buna rağmen, gıda için artan talebi karşılama gücü mümkün görünmemektedir. Bu yüzden, yapılması gerekenlerden biri sürdürülebilir bir tutum içinde gıda üretimini artırmaktır. Böylece herkes Dünyanın eko sistemleri aşırı tüketilmeden yeterince ve sağlıklı beslenebilecektir.

Bu modül, sürdürülebilir tarım hedeflerini sunmak ve bir dizi sürdürülebilir tarım uygulamalarını ve örnek çalışmaları incelemektir. Bu itibarla, modül, sürdürülebilir tarımın gerek gıda üretimini nasıl artırabileceği ve gerekse doğal kaynakların uzun vadede sürdürülebilirlik için mümkün olan en iyi şekilde yönetileceği anlayışı üzerinde durmaktadır.

Ayrıca modülde sürdürülebilir tarım konusunun sürdürülebilir bir geleceğe yönelik eğitimi yeniden yönlendirme sürecinin bir parçası olarak müfredat içine dahil edilebilir yolları ile ilgili fikirler öne sürülmektedir.

Amaçları

- Sürdürülebilir tarımın önemini ve yapısını anlamak,
- Farklı tarım uygulamalarının çevreyi olumlu ya da olumsuz değiştirebilme yönleri anlamak,
- Ekonomik açıdan uygulanabilir, çevresel açıdan kusursuz ve sosyal açıdan sağ duyulu tarım uygulama örneklerini incelemek,
- Okul müfredatında sürdürülebilir tarım değerinin artırılması için soruşturmacı öğrenmenin nasıl kullanılacağını değerlendirmektir.

1.12.3.7 Sürdürülebilir Turizm – Modül 16

Turizm dünyanın en hızlı gelişen endüstrilerinden biridir ve birçok ülke için önemli bir gelir kaynağıdır. İnsan odaklı bir endüstri olarak turizm yerel ekonomilerin yeniden canlanmasına yardım eden iş imkanları sunmaktadır.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_c/mod16.html)

Ancak, diğer kalkınma şekilleri gibi, turizm de toplumsal düzenin bozulması, kültürel mirasın yok olması, ekonomik yönden bağımlılık ve ekolojik bozulma gibi payına düşen sorunlara neden olmaktadır. Turizmin etkilerini öğrenmek birçok insanı daha sağ duyulu tatiller yapmaya yönlendirmiştir. Bu tatiller ‘doğaya dayalı turizm’, ‘eko turizm’ ve ‘kültür turizmi’ gibi çeşitli sürdürülebilir alternatif tatillerdir. Oldukça yaygın hale gelen sürdürülebilir turizm on yıl içinde ‘alternatif turizm’den ‘yaygın turizm’e dönüşecektir.

Tatiller, iş gezileri, konferanslar, macera gezileri ve eko turizmi gibi tüm turizm etkinlikleri sürdürülebilir olması gerekmektedir. Sürdürülebilir turizm yerel halka, seyahat edene, kültürel mirasa ve çevreye duyarlı bir turizm olarak tanımlanmaktadır ve de insanlara ev sahibi ülkenin de yararına olacak heyecan verici ve eğitici bir tatil sağlamayı araştırmaktadır.

Bu modül, bir dizi örnek çalışmalarla sürdürülebilir turizm özellikleri ve amaçlarını araştırır. Ayrıca sürdürülebilir turizmi öğrencilere sunmanın yollarını tanımlamaya yardımcı olur.

Amaçları

- Özellikle sosyal adalet ve çevre bakımından çeşitli turizm biçimlerinden ortaya çıkan yararlar ve sorunları değerlendirmek,
- Turizmin özellikle insan refahını yükselttiği, doğal ve kültürel mirası koruma yollarının farkındalığını geliştirmek,
- Sürdürülebilir insan kalkınması ve çevre kalitesini azaltmaktan daha çok yükselten turizm çeşitleri üzerinde kişisel sorumluluğu desteklemek,
- Sürdürülebilir turizm hakkında öğretim yöntemlerini planlamaktır.

1.12.3.8 Sürdürülebilir Topluluklar – Modül 17

Sonunda sürdürülebilir kalkınma yerel halk seviyesinde yapılacaktır. İş çevresi, ulusal hükümetler ve uluslararası kurumlar tarafından sürdürülebilirlik yararına yapılan diğer değişiklikler, bireyler, aileler, okullar, hastaneler, iş yerleri ve çevre tarafından yerel düzeyde SK için harekete geçmeyi sağlayan şartların oluşmasına yardımcı olmaktadır.

http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_c/mod17.html

Sonuç olarak tüm dünya insanları yerel düzeyde sürdürülebilir bir gelecek oluşturmak amacıyla hep birlikte çalışmaktadır. 17. Modülde toplumlarını sürdürülebilir kılmak için yerel hükümetler ve vatandaşlar tarafından yaptıkları eylemler üzerinde durulmaktadır.

Bu modül dünyadaki toplumların yoksulluk, tek başlılık, işsizlik, ekonomik gerileme, kirlilik ve trafik karmaşası gibi yerel sorunlara değindiği örnek yollar

göstermektedir. Çözümler üzerinde durmak, eğitim programlarına dahil edilebilecek bir sürdürülebilir toplum oluşumu için çeşitli ilkeler tesis etmeye yardım etmektedir.

Amaçları

- Dünya çapında kentleşme ölçeğini ve bunun getirdiği yararları ve sorunları değerlendirmek,
- Sürdürülebilir toplum kalkınması ilkeleri ve sürdürülebilir toplum özelliklerini tanımlamak,
- Dünya genelinde sürdürülebilir toplum kalkınması ile ilgili örnek çalışmaları incelemek için bu ilke ve özelliklerden faydalanmak,
- Yerel Gündem 21 Planlamasının, sürdürülebilir toplum kalkınması ve yerel vatandaşlığa katkılarını benimsemektir.

1.12.4 Öğretim ve Öğrenme Stratejileri

Bu bölümdeki modüller, öğrencilerin Sürdürülebilir bir Gelecek için Eğitim hedeflerine, bir dizi bilgi, beceri ve değerlere ulaşabilmelerine yardım eden öğretim ve öğrenim stratejilerinin kullanımı için mesleki beceriler geliştirmektedir.

1.12.4.1 Deneysel Öğrenme – Modül 18

Bu modül, sürdürülebilir bir gelecek için öğrenci merkezli öğrenmeye önemli bir yaklaşım olarak deneysel eğitimi tanıtmaktadır.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_d/mod20.html)

Deneysel öğrenim, kişisel olarak öğrencilere daha uygun olan bağlamlar kapsamında kritik düşünme, sorun çözme ve karar verme gibi durumlara onların dikkatini çeker. Öğrenime olan bu yaklaşım, geri bildirimle fikir ve becerilerin sorgulanması ve sonuca ulaşması için fırsatları yaratmayı, ayrıca fikirlerin ve becerilerin yeni durumlara uygulanmasını içermektedir.

Amaçları

- Öğrenci merkezli deneysel öğrenmenin değerini anlamak,
- Deneysel öğrenme unsurlarını incelemek,
- Deneysel yaklaşımlar yoluyla ana hatları geliştirmek,
- Sürdürülebilir gelecekler için deneysel öğrenim ile eğitim arasında ilişki kurmaktır.

1.12.4.2 Hikaye Anlatımı – Modül 19

Bir hikayeyi ilginç hale getirerek anlatabilmek önemli bir öğretme becerisidir. İyi bir hikaye eğlendirici olmakla kalmayıp önemli kavramları, davranışları ve becerileri öğrenirken öğrencilerin dikkatini tutabilmektedir.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_d/mod21.html)

Gersie (1992, s. 1), kitabı Earthtales'te, birçok hikayenin Dünya üzerinde durduğu, nasıl yaratıldığı ve insanların birbirleriyle uyum içinde yaşamının önemini unuttuklarında sorunların doğabileceğini ve bu nedenle hikaye anlatımının bugünün meseleleri ile ilgili olduğunu ifade etmiştir.

Bu modül, sürdürülebilir bir gelecek için eğitim amaçlarını gerçekleştirecek önemli bir öğretim stratejisi olarak hikaye anlatımı üzerinde durmaktadır.

Amaçları

- Eğitim kaynakları özellikle sürdürülebilir bir gelecek için eğitimi destekleyen öğretim kaynakları olarak hikaye anlatımı geliştirmek,
- Eğitim programının bir parçası olarak hikaye anlatım becerilerini geliştirmek,
- Sürdürülebilir bir gelecek için eğitim amaçlarına ulaşabilmek için hikaye anlatımı yaklaşımlarını öğretim birimlerine dahil edecek stratejiler geliştirmektir.

1.12.4.3 Sosyal Değerler Eğitimi – Modül 20

Değerler ve tutumlar bilişsel anlayıştan ayrılamazlar, yine de duygusal insan davranış boyutu ile bağlantılıdır. Bu bakımdan birbirine benzerlik gösteren değerler ve tutumlar bazı açılardan farklılık göstermektedir.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_d/mod22.html)

Örneğin;

- Değerler genellikle bir fikrin ya da eylemin değerini yargılamak için kullanılan uzun vadeli normlar ve ilkelerdir. Bir şeyin iyi ya da kötü, doğru ya da yanlış olduğuna karar verilecek bir ölçüt sağlar.
- Tutumlar bireyleri insanlara ve olaylara belirli yollardan karşılık vermek üzere önceden hazırlar. Değerler kadar derinden hissedilmezler ve deneyim sonucunda sık sık değişirler.

Bu modül geleceği şekillendirmede insan değerlerinin ve tutumlarının önemini düşünmek için bir fırsat sağlamaktadır. Ayrıca, sınıftaki değerleri keşfetmek için sosyal değerlerin aydınlatılması ve sosyal değerlerin analizi olmak üzere stratejileri iki kategoride toplayan fikirler ve örnekler sağlamaktadır.

Amaçları

- Sosyal değerler eğitimi stratejileri anlayışı geliştirmek,
- Sürdürülebilir gelecek edinimini etkileyen sosyal değerler ve kişisel davranış arasında ilişki aramak,
- Bireylerin gelecekle ilgili farkındalıklarını, sorumluluğunu ve eylemlerini dile getirmek,
- Öğretimde sosyal değerlerin aydınlatılması ve sosyal değerlerin incelenmesi için beceriler geliştirmektir.

1.12.4.4 Soruşturmacı Öğrenim – Modül 21

Düşünme ve sorun çözme becerilerinin gelişimi, sürdürülebilir bir gelecek için eğitimin önemli bir amacıdır. Özellikle de günümüz dünyasının karşı karşıya kaldığı bilinen acil sorunları gibi. Bu beceriler soruşturmacı öğrenimle öğretilir ve daha iyi hale getirilebilir.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_d/mod23.html)

Soruşturmacı öğrenme, daha üst seviyede düşünme becerileri üzerinde duran öğrenen merkezli bir yaklaşımdır. Ayrıca, gerek sınıfta gerekse toplumda çözümlenme, sorun çözme, ortaya çıkarma ve yaratıcı etkinlikleri içeren çeşitli biçimlere girebilir. Daha önemlisi, soruşturmacı öğrenmede öğrenciler, kendi sonuçlarına varmak için birlikte çalıştıkları verileri işlemekte sorumludurlar.

Bu modül ve soruşturmaya dayalı yaklaşımlarla soruşturmacı öğrenim özelliklerini açıklamakta ve stratejileri göstermektedir.

Amaçları

- Soruşturmacı öğretim ve öğrenim stratejileri anlayışı geliştirmek,
- Soruşturmacı öğrenim planlamasında beceriler geliştirmek,
- Soruşturmacı öğretim ve öğrenim değerlendirme yollarını göstermektir.

1.12.4.5 Uygun Değerlendirme – Modül 22

Son yıllarda değerlendirmede sürdürülebilir bir gelecek için eğitime uygun değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerden en önemlisi öğrencilerin öğrendikleri ile başarı elde ettikleri şeylerin ölçümü ve bunların raporlanması arasındaki ilişkiye değinilmesidir. Bu ilişki değerlendirmeyi, kur sonu testler dizisinden daha çok öğrencilerin günlük eğitiminin ayrılmaz bir parçası kılmaya yardım eder. Bu hedef özellikle bilgi, beceriler, değerler, tutumlar ve eylemle ilgili olan çok sayıdaki

amaçlardan dolayı sürdürülebilir bir gelecek için eğitimde oldukça önemlidir.

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_d/mod24.html)

Bu modül, sürdürülebilir bir gelecek için eğitime uygun öğrencilerin öğrenmelerini değerlendirme yollarını geliştirmektedir.

Amaçları

- Sürdürülebilir bir gelecek için eğitim kapsamındaki öğrenme değerlendirmesinde yenilik ve yön bulma becerisini geliştirmek,
- Önemli değerlendirme konularını incelemek ve değerlendirmeyi etkili öğretim ve öğrenimle bütünleştirecek kararları almak,
- Sürdürülebilir bir gelecek için eğitimin bilgi, beceri ve sosyal değer amaçlarını değerlendirecek uygun yollar için beceriler geliştirmektir.

1.12.4.6 Gelecekteki Sorunların Çözümü – Modül 23

Gelecekteki sorunların çözümü öğrencilere bir sorunun incelenmesinde beceri geliştirmelerine yardım etme stratejisidir. Altı aşamalı sürede yapılan çalışma gelecek açısından bir sorun için neler yapılmalı konusunda öğrencilere yardımcı olabilmektedir. (http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_d/mod25.html)

Bu altı aşama şöyledir:

- 1 muhtemel bir sorunun sebep ve sonuçlarını tanımlamak,
- 2 sorunun altını çizmek,
- 3 muhtemel çözümler üzerinde fikir yürütmek,
- 4 değerlendirme çözümleri için ölçütler geliştirmek,
- 5 en iyisini bulmak için tüm çözümleri gözden geçirmek,
- 6 bir eylem planı hazırlamak.

Bu eğitim stratejisi, sorun çözme becerileri geliştirmek kadar, öğrencilere geleceğe karşı bir ilgi uyandırmaya yardım eder ve araştırmalarını, grup çalışmalarını ve iletişim becerilerini geliştirir.

Bu modüldeki Gelecekteki Sorunların Çözümü stratejisini göstermek için seçilen sorun, tüm dünyada atık miktarının büyümesinden dolayı gittikçe artan ciddi bir sorun haline gelen atık yönetimidir. Bu modülde katı ve kimyasal atık sorunlarına bulunabilecek çözümler irdelenmektedir.

Amaçları

- Bir gelecek öngörüsünü dahil etmenin önemini kavramak,
- Bir öğretim stratejisi olarak Gelecekteki Sorun Çözümünü kullanmadaki uzmanlığı geliştirmek,
- Diğer konuları öğretirken, Gelecekteki Sorun Çözümü stratejisini kullanma yollarını planlamaktır.

1.12.4.7 Sınıf Dışında Öğrenim – Modül 24

Bu modül, sınıf dışı öğrenmenin sürdürülebilir bir gelecek için eğitime olanak sağlamakta kullanıldığı bazı örnek yolları sunmaktadır. Bunlar çiftliklere, fabrikalara, ofislere, çevredeki bilim merkezlerine ve orman, kumsal ve ulusal park gibi doğal yerlere olduğu kadar okullara ve yerel topluluğa yapılan kısa ziyaretleri kapsamaktadır. (http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_d/mod26.html)

Öğrencilere sınıf duvarlarının ötesinde ilgili durumlardaki yüksek kaliteli öğrenim sağlamak, farklı bakış açılarından doğrudan edinilen tecrübeleri değerlendirmelerine yardım etmek için çok gereklidir. Sınıf dışı tecrübeler, öğrencilere, ayrıca, günlük durumlarda sorun çözme, soruşturma, değerleri inceleme ve açığa kavuşturma becerilerini uygulama fırsatları sağlayarak öğrenimi zenginleştirmektedir.

Ancak, öğrencileri sınıf dışına çıkarmak, karşı karşıya kalınabilecek sağlık ve güvenlik risklerine dikkat edilmesini ve öğrenim etkinliklerinin dikkatlice planlanmasını gerektirir. Bu modül sınıf dışı öğrenim için bu bakış açılarını planlamada rehberlik sağlamaktadır.

Amaçları

- Sınıf dışı edinilen tecrübelerin, sürdürülebilir bir gelecek için eğitim üzerinde olumlu bir etkisinin farkındalığını geliştirmek,
- Sınıf dışı öğretim ve öğreniminde istenilen planlama, organizasyon ve risk yönetimi anlayışı geliştirmek,
- Sınıf dışı öğretim ve öğrenimi için uygun stratejiler belirlemektir.

1.12.4.8 Toplum Sorunlarının Çözümü – Modül 25

Bu modülde Toplum Sorunlarının Çözümü bir öğretim ve öğrenim stratejisi olarak ele alınmaktadır. Buna bağlı olarak, Modül 7’de geliştirilen Vatandaşlık Eğitimi ile ilgili fikirler oluşturan kullanışlı bir uygulama modülüdür. Ayrıca, modül, diğer modüllerdeki Deneysel Soruşturmacı ve Sosyal Değerler Eğitimi, Gelecekteki Sorunların Çözümü ve Sınıf Dışı Öğrenim ile ilgili olarak fikirler üzerine dikkati çeker. (http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_d/mod27.html)

Toplum Sorunlarının Çözümü öğrencilere kendilerini ilgilendiren yerel konulara çözümler bulmaya katkı sağlayacak becerileri uygulama fırsatı vermektedir. Bu da, sürdürülebilir bir gelecek için önemli vatandaşlık öğrenme amaçlarını geliştirmeye yardım eder ve gerek öğrenciler gerekse öğretmenler için araştırma ve soruşturmaya dayalı stratejilerin kullanım becerilerini dahil eder. Bunun yanı sıra, sosyal değerlerin aydınlatılmasını planlarken gerekli becerileri öğrencilerin sürdürülebilir bir geleceği elde etmeye yardım edecek eylemde bulunmalarını sağlayacak olası çözümlerle bütünleştirir.

Amaçları

- Özellikle sürdürülebilir gelecekler için eğitimde kullanılabilir Toplum Sorunlarının Çözümü anlayışını geliştirmek,
- Öğrencilerin Toplum Sorunlarının Çözümünde kullanacakları becerileri tanımlamak,
- Toplum Sorunların Çözümü süresince öğretim verirken karşılaşılabilen soru ve sorunları araştırmak,
- Bir Toplum Sorunlarının Çözümü projesinin bir parçası olarak kullanabilen öğretim ve öğrenim stratejilerini tanımlamak.

1.13 Problem

Daha çok bir girişim olan sürdürülebilir kalkınma, günümüzde kalkınma ile çevre arasındaki dengeyi sağlama düşüncesi sonucu ortaya çıkmıştır. Sürdürülebilir kalkınmanın amaçları arasında kaynakların işletilmesi, yatırımların ve teknik gelişmelerin yönlendirilmesi, kurumsal değişimler, hem günümüz gereksinimleri hem de gelecek nesillerin gereksinimleri ile tutarlı olması bulunmaktadır.

Tedbir alınmadığı takdirde endüstrileşme bugünkü kuşaklar için bolluk, bir sonrakiler için yoksulluk ve üçüncü kuşaklar için ise açlık anlamına gelmektedir (Russel & Russel, 1979, s. 60-61).

Çevre bilincinden uzak bir şekilde sanayileşerek gelecek kuşaklara bırakılacak mirası tehlikeye atmakta olan ülkelerin bir an önce eğitim bütçelerini artırarak eğitim kurumlarında çevre bilinci oluşturup bir çözüm yolu bulması en akılcı yol gibi görünmektedir.

Ne yazık ki günümüzde sürdürülebilir kalkınma felsefesini ulusların eğitim sistemlerine uygulayacak bir program bulunmamaktadır. Mevcut eğitim sistemleri ile evrensel ve duyarlı bir çevre tutumu geliştirilmesi oldukça zordur. Sürdürülebilir

Kalkınma (SK) ancak savaşız ve birbirleri ile iletişim içinde olan ülkelerin eğitim sistemlerinin 'dünya yurttaşlığı' bilincini oluşturacak ortak ve üst düzeyde bir hedef etrafında yapılandırması ile gerçekleşebilir.

Gelişmiş ülkeler, 3. Dünya ülkelere, teknoloji, kredi ve eğitim yatırımı yaparak bu ülkelerin tek başlarına çözemedikleri sorunların çözümüne katkı sağlayabilir. Eğitim ortak bir bilinç oluşturacak tek yoldur.

Bu bilgiler çerçevesinde uzaktan eğitim metodu ile sürdürülebilirlik eğitimi nasıl gerçekleştirilebilir sorusu temel problem olarak görülebilir.

1.14 Amaç

Bu araştırmanın amacı uzaktan eğitimin küresel çapta sürdürülebilir eğitim üzerindeki etkinliğini incelemek ve nasıl gerçekleştiğini göstermektir. Bu araştırmada bu amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır:

- 1 Sürdürülebilirlik eğitimi uzaktan eğitim yolu ile verilebilir mi?
- 2 Sürdürülebilirlik eğitimi uzaktan eğitim yolu ile nerelerde uygulanmaktadır?
- 3 Sürdürülebilirlik eğitimi ücretsiz mi olmalıdır?
- 4 Sürdürülebilirlik eğitimine uzaktan eğitim yolu ile öğrenenlerin katılımı nasıl artırılabilir?

1.15 Önem

Bu araştırmada elde edilen bulguların, uzaktan eğitim imkanları ile aynı anda tüm dünyada - teknolojinin ulaştığı yerlerde - sürdürülebilir eğitimin gerçekleşebileceğini göstermesi ve böylece bireylere dünya mirasını gelecek kuşaklara bırakmaları konusunda yol göstermesi umulmaktadır.

1.16 Sayıtlar

4 ana tema ve 25 modülü içeren, dünyanın her köşesine istenildiği anda ulaşılabilen, 195 üye ülkenin aktif olarak kullandığı 'UNESCO'nun Eğitimciler için

Sürdürülebilirlik Eğitimi Programı'nın uzaktan eğitim metoduyla verilmesini sağlayan kapsamlı bir örnek olduğu varsayılmaktadır.

1.17 Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- 1 Konu açısından, uzaktan eğitim yolu ile sürdürülebilir eğitimin gerçekleşmesi ile,
- 2 Zaman açısından, 2010-2011 akademik yılı ile,
- 3 Örneklem açısından, UNESCO'nun sürdürülebilir gelişim için eğitim konulu web sayfaları ile sınırlıdır.

1.18 Tanımlar ve Kısaltmalar

Sürdürülebilir Kalkınma: İnsan ile doğa arasında denge kurarak doğal kaynakları tüketmeden, gelecek nesillerin gereksinimlerinin karşılanmasına olanak verecek şekilde bugünün ve geleceğin yaşamını ve kalkınmasını programlamaktır.

Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim: Geleceğin gezegenine zarar vermeden günümüz yaşam kalitesini geliştirecek; bireysel ve kitlesel, bölgesel ve küresel olarak yapılan işlerin nasıl yapıldığı konusunda verilen kararlara katılmak için gerekli bilgi, beceri ve değerlerini geliştirmek için insanlara olanak sağlamasıdır.

Uzaktan Eğitim: Öğrenen ve öğretenlerin yer, zaman ya da her iki nedenden dolayı öğrenim dönemi boyunca birbirlerinden ayrı oldukları örgün eğitim yoluyla öğrenme etkinliğidir

Serbest Eğitim Kaynakları: Birey ve kurumların, UNESCO tarafından geliştirilen eğitim aracı olarak kabul edilen ücretsiz dijital öğrenim kaynaklarına verilen addır.

Elektronik Öğrenme: ‘Elektronik öğrenme’ ya da ‘çevrimiçi’ öğrenme, bilgisayarları ve interneti kullanarak bilgi içeriğini aktarmaktır.

Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğretim ve Öğrenim: Temel bilgisayar becerileri olanların bile gereksinimleri için kolaylıkla kullanabilmeleri şekilde tasarlanmış esnek bir yapıya sahip olan ve sürdürülebilirlik konusu ile ilgilenen bir eğitim programıdır.

Sürdürülebilir Bir Gelecek: Sosyal, ekonomik, kültürel ve doğal kaynakların orantılı bir şekilde kullanılarak gelecek nesillere taşınmasıdır.

Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Eğitim: Dünyayı tehdit eden unsurlarla başa çıkma yollarının müfredat içine dahil edilerek verilen eğitimidir.

SK: Sürdürülebilir Kalkınma

UE: Uzaktan Eğitim

SKE: Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim

UNESCO: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

SEK: Serbest Eğitim Kaynakları

UNECE: United Nations Economic Commission for Europe (Birleşik Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu)

ICT: Information and Communications Technology (Bilgi ve Haberleşme Teknolojisi)

ECE: Economic Commission for Europe (Avrupa Ekonomik Komisyonu)

NAIS: National Association of Independent Schools (Ulusal Bağımsız Okullar Birliği)

EÖ: Elektronik Öğrenme

WWW: World Wide Web (Dünya Çapında Ağ)

WTUE: Web Tabanlı Uzaktan Eğitim

BİT: Bilgi İletişim Teknolojileri

SGÖÖ: Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğretim ve Öğrenim

SGE: Sürdürülebilir bir Gelecek için Eğitim

SG: Sürdürülebilir bir Gelecek

1.19 İlgili Araştırmalar

1.19.1 Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Sürdürülebilir kalkınmaya genel bir bakışla Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Paneli'nde sürekli eğitim ve halkın duyarlılığının artırılması yoluyla, sürdürülebilir kalkınmanın 'ithal' bir kavram olmaktan çıkartılarak günlük yaşamla bütünleşmesinin sağlanmasının gerekliliği üzerinde durulmuştur (Uysal, 2003).

Özyol, Türk eğitim sisteminde, gerek temel eğitimde ve gerekse yetişkin eğitiminde kullanılan müfredatlara çevre bilincini geliştirecek ve konu ile ilgili toplumsal farkındalık yaratacak modüllerin yerleştirilmesinin faydalı olacağına ilişkin rapor hazırlamıştır.

Yüksek lisans tezinde web tabanlı uzaktan eğitim sistemlerinin öğrenci başarısını inceleyen Kenanoğlu (2008, s.7) internetin günümüzün en popüler teknoloji aracı olduğunu, senkron ve asenkron olarak iletişime olanak sağladığını incelemiştir.

İşman (2008, s. 101) uzaktan eğitimin tanımını, uygulama modellerini, Türkiye ve dünyadaki gelişimi, bilişim teknolojileri ile olan ilişkisi, öğretim tasarıları gibi konuları incelemiştir.

1.19.2 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

UNESCO'nun (2002) yayınında uzaktan öğrenim girişimleri herkese eğitim hakkı önceliğine dayandığı vurgulanmıştır.

Lee ve Do (1997), uluslar arası uzaktan eğitimle ilgili araştırmalarında uzaktan eğitimin temel kavramı, öğretim tasarımı, ortam seçimi ve kültürler arası eğitim üzerinde durmuşlardır.

Barrat (2006) uzaktan eğitimle yaşam boyu öğrenme gereksinimlerinin karşılanması konulu araştırmasında kurumların, çevresel performanstaki sürekli gelişim için personellerini geliştirmeleri gerektiğini ve sürekli mesleki gelişimin uzaktan eğitim aracılığıyla desteklenebilen yaşam boyu faaliyeti olduğunu söylemektedir.

1.19.3 Yapılan Araştırmaların Değerlendirmesi

Benzer bir araştırmanın Türkiye’de öğretmenler ve Türk eğitim sistemi üzerinde yapılmamış olması, önerilen araştırmanın alanda bir eksikliği gidereceğini göstermektedir.

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1 Araştırmanın Modeli

Araştırmada UNESCO'ya üye ülkelerdeki uzaktan eğitim yolu ile sürdürülebilirlik eğitimi uygulaması incelendiğinden araştırmanın modeli örnek olay tarama modeline (Karasar, 2009, s. 87) uygun olarak düzenlenmiştir.

2.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, sürdürülebilirlik eğitimin uzaktan eğitim yoluyla verilen tüm uygulamalar oluşturmuştur. Sürdürülebilirlik kavramını dünyaya tanıştıran ve insanların anlamasını sağlamaya çalışan UNESCO'ya üye 195 ülke SGÖÖ programını uygulamaktadır; ayrıca dünya çapında birçok kurum sürdürülebilirlik konusu ile ilgili olarak program ve proje yürütmektedir. Bunlardan bazıları:

Sustainable Future Institute (Avustralya), Sustainable Future (ABD), Institute of International Education (ABD), Education for Sustainable Development (Danimarka), dvv International (Almanya), Decade of Education for Sustainable Development (Hindistan), Ithaca College (ABD), Greenheart Education (Kanada), The US Partnership (ABD), The International Schools Association (ABD ve Hindistan), University of Technology (Sidney Avustralya), Antioch University (ABD), Center for Environmental and Sustainability Education (ABD), London South Bank University (İngiltere), Webster University (ABD), Prescott College (ABD), Agrium (ABD).

Amaçlı örneklem temel alınmış olup, UNESCO'nun çalışmaları bu alanda zengin veri kaynağı oluşturmaktadır, bu nedenle bu araştırmada 4 teması ve bu temalar kapsamında 25 modülü bulunan UNESCO'nun Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Öğretim ve Öğrenim Programı örneklem olarak ele alınmıştır. Amaç, bu veri kaynağının içerik analizi yöntemiyle derinlemesine değerlendirilmesidir.

2.3 Verilerin Toplanması

UNESCO'nun 'Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim' adlı web sayfası (www.unesco.org/en/esd) ve bu sayfaya bağlı aynı konu ile ilgili çeşitli linklerden faydalanılmıştır.

2.4 Veri Çözümleme Yöntemleri

UNESCO'nun "Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim" adlı web sayfası içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi nitel araştırma yöntemlerinden biridir. Bu analiz türünde araştırmacı bir metinde veya metinler grubu içerisinde yer alan belirli sözcük veya kavramların bulunma durumunu inceler; ayrıca betimsel analiz yoluyla yorumlanan bilgiler içerik analizi ile daha fazla irdelenir ve betimsel analiz sonucu fark edilemeyen kavram ve temalar, içerik analizi sonucunda ortaya konulabilir. Bu araştırmada içerik analizinin seçilmesinin temel nedeni de budur. Araştırmacı, metinde yer alan kavramların sayısına, anlamına ve kavramların birbiri ile ilişkisine ve kavram ile ifadelerin vurgusuna bakarak metni yorumlar, değerlendirir ve eldeki metin hakkında bir yargıya ulaşır (Şencan, 2005, s. 408). İçerik analizinin yapıldığı metin bir kitap, bir film, bir görüşme, bir diyalog, bir tiyatro, bir resim, bir fotoğraf, vb. olabilir. Kısacası içerik analizinde temel amaç, elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 39).

2.5 İçerik Analizinin Tanımı

Bilgin (2006, s. 1), içerik analizini şu şekilde tanımlamıştır:

‘İçerik analizi, çok çeşitli söylemlere uygulanan birtakım metodolojik araç ve tekniklerin bütünü olarak tanımlanabilir. İçerik analizi adı altında toplanan bu araç ve teknikler, her şeyden önce kontrollü bir yorum çabası olarak ve genelde tündengelim dayalı bir okuma aracı olarak nitelendirilebilirler. Söz konusu okuma, sınırları belirlenmiş söylem örneklerinin çözümlenmesi esasına dayanmaktadır’.

Baron (2001, s. 2), Berelson’ın içerik analizini iletişim mesajını incelerken kullanılan sistematik, nesnel ve nicel bir yöntem olarak tanımladığını söylemektedir.

İçerik analizini metinlerden kullanımları kapsamına doğru yinelenen ve doğru çıkarımlar yapmak için kullanılabilen bir araştırma yöntemi olduğunu söyleyen Krippendorff (2004, s. 18-19), teknik olarak içerik analizinin uzmanlaşmış yöntemler içerdiğini söylemektedir. Bir araştırma tekniği olarak içerik analizi yeni anlayışlar sağlar, araştırmacının belirli bir olayla ilgili anlayışını geliştirir ya da uygulamalı eylemlerle ilgili bilgi verir. Bilimsel bir araç olan içerik analizindeki yöntemler güvenilir olması gerekmektedir. Daha belirgin olarak, araştırma yöntemleri yinelenen bulgularla sonuçlanmalıdır. Bu demektir ki, farklı zamanlarda ve belki de farklı şartlarda çalışan araştırmacılar aynı yöntemi aynı veriye uyguladıklarında aynı sonuçları alabilmelidirler. Yinelenebilirlik, güvenilirliğin en önemli şeklidir. Bilimsel araştırma ayrıca, araştırma girişiminin dikkatli incelenmeye açık olması ve iddiaları sonuçlandırmanın var olan delil karşısında desteklenebilmesi bakımından geçerli sonuçlar vermelidir. Güvenilirlik ve geçerliliğin metodolojik gereksinimleri içerik analizine özgü değildir ancak içerik analizinden belirli talepleri olmaktadır. Krippendorff (2004, s. 19) ‘metin’ tanımı ile ilişkin olarak içerik analizini yazılı materyalle sınırlandırılmak istenmediğini vurgulamaktadır. Bunların yanı sıra

içerik analizinde veri olarak sanat eserleri, resimler, haritalar, sesler, levhalar, semboller ve hatta sayısal kayıtları da kullanabilmektedir. Metin ve diğer araştırma yöntemlerinin başlangıç noktası aldıkları arasındaki önemli fark metin bireye bir şey ifade eder, birilerine anlamlar ifade etmesi için birisi tarafından üretilir ve bu anlamlar göz ardı edilemezler ve metnin ilk sırada yer almasını bozamazlar. Krippendorf (2004, s. 19)'un içerik analiz tanımı, Berelson'un tanımındaki şu özelliğini yok saymaktadır: Berelson içerik analizinin 'nicel' olduğunda ısrarlıdır. Ölçü, birçok bilimsel çalışmalarda önemli olmasına rağmen, niteliksel yöntemlerin de özellikle yabancı propaganda politik analizlerinde, psikoterapik değerlendirmelerde, etnografik araştırmalarda, söylem analizinde ve bilgisayar metin incelemesinde başarılı olduğu ispat edilmiştir.

Gökçe (2006, s. 17), Früh (2001, s. 25)'ten aktardığına göre ampirik bir yöntem olan içerik analizi beyanların içeriksel ve biçimsel özelliklerini sistematik ve nesnel olarak tarif etmektedir. Gökçe (s. 19) içerik analizinde altı özellik tespit etmiştir:

- 1 İçerik analizi iletişim üzerinde durmaktadır ve konusu sözlü açıklamalar, kitap, dergi, hikaye, roman, arşiv gibi yazılı metinler ve sanat eserleri, mimari yapılar gibi sözsüz metinlerdir.
- 2 Karikatür, resim, edebi eserler, sanat eserleri, notalar gibi simgesel malzemelerle çalışan içerik analizi yazılı ya da görsel var olan ve yazılı hale getirilen iletişim üzerine odaklandığı anlamına gelmektedir. Bu şu demektir ki, içerik analizinin konusu, yazılı bir biçime sorulabilen iletişimdir. Kısacası içerik analizi metin üzerine odaklanır.
- 3 Sistematiçlik ve nesnellik içerik analizinde ön planda tutulur. İçerik analizinde sezgisel ve mantıksal yoruma yer yoktur.

- 4 İçerik analizinde temel ilke metinlerin içerdiği anlamların farklı araştırmacılar, analizciler ve gözlemciler tarafından aynı şekilde okunması ve yorumlanmasıdır.
- 5 İçerik analizinde kuramsal bir düşünce çok önemlidir. uygulanma süreci, kuramsal düşüncelerin ürünüdür.
- 6 İçerik analizi incelenen metinden hareketle kaynak, hedef, sosyal ortam gibi iletişimin belirgin olmayan boyutlarına yönelik çıkarım yapmayı hedeflemektedir. İçerik analizi, anlamı üzerinde soru kalmamış yorum süreci tamamlanmış metinler üzerinde durmakta ve bu metinlerden hareketle bilinmeyene yönelik sonuçlar çıkarmayı hedeflemektedir.

Gökçe (1989, s. 538), içerik analizinin kamusal iletişimin belirli boyutlarını belirli hedefler doğrultusunda analiz esasına dayandığını ifade etmektedir. Bu boyutlar içerik analizinin temel ilkesi olan araştırma sorusu tarafından yönlendirilmektedir. Bunun nedeni de analizin daha ilk aşamasında araştırmanın amacının açık ve net bir şekilde belirlenmesi koşulunun aranmakta olduğudur. Amacın net bir şekilde tanımlanması ile belirlenen sorular araştırmanın sınırlarını çizmekte ve metinlerde araştırma açısından hangi noktaların önemli ya da önemsiz olduğunu belirlemektedir. İçerik analizinde kurallar vardır ve kuramsal düşüncenin ürünü olan içerik analizi, uygulayıcısından metin içeriklerini anlamlandırırken ve yorumlarken bunlara bağlı kalmasını yani bu kurallara ve ilkelere uyulmasını şart koşmaktadır.

İçerik analizinde, iletişim metin haline dönüştürülür. Bu açıdan içerik analizi yazı formatına dönüştürülmüş konuşmalar, haberler, bilimsel ve edebi yazılar, şiirler, mektuplar, müzik, film, resmi ve resmi olmayan belgeler gibi kayıt altında bulunan materyalleri analiz etmeye hizmet etmektedir (Gökçe, 2006, s. 29). Metin içerik

analizi için önem taşımaktadır. Yazarı hayatta olmasa bile metinler birer tarihsel dokümandır ve her zaman mevcudiyetini korur. İçerik analizinin görevi kaynağında ne söylenmek istendiği değil, bugün okuyucusunun metinden ne anladığını bulup ortaya çıkarmaktır. Diğer bir deyişle içerik analizi, ne söylenmek istendiği ile değil, söylenenin nasıl anlamlandırıldığı sorusu üzerine odaklanmaktadır.

Bilgin (2006, s. 8), içerik analizinin çeşitli deneye dayalı yöntemleri kapsadığını ve bu yöntem ve tekniklerin çözümlenecek mesajlara ve hedeflere göre değiştiğini söylemektedir. Bu teknik ve yöntemlerin belirli hazır kalıpları bulunmamaktadır ancak birtakım kuralları vardır. Bilgin içerik analizini, farklı uygulama alanlarına uyarlanabilen ve çeşitli şekiller alan bir yöntem olduğunu vurgulamaktadır. Bilgin (2006, s. 9), Ghuiglione ve ark.dan (1980, s. 89) aktardığına göre içerik analizinin çözümüne katkıda bulunduğu sorunlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

- Bir kurumda insan ilişkileri, toplam kalite, insan kaynakları ve bunun gibi benzer konularda verilecek bir formasyonun çalışanlar açısından sonuçları neler olabilir? (Bu çalışma ile birlikte bu tür bir formasyonun sürdürülüp sürdürülemediği kararına temel olabilir).
- Hastaların bir doktor muayenesinde hissettikleri nelerdir? (Bu çalışma ile geleceğin doktorlarının yetiştirilmesinde ve hastane ortamının yeniden düzenlenmesinde kullanılacak birtakım bulgular sağlayabilir).
- Aynı bir emir ya da talimat, farklı kuruluşlarda nasıl farklılık göstermektedir? (Bu çalışma ile farklı dil pratiklerinin, bir güç sistemine bağlı örgütlerin işleyişlerinin temelindeki ideolojileri nasıl yansıttıklarını anlamaya katkıda bulunabilir).

Bilgin'in (2006, s. 9-10) örnek verdiği bazı içerik analiz uygulamaları şu şekildedir:

- Ailelere yazılan mektuplar üzerinde incelemeler yapılarak bir savaşla ilgili olarak tarihsel bilgiye sahip olunması,
- Politikacıların seçim kampanyalarında rakiplerinin propagandasını anlamalarına yönelik analizler,
- Amaca uygun olup olmadığını saptamak amacıyla bir reklam kampanyasında kullanılan temel ve yan temaların karşılaştırmalı analizi,
- Ders kitaplarının değerler felsefesinin (aksiyolojisinin) açığa çıkarılması,
- Mülakat şeklinde yapılan görüşmelerin analizi,
- Günümüz dünyasında ahlaki evrimin saptanması amacıyla magazin türü dergilerde yer alan reklamların incelenmesi,
- Kamu alanlarında bulunan duvar yazılarının incelenerek kolektif bilinçaltının belirlenmesi,
- Şarkı sözlerinin çözümlenmesi,
- Günlüklerin analizi,
- Gazete, radyo, televizyon haberlerinin incelenmesi.

Bilgin (2006, s. 11), içerik analizinin uygulanmasının birtakım aşamalardan oluştuğunu belirtmektedir. İçerik analizi ile çalışılmak istendiğinde araştırmacı şunları göz önünde bulundurmalıdır;

- Araştırma hedefleri belirlenmelidir; böylece iletişimin her yanıyla ilgilenmek yerine enerji ve zaman tasarrufu için belirli yanlarıyla sınırlı kalacaktır.
- Örneklem oluşturulmalıdır; örneklem, incelenecek iletişimler kapsamında sınırlı sayıda gazete, dergi, film, reklam, öykü ve diğer iletişim araçlarından veya türlerinden seçilmelidir. İçerik analizinin giderlerine göre geniş veya dar tutulabilir. Örneğin, bir gazete incelendiğinde o gazetenin o ülkede bir dönem boyunca yayınlanan tüm sayıları örneklem olarak alınabileceği gibi

bu gazetelerdeki belirli bir konuya yönelik yazılar veya bir tek gazetede yayınlanan bir yazı dizisi de incelenebilir.

- Örneklemin bölüneceği birimleri, maddeler ya da kayıt birimleri ve bunları içeren kategoriler saptanmalıdır.
- Birimlerin ve kategorilerin frekansları nicel olarak belirlenmeli, gerekiyorsa kategoriler arası ilişkiler çözümlenmeli ve değerlendirme, çıkarsama ve yorumlama aşamasına gelinmelidir.

Başfırcı (2008, s. 57), Krippendorff'un (1980, s. 66) her içerik analizinde mutlaka

- araştırma sorusunun ne olduğunu ve hipotezlerin nasıl formüle edildiğinin,
- araştırmanın ana kitlesinin ne şekilde tanımlandığını ve nasıl örneklem seçileceğinin,
- araştırma süresince kullanılacak ölçüm aracı ve ölçüm birimi veya birimlerinin neler olduğunu ve
- araştırma kategorilerinin neler olduğunu ve nasıl belirlendiğini ve son olarak araştırma bulgularının neyi gösterdiğinin

yanıtlarının verilmesi gerektiğini söylediğini belirtmiştir.

Gökçe (2006, s. 52), içerik analizinin başında belirlenen araştırma sorusu ile içerik analizinin akışı ve sonuçlarının anlamlı olup olmadığı ile yakından ilişkili olduğunu ifade etmektedir. Araştırma sorusunu belirlerken yapılacak temel bir hata tüm araştırmanın sonuçlarını kötü bir şekilde etkileyecek ve geçerliliğini olumsuz yönde etkileyecektir (Başfırcı, 2008 s. 57).

Araştırma sorusunu tanımlamak için bazı ilkeler vardır (Gökçe ve Çukurçayır, 2005, akt. Gökçe, 2006, s. 52). Öncelikle sorunun konu ile ilgili olması ve bunun için iyi düşünülerek planlanması gerekmektedir. Soru, bilinenlerin tekrarı değil, bilimsel alana yenilik kazandırmak adına orijinal olmalıdır. Araştırmanın önemli olmalıdır

yani, araştırma sonuçlarının toplumsal sorunların çözümüne katkı sağlamalı, tartışmalı konulara çözüm ve öneri getirebilmelidir. Araştırmacı gerekli donanımlara sahip olarak kendisine yeterli bilgiyi sağlayacak, deneyimlerinden yararlanacağı kişileri bulmalı ve böylece araştırmasında bilimsel yeterlilik gösterebilmelidir. Ayrıca araştırmacı araştırmaya başlamadan önce konusuyla ilgili yeterli kaynak olup olmadığına bakmalıdır. Titiz ve yoğun bir çalışma gerektiren içerik analizinde zaman da çok önemlidir.

Varsayımların Oluşturulması: Varsayımlar içerik analizi uygulanan araştırmaların çerçevesini oluşturmaktadır. Sorunlarda öngörüler, tahminler ve düşünceler bulunmaktadır. Her türlü öngörüye bilimsel olarak varsayım denilmektedir. Araştırmalar da bu varsayımları kontrol etme ve sınama işlevi görmektedir. Varsayımları oluştururken bazı noktalara dikkat edilmelidir. Varsayımlar araştırma sorusu temelinde formüle edilmeleri gerekirken diğer taraftan araştırma sürecinde tüm işlem aşamaları için yönlendirici durumda olmalıdırlar (Gökçe, s. 56).

Kategori Sisteminin Oluşturulması: İçerik analizinin temelini oluşturan kategoriler açık bir şekilde formüle edilerek soruna ve içeriğe iyi bir şekilde uyarlanmalıdır ve böylece araştırmalar üretken olabilmektedir. Kategoriler araştırmada önemli bir bölümü kapsamakta olduğu için, içerik analizi kendi kategori sisteminden daha iyi olamaz (Berelson, 1952, s. 147). Üzerinde anlaşma sağlanamamış bilgiler kategori sistemine dahil edilemez (Gökçe, 2006, s. 58).

Kodlama ve Analiz Birimleri: Anlamlar üzerine odaklanan içerik analizi, anlamları kategoriler vasıtasıyla ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu yüzden ilk önce metinler okunmalı, anlaşılmalı ve sonra kategorilere yerleştirilerek kodlandırılmalıdır. İçerik analizinin en önemli koşullarından biri metnin anlamları araştırmacı tarafından kategorilere yerleştirilmeden önce bu içerikleri birtakım algılama ve işleme

sürecinden geçirilmesidir (Gökçe, s. 64). İçerik analizinde yer alan birimler gösterdikleri işlevlere göre ayırt edilirler (Krippendorf, 1980, 66).

Örnekleme: Gökçe (2006, s. 71, 75) içerik analiz yöntemini “metinlerden metin ötesindeki sosyal gerçeğin boyutlarına ilişkin sonuçlar çıkarmayı amaçlamakta” olduğunu belirtmektedir. Araştırma evrenini örnekleme birimleri oluşturur ve örnekleme araştırma evrenini bütün nitelikleriyle temsil eder. Bunun için de araştırma evreninin bilinmesi gereklidir. Ayrıca örnekleme birimi analiz metinlerinin toplamından mümkün olduğunca az olmalıdır.

Güvenirlilik ve Geçerlilik: Kategori sistemi ve kodlama işlemi yapılarak içerik analizinde güvenirlik sağlanır. Güvenirliğin olup olmadığının göstergesi, kategori sisteminin oluşturularak her bir kategorinin açıkça tanımlanması yani kuralların belirtilmesi işlemidir. İçerik analizinde mutlaka neyin hangi kategoriye neden yerleştirildiği ya da yerleştirilmediği açıklanmalıdır. Güvenirliği sağlayan önemli bir konu da kategori yorumlarının farklı araştırmacılar tarafından farklı zamanlarda yapılsalar bile değişiklik göstermemesidir, böylece nesnelliğin temel şartı olan güvenirlik sağlanmış olur. Bir içerik analizinin geçerliliği araştırmanın sorunları ve araçları arasında uyum olup olmadığı sorusuna verilen cevaptır. İçerik analizinde tek geçerliliği ölçme aracı kategorilerin tanımlarıdır (Gökçe, 2006, s. 83).

BÖLÜM III

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde uzaktan eğitim metoduyla sürdürülebilirlik eğitiminin nasıl gerçekleştiği ile ilgili sorulara yanıtlar verilmiştir. Ayrıca, SGÖÖ programı kapsamındaki modüllerin analizi, modüllerde en çok kullanılan kelimelerin analizi, modüllerin ve kodlanan kelimelerin işlenen derslere göre analizi yapılmıştır.

3.1 Sürdürülebilirlik Eğitimi Uzaktan Eğitim Yoluyla Verilebilir mi?

SGÖÖ, UNESCO tarafından internet ve bilgisayar ortamında dünyanın her köşesine kolayca erişebilmesi için geliştirilmiş çoklu ortam programıdır (www.unesco.org/tlsf) (Şekil 3). UNESCO eğitim programcıları bu programı internet ortamında bir merkezden herkese ulaşabilecek şekilde düzenlemiştir. İnternetin ulaşamadığı kesimlere bilgisayar ortamında kullanılmak üzere CDROMlar üretilmiştir. Küresel bağlamda doğal kaynakların gelecek kuşaklara taşınmasını sağlamak için sürdürülebilirlik konusunda eğitim yoluyla farkındalık yaratmak, insanları bilinçlendirmek hedeflenmektedir. Bunu sağlayabilmek için öncelikle öğretmenlerin sürdürülebilirlik konusu ile ilgili olarak eğitimleri sağlanmaktadır. Öğretmenler, okul yöneticileri, program yapımcıları ve yerel yöneticiler tarafından sürdürülebilirliğin eğitim sistemleri içine entegre edilebilmesi için yollar gösterilmektedir. Böylece sürdürülebilirlik konusu ana okulundan üniversiteye, yüksek lisans eğitiminden halkın her kesimine anlatılabilecek ve her yaşta insan bilinçlendirilecektir.

Şekil 3. Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğretim ve Öğrenim – Çoklu ortam Öğretmen Eğitimi Programı (Teaching and Learning for a Sustainable Future – a Multimedia Teacher Education Program)

Sürdürülebilirlik konusu ile ilgili dünya çapında insanlara uzaktan eğitim yolu ile hizmet veren kurumlardan bazıları şöyledir:

Sustainable Future Institute (Avustralya), Sustainable Future (ABD), Institute of International Education (ABD), Education for Sustainable Development (Danimarka), dvv International (Almanya), Decade of Education for Sustainable Development (Hindistan), Ithaca College (ABD), Greenheart Education (Kanada), The US Partnership (ABD), The International Schools Association (ABD ve Hindistan), University of Technology (Sidney Avustralya), Antioch University (ABD), Center for Environmental and Sustainability Education (ABD), London South Bank University (İngiltere), Webster University (ABD), Prescott College (ABD), Agrium (ABD).

Ayrıca; Harrigan ve Curley (2010, s. 4 – 6), 11 ülke üzerinde yaptıkları Küresel Çevre ile ilgili eğitim konulu araştırmalarında bu ülkelere ait Tablo 2’de gösterilen bilgilere ulaşmışlardır.

Tablo 2 : Küresel Çevre Eğitimi Uygulayan Kurum ve Ülkeler

Kurum	Hizmet Verilen Ülke	Erişilen Kesim	Misyon
Academy for Educational	50 eyalet ve 150’den fazla ülke		Eğitim, sağlık, sivil toplum ve ekonomik kalkınmayı geliştirmek için dünya çapında çalışan kar amacı gütmeyen kuruluş
Centre for Environment Education	Hindistan	3000 okul	Çevre ve sürdürülebilir kalkınma konularında farkındalığı artırmak için program ve materyal geliştirmekle ilgilenen ulusal kurum
UNESCO – Education for Sustainable Development	178 ülke	8500 kurum	SKE programı ortakları arasında ağ ve işbirliği sağlama; çevresel konuların öğretimi ve öğrenimini kaliteli hale gelmesine yardım etme; ülkelerin SKE ile ilgili binyıllık kalkınma hedeflerine ulaşmalarında destek verme; ülkelere eğitimin yeniden düzenlenmesinde yeni fırsatlar ve araçlar sağlama
Foundation for Environmental Education: Eco-schools Project (ABD)	52 ülke	32.000’den fazla okul; 9.000.000’den fazla öğrenci; 620.000’den fazla öğretmen; 5000’den fazla yerel yöneticiler	Okul ve toplum hareketi olduğu kadar sınıf çalışması ile de öğrencilerin sürdürülebilir kalkınma farkındalıklarını artırmayı hedefleyen uluslararası çevresel eğitim ve pönetimi programı
UN Environment Program	106 ülke	30.000 çocuk ve gençlik kuruluşları	Kapasite geliştirme, çevresel farkındalık, bilgi alışverişi alanlarında aktiviteler geliştirmek ve çevre ile ilgili karar verme sürecinde gençliği şekillendirme

INFORSE School Project for Application of Resources and Energy	17 ülke	3000 okul 150.000 genç	Toplam enerji tüketimini azaltarak kabondiyoksit yayılımını stabilize etmek ve iklim değişimi ile savaşmak
North American Association for Environmental Education	56 ülke		Bugünkü ve gelecek kuşakların güvenli ve sağlıklı bir çevre ve daha kaliteli yaşamdan yararlanmaları için çevre ile ilgili okuryazarlığı başarmalarında çevre eğitimcilerine hizmet etme ve çevre eğitiminde mükemmelliği artırma
National Council for Science and the Environment	Amerika Birleşik Devletleri	160'dan fazla üniversite	Çevre ile ilgili karar vermek için bilimsel temeli geliştirmek.
The Energy and Resources Institute	Hindistan, Japonya, Malezya, Birleşik Arap Emirlikleri, Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık	800 çalışan; TERİ Üniversitesi	Yeni ve uygun maliyetli çözümler üretme, sürdürülebilir girişimler için ağ oluşumunu yükseltme, enerji, çevre, diğer doğal kaynaklar ve SK'ya dayalı bilginin farkında olma, diğer paydaşlarla küresel SK ile ilgili ortak bir görüş oluşturma
Peace Corps	76 ülke	2500'den fazla eğitim gönüllüsü, 1000'den fazla çevre ile ilgili programlarda bulunan gönüllüler	İlgilenen ülkelerin eğitimli insan ihtiyaçlarını karşılamada yardım etme
United Nations Volunteers	140 ülke	6000 gönüllü	Dünya çapında gönüllülüğe dayalı barış ve kalkınmaya yardım etme

Tablo 2'de de görüldüğü gibi UNESCO 'nun sürdürülebilirlikle ilgili programı en fazla ülkeye ulaşarak küresel bir uygulama olduğunu gösterebilmektedir.

Ayrıca Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim kapsamında Birleşmiş Milletlerle ortak çalışma yürüten 17 kurum tarafından oluşturulmuş web sayfaları sayesinde sürdürülebilirlik konusu ile ilgili olarak her türlü bilgiye kolaylıkla ulaşılabilmektedir. Birleşmiş Milletlere bağlı bu 17 kurum Tablo 3'te gösterildiği

gibidir (<http://www.unesco.org/new/en/education/themes/leading-the-international-agenda/education-for-sustainable-development/partners/un-agencies>) :

Tablo 3 : Birleşmiş Milletlere Bağlı 17 Kurum

UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
FAO	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
UNAIDS	Ortak Birleşmiş Milletler HIV/AIDS Programı
UNCCD	Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Konvansiyonu
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNEP	Birleşmiş Milletler Çevre Programı
UNFCCC	Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
UNFPA	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu
UN-Habitat	Birleşmiş Milletler - Doğal Ortam
UNHCR	Birleşmiş Milletler Mülteci Bürosu
UNICEF	Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Yardım Fonu
UNU	Birleşmiş Milletler Üniversitesi
WFP	Dünya Gıda Programı
WHO	Dünya Sağlık Örgütü
World Bank	Dünya Bankası
WTO	Dünya Ticaret Örgütü

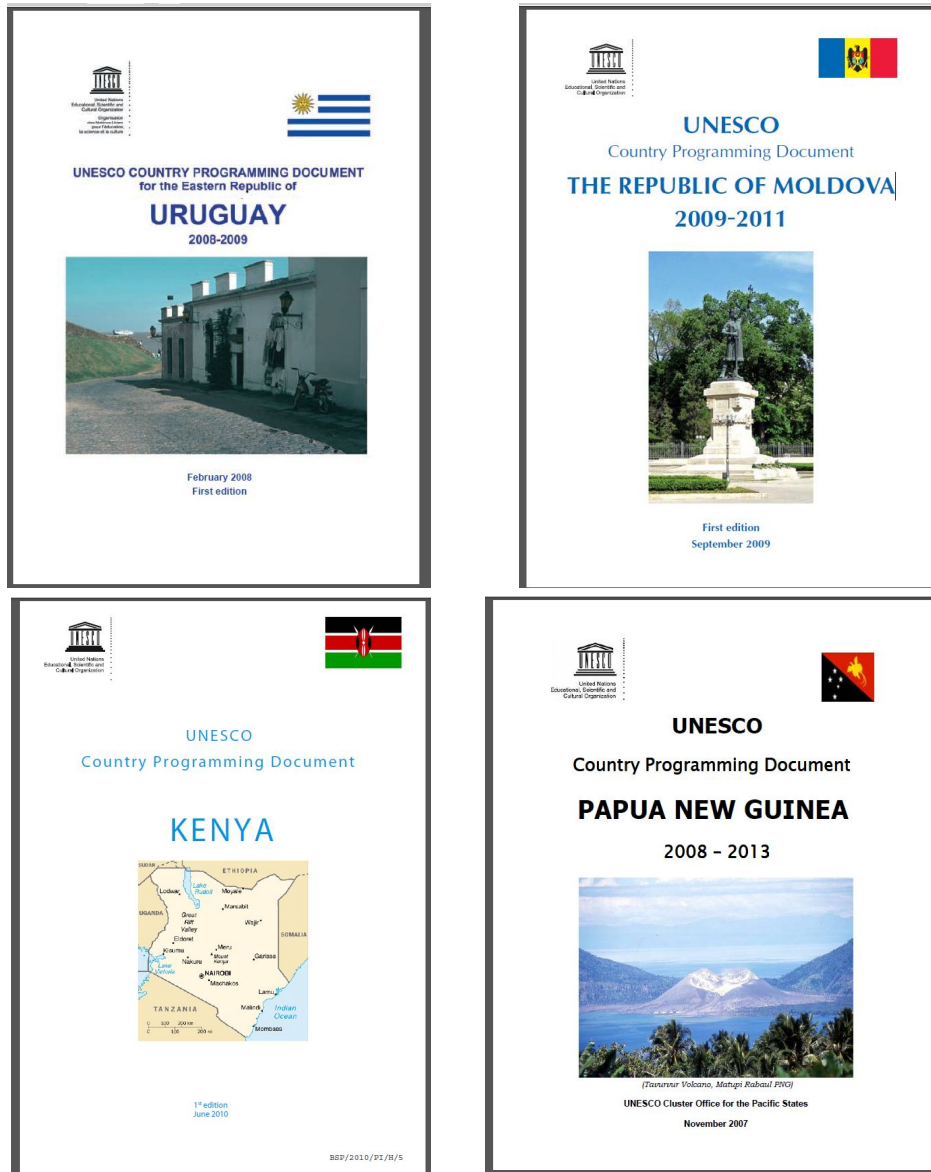
3.2 Sürdürülebilirlik Eğitim Uzaktan Eğitim Yolu ile Nerelerde Uygulanmaktadır?

195 üye ülke konferanslar düzenleyerek (UNESCO Dünya Konferansı, 2009), raporlar yazarak (Filipinler, UNESCO Ülke Programlama Belgesi, 2009-2011) sürdürülebilirlik ile ilgili olarak neler yapıldığı konusunda fikir alışverişi yapmakta, yeni fikirler üretmekte, raporlarla ne tür faaliyetlerde bulunulduğunu göstermektedir.

Bazı gelişmiş ülke üniversitelerinde sürdürülebilirlik konusu derslerin içine dahil edilmiştir. Örneğin; İngiltere’de Exeter Üniversitesinde istenilen modüller seçilerek ders almak mümkündür. Bu dersler dünyanın neresinde olunursa olunsun internet üzerinden alınabilmektedir. Bu tür üniversiteler müfredatlarında küresel enerji, öz kaynaklar, çevresel konular, su, atıklar, ulaşım ve ekoloji gibi konularda

sürdürülebilirlik ve küresel gelişim gibi birçok konularla ilgili kredisi olan derslere yer vermektedir (<http://geography.exeter.ac.uk/postgraduate/taught/mcsustainabledevelopmentdistancelearning/programmestructure>).

Moldova, Uruguay, Papua Yeni Gine, Kenya, Filipinler, Avustralya, Kanada, Çin, Kosta Rika, Hindistan, Nikaragua, Nijerya, Pakistan, İspanya, Tayland, İngiltere, Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Özbekistan gibi birçok ülke UNESCO'nun öğretim ve öğrenim programını eğitim müfredatlarına dahil etmişlerdir (Şekil 4).

Şekil 4. UNESCO'nun Öğretim ve Öğrenim Programını Uygulayan Ülkelerin Gelişimleri ve Projeleri İle İlgili Raporlarını Gösteren Kitapçıklar

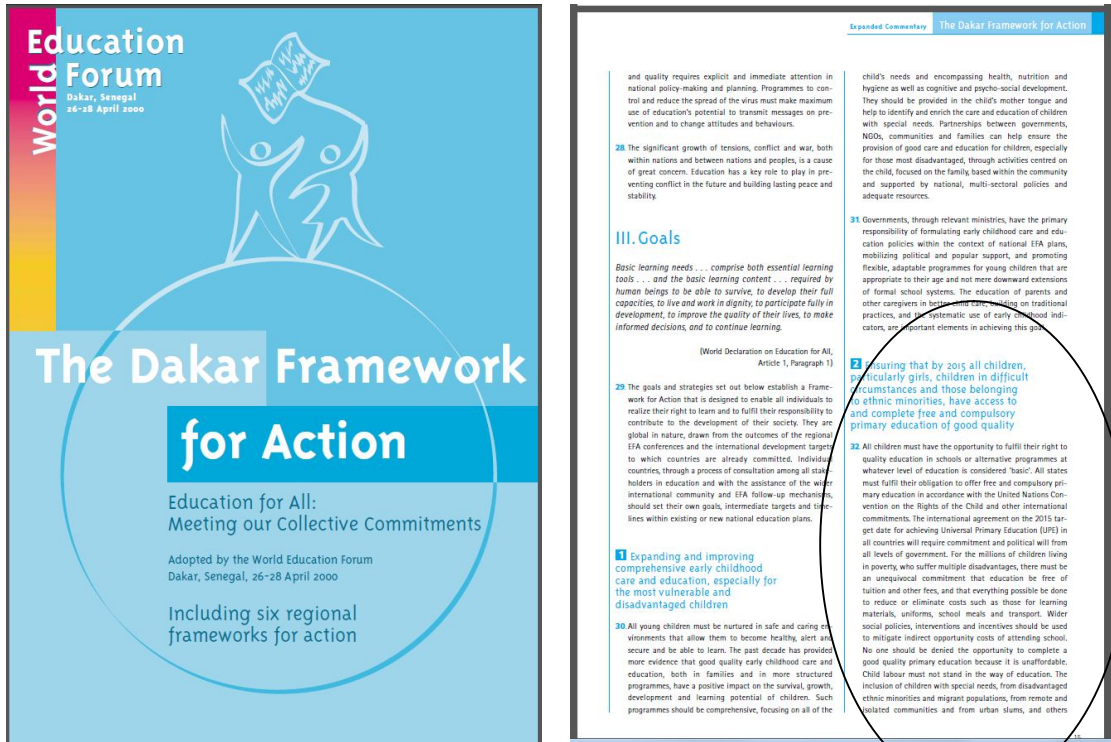
Sürdürülebilirlik için etkili çevre eğitiminin salt müfredat konusu olmasından daha çok okulun tüm işleyişlerini; öğretim ve öğrenimi, fiziksel konumu, çevre ile ilişkilerini de kapsamına önem veren Avustralya hükümeti 1970'lerden beri eğitim sistemi içinde sürdürülebilirliğe yer vermektedir (Australian Government Department of the Environment and Heritage, 2005, s. 5, 7).

3.3 Sürdürülebilirlik Eğitimi Ücretsiz mi Olmalıdır?

Az gelişmiş ülkelerde okula kayıt yaptırma oranı %14'e kadar düşmektedir. Tüm çocukların özellikle kız çocuklarının ve zor şartlar altında yaşayan çocukların 2015'e kadar ücretsiz ve zorunlu olarak ilk öğretime girmelerini sağlamak hedeflenmektedir (UNESCO, WORLD EDUCATION FORUM – Dünya Eğitim Forumu, 2000, 2. Hedef, s. 15) (Şekil 5).

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 26. Gündemine göre 'Herkesin eğitim hakkı vardır'. Herkes için Eğitim sonucuna ulaşabilmek için devletler temel eğitimin ücretsiz ve zorunlu olmasına öncelik vermelidir. Bu temel haktır ve asla vazgeçilemezdir. Uluslararası toplumun sorumlulukları olduğu kadar bireyin kendi devletinin temel haklara olan sorumluluklarını değerlendirmesi önemli bir sınavdır. Eğitim hakkı özgündür; yoksulluktan ve korkudan uzak bir geleceği güven altına alırken bireye saygın bir yaşam sağlayarak diğer sivil, politik, ekonomik, sosyal ve kültürel hakları kullanma yetkisi verir. Temel eğitim fiilen ve hukuken kapsamlı ve herkesin erişebileceği gibi olmalıdır. Hiçbir temel eğitim sağlayıcısı cinsiyet, etnik köken, dil, din, düşünce, güçsüzlük, sosyal ve ekonomik statüden dolayı ayrımcılık yapamaz. UNESCO temel eğitimi herkes için erişebilir kılmaktadır (UNESCO, Primary Education) (http://portal.unesco.org/education/en/ev.php-URL_ID=40625&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html).

Birçok birey ve kurum, UNESCO tarafından geliştirilen dijital öğrenim kaynaklarına ücretsiz olarak erişebilmektedir. Bunlar Serbest Eğitim Kaynakları diye adlandırılmaktadır ve eğitim aracı olarak kabul edilmektedir (UNESCO, Bangkok, 2003, s. 75; Anderson 2005, s. 5). UNESCO, SGÖÖ kapsamında araştırma ve gelişim masraflarını üstlendiği için programı kullanıcılara ücretsiz olarak sunmaktadır.

Şekil 5. Dünya Eğitim Forumu Kitapçığı – 2. Hedef

3.4 Sürdürülebilirlik Eğitimde Uzaktan Eğitim Yolu İle Öğrenenlerin Katılımı Nasıl Artırılabilir?

Sürdürülebilir bir Gelecek için Eğitim kavramının daha iyi anlaşılmasını sağlamak ve sürdürülebilir bir geleceği oluşturmak için eğitim yeniden ele alınmalı ve sürdürülebilir bir geleceği oluşturma sürecinde önemli bir yeri olmalı, yeni stratejiler belirlenmelidir (Modül 4).

Öncelikle SK tüm yönetimlerin – okul, iş çevreleri, devlet, sivil kurumlar, yerel hedefleri arasında olmalıdır. Sürdürülebilirlik yararına belirlenen hedefler için tüm bu yönetimleri, bireyleri ve aileleri harekete geçirmeyi sağlayan şartlar hep birlikte çalışarak oluşturulmalıdır (Modül 17). Ülkelerin SK ve SG konularında büyük şehirden en küçük yerleşim birimlerine iletişimi ve bilgi aktarımını sağlayıcı alt yapıyı oluşturmada gereken finansmanı ayırmaları gerekmektedir. Bugün yapılacak bu tür bir yatırım öz kaynakların geleceklere taşınması açısından oldukça önemlidir.

Bilgi okur-yazarlığı, bilgi çağında bilgi, kavrama, beceri ve bireylerin katılımında bulunması gereken tutumların bileşimidir. Bireyler bilgi okur-yazarı oldukları zaman, seçim yapmak, yorumlamak, değerlendirmek, kullanmak ve bilgi sunmak için beceri geliştirirler. Bunun bilinci ile birçok ülkede bilgi çağına uygun olarak öğretmenlerin Bilişim ve İletişim Teknolojilerini kullanmaları için çalışmalar yapılmaktadır (UNESCO, Bangkok, 2003, s. 7). Örneğin; öğretmenler, Avustralya’da BİT’de hazırlanmış bireyin kendi-hızında öğrenim materyallerini CD formatında kullanmaktadırlar. Filipinler, Kore ve Avustralya’da öğretmenlere bilgisayar sağlanmaktadır. Asya-Pasifik Bölgesinde okullarda kullanılan BİT dünyanın diğer bölgelerinde olduğu gibi yaygınlaşmaktadır. BİT’in öğretmenleri öğretmen-odaklı öğretimden öğrenci-merkezli öğretime yönlendireceğine inanılmaktadır. Eğitim çağını aşmış bireyler için sürdürülebilirlik hedefleri kapsamında bulunan turizm, tarım, vatandaşlık eğitimleri, kadın hakları gibi konularda yerel birimlerce sağlanmış iletişim teknolojilerinin bulunduğu ortamlarda bilgi alış verişinde bulunmaları sağlanmalıdır.

UNESCO’nun SGÖÖ programını uygulamasında birlikte çalıştığı ya da yardım aldığı kuruluşlar şu şekildedir:

(http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0a.html?panel=7#top)

Uluslararası Kuruluşlar: Gıda ve Tarım Örgütü, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, Birleşmiş Milletler Çevre Programı, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, Dünya Sağlık Örgütü, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü, Dünya Bankası, Dünya Turizm Örgütü.

Diğer Kuruluşlar: Sürdürülebilir Gelecek Merkezi, Yeni Amerikan Rüyası Merkezi, Dünya Konseyi, Uluslararası Ekoturizm Topluluğu, Eduweb, Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim Konulu İngiliz Paneli, Gelecekle ilgili Sorun Çözme Programı, Mahalli Çevre Girişimcileri için Uluslararası Kurul, Norveç Çevre Bakanlığı, Uluslararası Nüfus Hareketi, SARA Projesi, Share Net – Güney Afrika, Sürdürülebilir Tarım Grubu – Kaliforniya Üniversitesi, Kadın Çevre ve Kalkınma Örgütü, Dünya Kaynakları Örgütü, Dünya İzleme Örgütü, WWF – Birleşik Krallık.

Ayrıca aşağıdaki kuruluşlar da UNESCO'nun Eğitim Programında çalışan ve ülkelere eğitimde başarılı olmaları için yardımcı olmaktadır (UNESCO, Education, Worldwide):

- International Bureau of Education – İsviçre: müfredat ve eğitim içeriği geliştirme.
- International Institute for Educational Planning – Fransa ve Arjantin: ülkelerin eğitim sistemlerini oluşturma, planlama ve yönetmelerinde yardım etme.
- The UNESCO Institute for Lifelong Learning – Almanya: okur-yazarlığı, yaygın eğitimi ve yetişkin ve yaşam boyu öğrenimi destekleme.
- Institute for Information Technologies in Education – Rusya Federasyonu: ülkelerin eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmalarına yol gösterme.

- International Centre for Technical and Vocational Education and Training – Almanya: iş dünyasında eğitimi geliştirme.
- International Institute for Capacity Building in Africa – Etopya: Afrika'daki eğitim kurumlarını kuvvetlendirme.
- European Centre for Higher Education – Romanya: Orta ve Doğu Avrupa'da yüksek öğretimde işbirliği ve iyileştirmeyi teşvik etme.
- International Institute for Higher Education in Latin America and the Caribbean – Venezuela: bölgedeki yüksek öğretimi geliştirme ve dönüştürme.
- Asia-Pacific Center of Education for International Understanding – Kore Cumhuriyeti.
- International Centre for Girls and Women's Education in Africa – Burkina Faso.
- Guidance, Counselling and Youth Development Centre for Africa – Malawi.
- International Research Training Center for Rural Education – Çin.
- Regional Centre for Educational Planning – Birleşik Arap Emirlikleri.

SKE programının başarısı hükümetler, uluslararası örgütler, sivil toplum kuruluşları, toplumlar, öğretmenler, özel sektör ve vatandaşlardan oluşan paydaşlara bağlıdır. Paydaşların yardımı ile amaca ulaşılabilinmekte ve SKE programında Birleşmiş Milletlere bağlı kurumlar dışındaki paydaşların katkıları ile herkesime ulaşarak katılım arttırabilmektedir. Bu paydaşlar şu şekildedir (<http://www.unesco.org/new/en/education/themes/leading-the-international-agenda/education-for-sustainable-development/partners>) :

Eğitmenler: Örgün ve yaygın eğitim veren öğretmenler 10 yıllık SKE programında çok önemlidir ve bugün dünyada 72 milyondan fazla öğretmen ve sayısız okul dışı

alışan ğretmen bulunmaktadır (<http://www.unesco.org/new/en/education/themes/leading-the-international-agenda/education-for-sustainable-development/partners/educators>). Bu ğretmenler küresel konularla yerel seviyede çalışan çok önemli elçilerdir.

Medya: Gazeteciler ve diğer medya kuruluşları SKE için ihtiyaç duyulan paydaşlardır. SKE’i her türlü iletişim aracı ile vererek kapsamlı bilgi ve anlayışı insanlara aktarabilmektedir.

Gençlik: Dünya nüfusunun yaklaşık %20’sini 15-24 yaş arası gençlik oluşturmaktadır (<http://www.unesco.org/new/en/education/themes/leading-the-international-agenda/education-for-sustainable-development/partners/youth>). Gençlik SK’da karar alma ve harekete geçme konularında görev alan aktif paydaşlardır.

Özel Sektör: Küçük ve büyük birçok şirket daha iyi bir dünya için Birleşmiş Milletler ile birlikte çalışmaktadır. Özel sektör toplum gelişiminde önemli roy oynayabilir. İş imkanları yaratmanın yanısıra, şirketler ayrıca iş gördükleri ülkelerde sağlık hizmetleri, temiz içme suyu ve eğitim imkanları sağlayabilirler.

Sivil Toplum Kuruluşları: Dünyadaki birçok sivil toplum kuruluşu sürdürülebilirliği ya varolan programlarına dahil etmiş bulunmaktalar ya da yenilerini yaratmaktadırlar. Birçoğu yaygın ğretim sektöründe SKE için çalışmakta ve insanlara okul dışında da hizmet vermektelerdir.

3.5 Unesco’nun Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin ğretim Ve ğrenim Konulu oklu Ortam ğretmen Eğitimi Programının Analizi

UNESCO, insanların yaşadıkları dünyanın karmaşasını nasıl daha iyi anlayacakları, dünyadaki sorunların ne şekilde birbirlerine bağlı oldukları, yerkürenin yaşam destek sistemlerinin sınırları dahilinde insanların gelecekte nasıl bir dünya istedikleri ve ekonomi, toplum ve evre arasında nasıl ahenkli bir düzen

sağlanabileceği konuları üzerinde uzun yıllardır durmaktadır. Bu konuların iyi anlaşılabilmesi ve sorunlara kalıcı çözümler bulabilmek için en iyi yöntemin eğitim olduğu noktasından hareketle dünya çapında eğitime, özellikle sürdürülebilirliğin gelecek nesillere aktarılmasını en iyi şekilde sağlamak üzere öğretmen eğitimine önem vermektedir. Sürdürülebilir bir Gelecek için Eğitimde yeni vizyon ile dünyayı tehdit eden sorunların çözümüne eğilmektedir ve öğretmenler bu sürecin baş aktörleridir. UNESCO için öğretmen eğitimi uluslar arası toplumlar bakımından önceliklidir. Yaptığı çalışma ile UNESCO, tüm dünyadaki öğretmenlerin sadece SK kavramlarının ve konularının anlaşılmasını sağlamakla kalmayıp ayrıca geliştirdiği bir müfredat içinde yer alan disiplinler arası ve önemli konularla nasıl başa çıkılması gerektiğinin öğrenilmesini sağlamaktadır. Hazırlanan program bir web sitesinde ya da CDROM'da olası kılınarak dünyada mümkün olduğu kadar çok öğretmene ulaşılmasını hedeflemektedir. Bu programda 4 ana tema ve bu temaların altında 25 modül bulunmaktadır. Bu bölümde UNESCO'nun öğretmenler/öğretmen adayları için hazırladığı bu programı oluşturan modüllerinde SG için öğretmenlerin neler yapabilecekleri incelenerek içerik analizi yapılmıştır.

3.5.1 Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Öğretim ve Öğrenim Programındaki Modüllerin Analizi

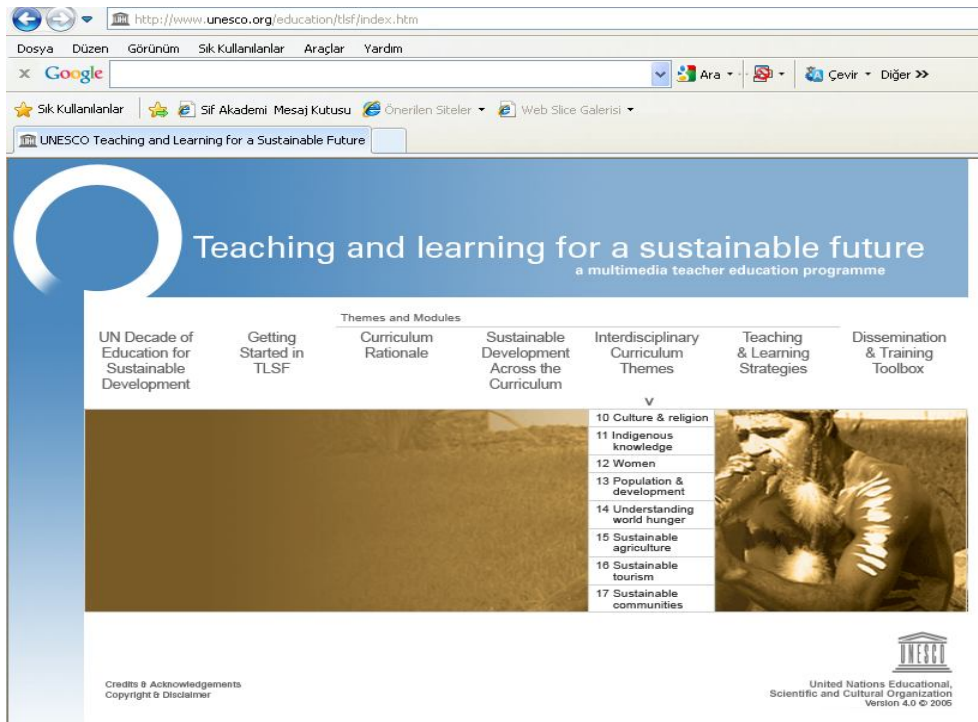
Eğitim, sürdürülebilir kalkınmayı geliştirmek ve çevresel ve kalkınma konularına eğilmek üzere insan kapasitesini artırmak için çok önemlidir (Gündem 21, 1992).

Dünyada 60 milyonun üzerinde öğretmen bulunmakta ve her biri yaşam şekillerinde ve sistemlerde değişiklik yapmakta önemli etmendir. Bu yüzden yenilikçi bir öğretmen eğitimi SG için eğitimin önemli bir parçasıdır. Bu programın çoklu ortamda bulunması öğretmenlerin, öğretmen adaylarının, öğretmen

eğitmenlerinin, müfredat geliştiricilerin, eğitim politikası yapanların, yazarların ve eğitim materyalleri üretenlerin programa birçok yoldan erişimini sağlamaktadır (UNESCO, 2002, s.4).

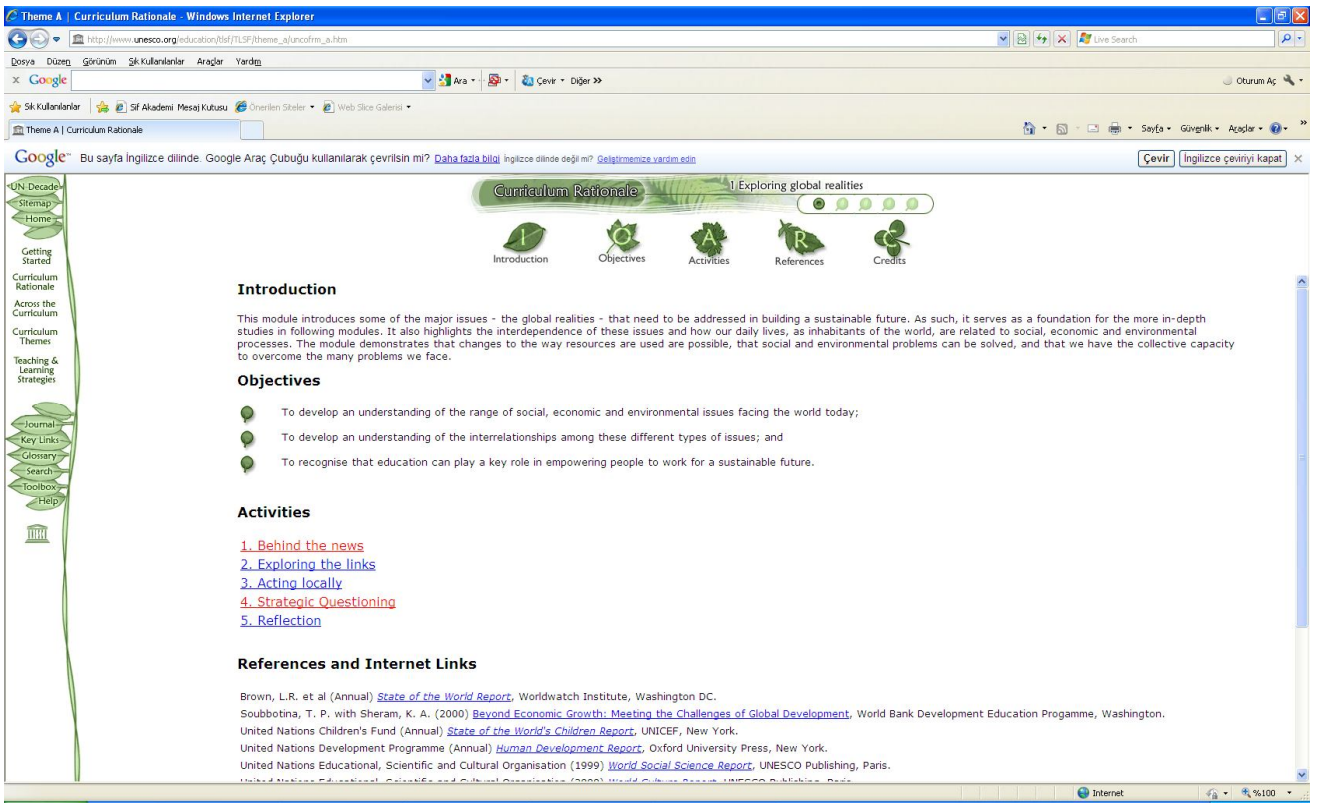
2005-2014 yıllarını kapsayan 10 yıllık Birleşmiş Milletler'in SK için Eğitim hedefi bu programı tüm ülkelerde eğitimin her seviyesi ve her sektöründe eylem planlarına ve eğitim stratejilerine dahil etmektir ve yine bu program aracılığı ile öğretmen/öğretmen adayları SG için neler yapılması gerektiğini öğrenerek öğrendiklerini öğrencilerine öğretmek üzere müfredata dahil etmeleri istenmektedir ve böylece bu bilgiler nesiller boyu günün şartlarına uygun olarak aktarılacaktır.

Program SG çerçevesinde küresel gerçekler, sağlık konusu ve tüketici eğitimi, disiplinler arası konular ve mesleki becerileri kapsayan 4 ana temadan oluşmaktadır. Bu dört temanın amaçlarını açıklarken kullanılan ortak söylem Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Eğitimidir. Her temanın alt kategorilerini modüller oluşturmaktadır (Şekil 6).

Şekil 6. UNESCO'nun Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğretim ve Öğrenim Adlı Çoklu Öğretmen Eğitim Programı Ana Sayfası

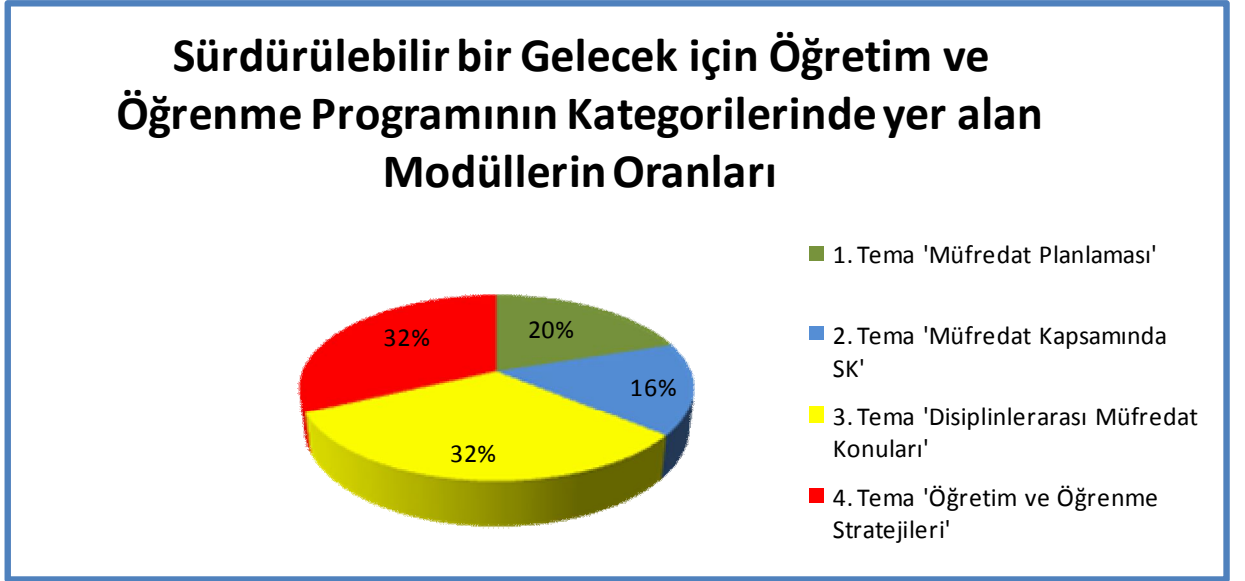
Şekil 6’da görüldüğü gibi Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğretim ve Öğrenme programının web sayfasındaki ana sayfasında Temalar ve Modüller bulunmaktadır. Her tema başlığı tıkladığında modüller açılmakta ve her modül tıklanarak gerekli bilgilere ulaşılabilmektedir (Şekil 7). Şekil 7’de bir modülün girişinde hangi konuyu içerdiği, amacı, aktiviteleri, referanslar ve bağlantılı linkler ve materyallerin kimler tarafından üretildiğini gösteren Krediler başlığı görülmektedir. Bu başlıklar her modülde bulunmaktadır.

Şekil 7. Bir Modülde Bulunan Başlıklar: Giriş, Amaçlar, Referanslar ve Bağlantılı Linkler ve Krediler

Bu içerik analizinde 4 tema Kategori olarak, her temanın altındaki modüller de ayrı başlıklarda ele alınmıştır. Bu kategorilerin oluşturulması içerik analizini yaparken kolaylık sağlayacak ve program dahilinde hangi alanlara daha çok önem verildiğinin ve konu ile ilgili olarak ne gibi önlemler alınması gerektiğinin karşılaştırması için yararlı olacaktır. Aşağıdaki grafikte SG için Öğretim ve Öğrenim

Programı kategorilerinin oranları verilmiştir (Şekil 8). Bu oranlar kategorilerde bulunan modül sayıları göz önüne alınarak belirlenmiştir.

Şekil 8: Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğretim ve Öğrenme Programının 4 Kategorisinde Yer Alan Modüllerin Oranları

Şekil 8’de görüldüğü gibi SG için Öğretim ve Öğrenme adlı çoklu ortam öğretmen eğitimi programında 3. Tema (Disiplinlerarası İzlenç konuları) ve 4. Tema (Öğretim ve Öğrenme Stratejileri) %32’şer pay oranı ile en fazla modüle sahip olan kategorileridir. Program süresince Disiplinlerarası İzlenç konularını içeren ve Öğretim ve Öğrenim Stratejilerini içeren temalar en fazla modüle sahip olarak bu başlıklar altında daha fazla çalışma yapıldığını göstermektedir. Ardından ise %20’lik bir oranla Müfredat Planlaması teması ve %16’lık bir oranla Müfredat Kapsamında Sürdürülebilir Kalkınma teması çeşitli modüllere sahiptir. Bu modüller birbirlerinden farklı olsalar bile hepsinin temel konusu sürdürülebilirliktir. Kategoriler;

- 1. Kategori:** *‘Müfredat Planlaması 5 alt kategoriden,*
- 2. Kategori:** *‘Müfredat Kapsamında Sürdürülebilir Kalkınma’ 4 alt kategoriden,*
- 3. Kategori:** *‘Disiplinlerarası Müfredat Temaları’ 8 alt kategoriden,*

4. Kategori: 'Öğretim ve Öğrenim Stratejileri' 8 alt kategoriden oluşmuştur.

Kategorilerin gösterildiği web sayfaları aynı formatta tasarlansa da farklı tema renklerine sahiptir:

1. Kategoride tema için kullanılan renk doğayı sembolize eden ve rahatlatıcı etkisi olan *yeşil*dir.
2. Kategoride tema için kullanılan renk üretkenliği, huzuru temsil eden *mavi*dir.
3. Kategoride tema için dikkat çekicilik etkisi olan ve konsantrasyonu artıran *sarı*dır.
4. Kategoride tema için dikkati çeken *kırmızı* kullanılmıştır.

Her alt başlık 5 bölümden oluşmuştur ve bu bölümler her bölüm için aynı başlığı taşımaktadır:

Giriş: Alt başlığın hangi konu/konuları içerdiğini açıklamaktadır.

Amaçlar: Alt başlıkta ulaşılmak istenilen hedefleri anlatmaktadır.

Etkinlikler: Alt başlığın konusuna uygun sorgulamalar ve linkler.

Referanslar: Her alt başlık sonunda alıntıların yapıldığı adresler verilir.

Krediler: Her modülün UNESCO için Barnard Cox, Margaret Calder ve John Fien tarafından Barry Law'ın yazdığı materyallerin kullanıldığı belirtilmektedir.

Genel çerçevede Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğretim ve Öğrenim, temel bilgisayar becerileri olanların bile gereksinimleri için kolaylıkla kullanabilmeleri şekilde tasarlanmıştır ve esnek bir yapıya sahiptir. Programın önemli tasarım özellikleri şöyledir (UNESCO, www.unesco.org/education/tlsf/DTT/ddt_int.htm):

- *Farklı gruplara uygunluğu:* Program gerek öğretmen adaylarının eğitime ve gerekse tecrübeli öğretmenlerin hizmet içi eğitime uygun olarak tasarlanmıştır. Ayrıca, müfredat geliştirenlerin mesleki gelişim

gereksinimlerine, eğitim politikasına karar verenler ve eğitim materyal yazarlarına da uygun tasarlanmıştır.

- *Çeşitli biçimlerde kullanılması:* Programı iki çoklu ortamda bulmak mümkündür; internette www.unesco.org/education/tlsf adresinde ya da bir CDROM'da. CDROM bütün web sitesini, internet bağlantısı ile direkt olarak CDROM'dan bağlanabilen 500 internet bağlantısını kapsar. Ayrıca her modülün PDF dosyaları gerek web sitesinde gerekse CDROM'da mevcuttur. Programı basılabilir ve basılı kopya olarak saklanabilir.
- *Başlıkların seçimi:* Program 4 temalı bölümde toplanmış modüller denilen 25 konu başlığından oluşur. Modüller, hem birbirleriyle bağlantılı hem de bağımsızdır. Modüller kullanıcıların gereksinimlerine ve ilgi alanlarına uygun olarak istenilen sırada işlenebilir.
- *Etkinlikler dizisi:* Her modül, genellikle tamamlanması yaklaşık 30-40 dakikayı bulan 5 ile 7 etkinliği kapsar. Program içine dahil edilmiş Öğrenme Günlüğü sayesinde yoğun işi olan kullanıcılar etkinliklerini kaydedebilirler ve zaman bulduklarında tekrar modüle devam edebilirler. Bu etkinliklerde okuma en az düzeydedir; çoğunlukla soruları yanıtlayarak, alıştırmalar yaparak, sorunlar, oyunlar ve aktif öğrenmeye teşvik eden diğer etkinlikler üzerinde çalışarak zaman geçirirler.
- *Kullanım kolaylığı:* Kullanıcılara kolaylık sağlaması amacıyla her modül giriş, amaçlar, etkinlikler, referanslar ve yazarlar, genel tasarım unsurları (gezinim çubuğu ve ikonlar gibi) gibi aynı başlıklar altında düzenlenir. Basit ve net açıklamalar sağlanır.
- *Tasarım sadeliği:* SGÖÖ, etkileyici renk dizilerine ve ikonlara dayalı basit görsel tasarıma sahiptir. Program, indirme süresini ve internete erişim

maliyetini artıran geniş dosyalar ve karmaşık grafiklerden arınmıştır. Program nispeten basit donanım özelliklerine sahip bir bilgisayarda bile çalışılabilir. Ön bilgiye ya da becerilere gereksinim duyulmaz. Net açıklamalar kullanıcıları program süresince adım adım yönlendirir.

- *Öğrenme biçimleri:* SGÖÖ'e dahil edilmiş farklı mesleki gelişim etkinlik türleri birçok öğrenim şekillerinin gereksinimlerini karşılayan çeşitli zengin öğrenim tecrübeleri sağlar. Uzun parçalar en az seviyede tutulur ve genellikle açılır kutularda bulunur ve hatta uygun olduğunda basılıp okunabilir. Öğrenme Günlüğü, kullanıcıların soruları, yanıtları ve yansımaları özetlemek ve word programında kaydetmelerine olanak tanır.
- *Uygulanabilirlik:* SGÖÖ kapsamında bilgisayar dosyalarını oluşturmak için 'açık mimari' kullanılmıştır. Bu nedenle, program asgari teknik bilgiyle bile kolaylıkla tercüme edilebilir ve uygulanabilir.

Çoklu ortama dayalı öğrenme gittikçe yaygınlaşmaktadır. Sınırlılıkları olması ve elbette yüzyüze bir etkileşimin yerini tutacak bir araç olarak görülmemesine rağmen öğretmenlerin mesleki gelişiminde sayısız avantajları bulunmaktadır. Öncelikle internette bulunan bilgi sınırsızdır ve gelişerek yenilenmektedir, ucuzdur ve araştırmaya açıktır. Ayrıca birçok yazarın görüşlerine ve bilgi kaynaklarına erişilebilir. Çoklu ortamda gerçekleşen mesleki gelişim tecrübeleri karşılıklı etkileşim içinde olmalı, eş zamansız etkileşimi kapsamalı, ve istenilen yerde ve istenilen zamanda gerçekleşebilmelidir.

SGÖÖ'de çoklu ortam biçimi bireysel ve küçük grupların mesleki gelişimi için bağımsız öğrenmeyi sunmaktadır. Öğretmenler, müfredat geliştiriciler, eğitim politikasına karar verenler, yazarlar ve eğitim materyalleri geliştirenler ve öğretmen

eğitmenleri modülleri çalışmak için SGÖÖ programını işte ya da evde istedikleri zaman rahatlıkla kullanabilirler.

3.5.2 Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Öğretim Ve Öğrenim Programında En Çok Kullanılan Kelimelerin Analizi

Anahtar Kelimeler: Modüller tarandığında sıklıkla yer alan bazı kelimeler tespit edilmiştir ve bu kelimeler modüllerde belirli bir amaç doğrultusunda kullanıldıkları düşünölen anahtar kelimelerdir. Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğretim ve Öğrenim Programı kapsamında hedef kitleye ders olarak verilmesi beklenen 25 modöl içinde sıklıkla kullanılan kelimeler ve kullanıldıkları sıklık Tablo 4’de gösterildiği şekildedir.

Modöl başlıklarına bakıldığında 25 modöl arasında 8 modölün başlığında ‘sürdürülebilir’ kelimesi, 5 modöl başlığında ‘eğitim’ kelimesi, 4 modöl başlığında ‘gelecek’ kelimesi ve 3 modöl başlığında ‘kalkınma’ kelimesi yer almıştır. Bu açıdan bakıldığında bir bütöun olarak SGÖÖ programı sürdürülebilir bir kalkınmanın ve sürdürülebilir bir geleceğin eğitim yolu ile verilebileceği konuları üzerinde durduğu söylenebilir.

Modüller içinde kullanılan kelime sayılarına bakıldığında; 25 modölün 24’ünde ‘eğitim’ kelimesi toplam 122 defa, ‘sürdürülebilir’ kelimesi 23 modölde 99 defa, ‘gelecek’ kelimesi 17 modölde 53 defa, ‘gelişmek’ kelimesi 17 modölde 41 defa, ‘sorun’ kelimesi 13 modölde 39 defa, ‘kalkınma’ kelimesi 10 modölde 33 defa, ‘sürdürülebilir gelecek’ 11 modölde 31 defa ve ‘toplum’ kelimesi 8 modölde 25 defa kullanılmıştır.

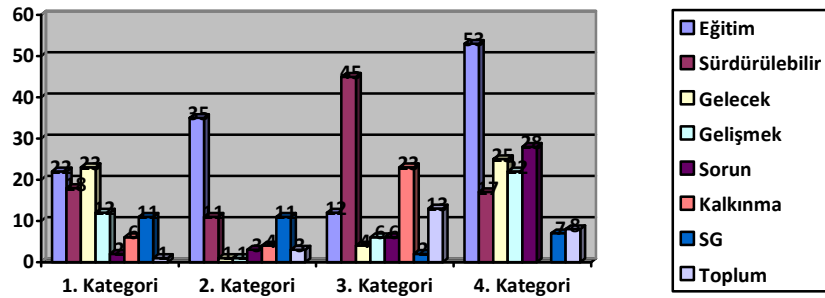
Tablo 4 : Anahtar Kelimelerin Modüllere Göre Dağılımı

	MODULE 1	MODULE 2	MODULE 3	MODULE 4	MODULE 5	MODULE 6	MODULE 7	MODULE 8	MODULE 9	MODULE 10	MODULE 11	MODULE 12	MODULE 13	MODULE 14	MODULE 15	MODULE 16	MODULE 17	MODULE 18	MODULE 19	MODULE 20	MODULE 21	MODULE 22	MODULE 23	MODULE 24	MODULE 25	TOPLAM
Eğitim	1	1	3	10	7	14	5	7	9	2	4	1	2		1	1	1	4	8	3	9	7	2	11	9	122
Sürdürülebilir	2	3	1	9	3	3	1		11	7	6	2	2	1	11	9	10	2	3	1	1	5		2	3	99
Gelecek	1		12	8	2	1				1		1			1		1	2	3	2	1	5	7	2	3	53
Gelişmek	2	6		2	2	1				2	1	1				2		1	3	2	3	3	5	2	3	41
Sorun	2						1	1	1				2			2	2	1	1		3		13	1	9	39
Kalkınma		3		1	2			2	2	2		7	8			2	4									33
Sürdürülebilir Gelecek	1			6	4	6	3	2				1					1				1	5			1	31
Toplum		1					2	1			4	2					7				1				7	25

Bu kelimelerin özellikle kullanılmış olmasının nedeni sürdürülebilirlik kavramının eğitim yolu ile gelecek kuşaklara aktarılmasının önemli bir konu olduğu ifade edilebilir. Bu kelimeleri modüllerde sıklıkla kullanarak UNESCO din, dil, ırk, cinsiyet gözetmeden tüm dünya insanlarına dünyanın geleceği ile ilgili olarak olumlu yönde yol gösterildiğini ve ayrıca toplumların sorunların çözümü ile gelişmelerinin mümkün olacağını vurgulamak istediği düşünülebilir.

Modüllerde kullanılan 8 anahtar kelimedenden 7 tanesinin birarada kullanıldığı dört modül vardır. En az 6 tanesinin kullanıldığı 3 modül, en az 5 tanesinin kullanıldığı 10 modül bulunmaktadır. Beş anahtar kelimenin birarada kullanıldığı 10 modül önemli bir sayıdır. Bu kelimelerin birarada kullanılması hedef kitlenin dikkatini belirli konulara çekme, belleğinde yer etme ve bu konuların önemi konusunda hedef kitleyi ikna etme çabası sayılabilir.

Şekil 9’da yukarıdaki 8 kelimenin 4 kategoriye göre dağılımı gösterilmektedir. Bu sonuca göre; Eğitim sözcüğü ana teması Öğretim ve Öğrenim Stratejileri olan 4. Kategoride diğer kategorilere oranla en fazla kullanılmıştır. Sürdürülebilir sözcüğü ana teması Disiplinlerarası Müfredat Temaları olan 3. Kategoride kullanılmıştır. Bu da müfredat planlamalarında ‘sürdürülebilir’ konusuna yer verilmesi konusuna dikkat edildiğini göstermektedir. Kalkınma sözcüğünün de en çok bu kategoride kullanıldığı görülmektedir. 2. Kategorinin en sıklıkla kullanılan kelimesi yine ‘eğitim’dir. 1. Kategorideki kelimeler daha orantılı dağılmaktadır.

Şekil 9: Anahtar Kelimelerin 4 Kategoriyeye Göre Dağılımı

3.5.3 Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Öğretim Ve Öğrenim Programındaki Modüllerin ve Kodlanan Kelimelerin İşlenen Derslere Göre Dağılımı

SGÖÖ programının kullanılmasında önerilen dersler içinde işlenen konular incelendiğinde modüllerin kullanımı ile ilgili olarak aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır (Tablo 5).

Tablo 5 : SGÖÖ Programı Kapsamındaki Derslerde İşlenen Modüllerin Sıklık Oranları

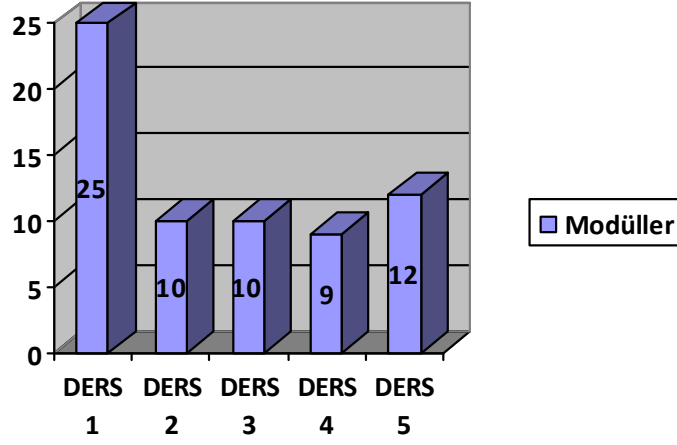
MODÜLLER	DERS 1 SGÖÖ	DERS 2 SG için Müfredat Planlaması	DERS 3 Öğretim ve Öğrenim Stratejileri	DERS 4 Eğitim Felsefesi	DERS 5 SK'daki Konular	Ortak Modüller
1 Küresel gerçeklerin araştırılması	✓	✓		✓	✓	4
2 Sürdürülebilir kalkınmayı anlamak	✓	✓		✓	✓	4
3 Müfredatta gelecekle ilgili yaklaşımlar	✓	✓		✓		3
4 SGE'i yeniden yönlendirmek	✓		✓	✓		3
5 Zorluğu kabul etmek	✓		✓	✓		3
6 Müfredat boyunca sürdürülebilirlik işlemleri	✓	✓				2
7 Yurttaşlık eğitimi	✓	✓				2
8 Sağlık eğitimi	✓	✓			✓	3
9 Tüketici eğitimi	✓	✓			✓	3
10 SG için kültür ve din	✓	✓		✓	✓	4
11 Yerel bilgi ve sürdürülebilirlik	✓	✓		✓	✓	4
12 Kadınlar ve sürdürülebilir kalkınma	✓	✓		✓	✓	4
13 Nüfus ve kalkınma	✓				✓	2
14 Dünya açlığını anlamak	✓				✓	2
15 Sürdürülebilir tarım	✓				✓	2
16 Sürdürülebilir turizm	✓				✓	2
17 Sürdürülebilir toplumlar	✓			✓	✓	3
18 Ampirik öğrenim	✓		✓			2
19 Hikaye anlatımı	✓		✓			2
20 Sosyal değerler eğitimi	✓		✓			2
21 Soruşturucu eğitim	✓		✓			2
22 Uygun değerlendirme	✓		✓			2
23 Gelecekle ilgili sorun çözme	✓		✓			2
24 Sınıf dışı öğrenim	✓		✓			2
25 Toplumla ilgili sorun çözümü	✓		✓			2
Derslerde işlenen modül sayıları	25	10	10	9	12	

SGÖÖ Programında önerilen ders konu başlıklarına göre hangi modüllerin daha sıklıkla kullanıldığına bakıldığında (Şekil 10):

- 1 SGÖÖ başlıklı Ders 1'de 25 modülün de işlendiği görülmektedir. Bu da bu dersin geniş kapsamlı ve önemli olduğunu göstermektedir. Programın genel tanıtımının yapıldığı bu derste katılımcılara Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğrenim ve Öğretim konusu ayrıntılı şekilde gösterilmektedir.
- 2 SG için Müfredat Planlamasının ele alındığı Ders 2'de Öğretim ve Öğrenim Stratejilerine hiç yer verilmezken, Müfredat Planlamasında yer alması gerektiği düşünülen ve 'müfredat' kelimesinin de geçtiği Müfredat

Planlaması, Müfredat Boyunca Sürdürülebilir Kalkınma ve Disiplinlerarası Müfredat Kategorileri kapsamındaki 10 modül üzerinde durulmaktadır.

- 3 Ders 3'te Öğretim ve Öğrenim Stratejileri konusu işlenmektedir ve aynı adı taşıyan kategorideki tüm modüller kullanılmaktadır. Ayrıca öğretim ve öğrenimle ilgili olarak diğer kategorilerden bazı modüller seçilmiştir ve bunlar Sürdürülebilir bir Gelecek için Eğitimin Yeniden Yönlendirilmesi, Zorluğun Kabul Edilmesi, Ampirik Öğrenim ve yine eğitimin bir parçası olan Hikaye Anlatımı gibi modüllerdir. Toplam 10 modüle yer verilmektedir.
- 4 Eğitim Felsefesi üzerinde durulan Ders 4 için seçilen kategori ve modüllere bakıldığında eğitim felsefesi belirlenirken Müfredat Planlaması kategorisindeki tüm modüller üzerinde durulmaktadır. Disiplinlerarası Müfredat Konuları kategorisinden kültür ve din, yerel bilgi, kadın ve toplum konularının yer aldığı 9 modül bulunmaktadır.
- 5 Ders 5'te Sürdürülebilir Kalkınma ile ilgili konular üzerinde durulmaktadır ve bu kapsamda Müfredat Gereçesi kategorisinden SK'yı açıklayıcı bilgiler verebilecek Küresel Gerçekler ve Disiplinlerarası Müfredat Konuları kategorilerinden SK konusu olarak sağlık, tüketici eğitimleri, kültür ve din, yerel bilgi, nüfus ve kalkınma, dünya açlığı, tarım, turizm ve toplum konuları sürdürülebilirlik kapsamında ele alınmaktadır. Toplam 12 modül kullanılmaktadır.

Şekil 10: SGÖÖ Programındaki Modüllerin Derslerde Kullanım Sıklığı

Ayrıca bu araştırmada kodlanan sözcüklerin SGÖÖ programı kapsamında işlenen derslerde ne kadar sıklıkta kullanıldığına bakıldığında aşağıdaki sonuca varılmıştır, (Tablo 6):

Tablo 6: Kodlanan kelimelerin SGÖÖ kapsamında işlenen derslerdeki kullanım sıklığı

	DERS 1	DERS 2	DERS 3	DERS 4	DERS 5
Eğitim	122	47	70	30	26
Sürdürülebilir	99	36	29	43	41
Gelecek	53	16	35	26	17
Gelişmek	41	13	26	16	14
Sorun	39	5	28	4	10
Kalkınma	33	16	3	19	30
SG	31	13	17	13	5
Toplum	25	10	8	14	15

Kodlanan 8 kelimenin tümü 25 modülün işlendiği Ders 1'de %100 oranla kullanılmaktadır. Diğer dört derste en çok kullanılan kelime sıklığına bakıldığında:

- ‘eğitim’ kelimesi %70’lik bir oranla Ders 3’te,
- ‘südüdülebilir’ kelimesi %43’lük bir oranla Ders 4’te,
- ‘gelecek’ kelimesi %60’lık bir oranla Ders 3’te,
- ‘gelişmek’ kelimesi %63,4’lük bir oranla Ders 3’te,
- ‘sorun’ kelimesi %71,8’lik bir oranla Ders 3’te,
- ‘kalkınma’ kelimesi %90,9’luk bir oranla Ders 5’te,
- ‘südüdülebilir gelecek’ kelimeleri %54,8’lik bir oranla Ders 3’te,
- ‘toplum’ kelimesi %60’lık bir oranla Ders 5’te yer almaktadır.

Tüm kelimelerin kullanıldığı Ders 1’in dışında kodlanan 8 kelimenin 5’i Ders 3’te ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Bu beş kelime *eğitim*, *gelecek*, *gelişmek*, *sorun* ve *südüdülebilir gelecek*’tir.

BÖLÜM IV

SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

4.1 Sonuçlar ve Tartışma

UNESCO dünyanın gelişmiş, gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerinde en uzak yerleşim birimlerine kadar hizmet götürmeyi ilke edinmiş bir kuruluştur. Din, dil, kültür, ırk gözetmeksizin doğal kaynakların günümüz ve gelecek kuşaklara nasıl taşınabileceği konusunda insanlığa yol göstermeye çalışmaktadır. UNESCO, bu bağlamda geliştirdiği Sürdürülebilir bir Gelecek için Eğitim konulu bir öğretmen programını uzaktan eğitim metodlarından biri olan bilgisayar ve internet aracılığı ile tüm ülkelere ulaşmasını sağlamak amacı ile bir web sitesi kurmuştur (www.unesco.org/tlsf). Programın öncelikli amacı okuma-yazma oranını artırarak küresel gerçeklerin anlaşılmasını ve sorunlara gereken önlemlerin alınmasını sağlamaktır. Bunun gerçekleşmesine katkı sağlayacak olan en iyi yol eğitim olduğu modüller içinde en sık kullanılan kelimenin ‘eğitim’ olmasından da anlaşılmaktadır.

Bu araştırmada içerik analizi kullanılarak modüllerin içerikleri ve modüllerin bireylere aktarılmasına yardımcı olan dersler incelenmiştir. Araştırmanın evrenini sürdürülebilirlik eğitiminin uzaktan eğitim metoduyla veren tüm uygulamalar oluşturmaktadır. Bu evren içinde yer alan UNESCO’nun Sürdürülebilir bir Gelecek için Öğretim ve Öğrenim adlı 4 teması ve 25 modülü bulunan çoklu ortam öğretmen programı araştırmanın örnekleme olarak ele alınmıştır. İçerik analizi kapsamında Kategorisel Analiz, Frekans Analizi ve Kodlama kullanılmıştır. Kategorisel Analizde

UNESCO'nun SGÖÖ öğretmen programında var olan 4 teması analizin 4 kategorisini oluşturmuştur. Bu dört temanın altında yer alan 25 modül kategori sisteminin alt kategorileri olarak belirlenmiştir. Böylece bu araştırma 4 kategori ve 25 alt kategoriden oluşmaktadır. SGÖÖ programının web sitesinde bu 4 kategori farklı renklerle birbirinden ayrılmıştır. 1. Kategori doğayı sembolize eden ve rahatlatıcı etkisi olan yeşil, 2. Kategori üretkenliği ve huzuru temsil eden mavi, 3. Kategori dikkat çekici ve konsantrasyonu artıran bir renk olan sarı ve 4. Kategori dikkati çeken kırmızı olarak tasarlanmıştır.

Frekans Analizi kapsamında modüller ve kelimeler ele alınmıştır. Alt kategori olarak modüllerin kategoriler ve işlenen dersler içerisinde; kelimelerin de modüller ve dersler içerisinde kullanılma sıklığı ortaya konulmuştur. Böylece çok kullanılan modüller ve kelimeler önem sırasına sokulmuş ve sıklığa dayalı bir sınıflama yapılmıştır.

- Modüllerin kategorilere göre kullanım sıklığına bakıldığında 1. Kategoride 5 modül %20lik bir orana, 2. Kategoride 4 modül %16lık bir orana, 3. Kategoride 8 modül %32lik bir orana ve 4. Kategoride 8 modül %32lik bir orana sahip olduğu görülebilmektedir.
- Araştırmada en sık olarak kullanılan 8 kelime kodlanarak bu kelimelerin modüllere göre ne kadar sıklıkta kullanıldığı gösterilmiştir.

Eğitim kelimesi 5 modülün başlığında ve 24 modül içinde toplam 122 defa kullanılarak en sık kullanılan kelime olarak saptanmıştır. Kategorilere bakıldığında 2. Kategoride 35 defa ve 4. Kategoride 53 defa kullanılan en sık kelime olmuştur.

Sürdürülebilir kelimesi 8 modül başlığında ve 23 modül içinde toplam 99 defa kullanılmıştır. 3. Kategoride 45 defa kullanılan en sık kelimedir.

Gelecek kelimesi 4 modül başlığında ve 17 modül içinde toplam 53 defa kullanılmıştır. 23 defa kullanımla 1. Kategorinin en sık kullanılan kelimesi olmuştur.

Gelişmek kelimesi hiçbir modül başlığında bulunmamaktadır. 17 modül içinde 41 defa kullanılmıştır.

Sorun kelimesi de hiçbir modül başlığında bulunmamaktadır. 13 modülde toplam 39 defa kullanılmıştır.

Kalkınma kelimesine 3 modül başlığında rastlanmaktadır ve 10 modülde toplam 33 kere kullanılmıştır.

Sürdürülebilir Gelecek bir modül başlığında bulunmamaktadır. 11 modülde 31 defa kullanılmıştır.

Toplum bir modül başlığında bulunmamaktadır. 8 modülde 25 defa kullanılmıştır.

SGÖÖ programında işlenen dersler incelendiğinde kullanılan modüller ve kodlanan kelimelerin kullanım sıklıkları şu şekildedir:

- *Ders 1*'de 25 modülün tamamı işlenmektedir ve en sık kullanılan kelime *Eğitim*'dir; 122 defa kullanılmıştır. En az kullanılan kelime *Toplum*'dur.
- *Ders 2*'de 10 modül işlenmektedir ve en sık kullanılan kelime *Eğitim* olup 47 defa kullanılmıştır. En az kullanılan kelime *Sorun*'dur.
- *Ders 3*'te 10 modül işlenmektedir ve en sık kullanılan kelime 70 defa kullanılan *Eğitim* ve en az kullanılan kelime 3 defa kullanılan *Kalkınma*'dır.
- *Ders 4*'te 9 modül işlenmektedir ve en sık kullanılan kelime 43 defa kullanılmış olan *Sürdürülebilir* kelimesi olup en az kullanılan kelime 4 defa kullanılmış olan *Sorun*'dur.

- *Ders 5'te 12 modül bulunmaktadır. En fazla kullanılan kelime Sürdürülebilir kelimesi 41 defa, en az kullanılan Sürdürülebilir Gelecek 5 defa kullanılmıştır.*

Ders 1'de 8 anahtar kelimenin tümü kullanılmıştır. Ders 3'te 5 anahtar kelime ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Ders 3'te kullanılan bu kelimeler; *eğitim, gelecek, gelişmek, sorun, sürdürülebilir gelecektir.*

Kodlanan kelimeler bir arada düşünüldüğünde toplum, sorun, kalkınma, sürdürülebilirlik, sürdürülebilir gelecek, gelişmek ve eğitim kelimeleri Sürdürülebilir bir Gelecek için Eğitim programında sürdürülebilirlik konusunun eğitim aracılığı ile işlendiğini gösterdiği söylenebilir.

Bu araştırmada uzaktan eğitim metoduyla sürdürülebilirlik eğitiminin nasıl gerçekleştiği ile ilgili sorulara da yanıtlar verilmiştir.

1 Sürdürülebilirlik Eğitimi Uzaktan Eğitim Yoluyla Verilebilir mi?

Geleceğin teknolojisi olan internetin öneminin bilinci ile UNESCO sürdürülebilirlik eğitimini uzaktan eğitim yoluyla 195 üye ülkeye ulaşabilmesini www.unesco.org/tlsf adresinden ya da bu programın kayıtlı olduğu CDROMlar aracılığı ile sağlamaktadır. Bilgisayar ve internet bulunamayan yerler için program pdf formatında katılımcıların kullanımına sunulmaktadır. UNESCO'nun yanısıra SK ile ilgili olarak eğitim veren birçok kuruluş bulunmaktadır. UNESCO ve bu kuruluşların sundukları eğitim hizmeti doğrultusunda sürdürülebilirlik kapsamında her türlü bilgiye ulaşmak mümkündür. Ayrıca küresel çevre konusunda uzaktan eğitim yoluyla birçok katılımcıya, kuruma ve ülkeye erişebilen 11 programdan da söz edilmiştir. Birleşmiş Milletlere ait 17 kurum kendi web sitelerini sürdürülebilirlik konusunda halkı bilinçlendirici, eğitici ve farkındalık yaratıcı bir şekilde tasarlamış oldukları görülmüştür. Bu kurumlar Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür

Örgütü, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü, Uluslararası Çalışma Örgütü, Ortak Birleşmiş Milletler HIV/AIDS Programı, Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Konvansiyonu, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, Birleşmiş Milletler Çevre Programı, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, Birleşmiş milletler Doğal Ortam, Birleşmiş Milletler Mülteci Bürosu, Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Yardım Fonu, Birleşmiş Milletler Üniversitesi, Dünya Gıda Programı, Dünya Sağlık Örgütü, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü.

Teknolojinin son derece ileri olduğu günümüzde mesafeler internet aracılığı ile kısalmaktadır. Gelecek ile ilgili sorunların giderilebilmesi ve önlemler alınması için çaba gösteren ülkeler ve yönetimler iletişim araçlarının yardımı ile en uzak mesafelere dahi belirli merkezlerden erişerek bireylerin ve toplulukların eğitimi konusunda başarılı olabilirler.

2 Sürdürülebilirlik Eğitimi Uzaktan Eğitim Yoluyla Nerelerde Uygulanmaktadır?

Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, İngiltere, Kanada, İspanya, Moldova, Uruguay, Papua Yeni Gine, Kenya, Filipinler, Çin, Kosta Rika, Hindistan, Nikaragua, Nijerya, Pakistan, İspanya, Tayland, Özbekistan gibi UNESCO'ya üye 195 ülkede SGÖÖ programı çerçevesinde konferanslar düzenlenmektedir. Bu konferanslar sonucunda sürdürülebilirlik için neler yapılabileceği ve eğitim sistemleri içine nasıl dahil edilebileceği tartışılıp basılı hale getirildiği görülmüştür. Faaliyet raporu görevi gören bu basılı yayınlara bakıldığında sürdürülebilirlik konusunun oldukça önemsendiği, bütçeler oluşturulduğu, sorunlar için önlemler alınmaya çalışıldığı, projeler yürütüldüğü, her yaşta ve çevreden bireylerin bilinçlendirilmesi için eğitim verildiği görülebilmektedir. Basılı yayınların yanı sıra

web siteleri de var olan ülkeler ya da web sitesi var olmayan ancak UNESCO'nun sürdürülebilirlik ile ilgili sitelerine buldukları yerlerden erişebilen ülkelerle kıyaslandığında buna benzer çalışmaların Türkiye'de bu kadar etkin bir şekilde yapılmadığı düşünülebilir.

Sürdürülebilirlik eğitimi gelişmiş ülkelerde eğitim sistemlerinin içine dahil edildiği görülebilmektedir; örneğin, Avustralya hükümetinin SGE programı UNESCO modeline uygun olarak ele alınmaktadır ve 1970'lerden beri sürdürülebilirlik konusunu sadece müfredat içinde tutmayıp okul olarak bütünüyle uygulanabilecek bir konuma getirdiği görülebilmektedir. Ayrıca, İngiltere'de Exeter Üniversitesi gibi dünyada bazı üniversitelerde sürdürülebilirlik kredili ders şeklinde alınabilmektedir.

Bireyler olarak herkesi yakından ilgilendiren dünyanın geleceği ile ilgili her türlü çabanın gösterilmesi, eylem planlarının yapılması ve önlemler alınması yeterince ciddiye alınıp harekete geçilmezse, tüm dünya insanların çevreye karşı daha duyarlı bireyler olarak bilinçlendirilmelerine yardımcı olunmazsa gelecek kuşaklara bırakacak bir dünya olmayabilir. Bu yüzden dünyanın her köşesinden var olan eğitim programlarına katılım sağlanmalıdır.

3 Sürdürülebilirlik Eğitimi Ücretsiz mi Olmalıdır?

Eğitim her bireyin temel hakkıdır; bu İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 26. Gündeminde bildirilmiştir. Herkes için Eğitim hedefine ulaşabilmek için her devlet temel eğitimi zorunlu tutmalı ve ücretsiz vermelidir. Eğitim bireyin geleceğini güven altına alır, saygın bir yaşam sağlar, sivil, politik, ekonomik, sosyal ve kültürel hakları kullanma yetkisi verir. Az gelişmiş ülkelerde %14'lere kadar düşen okula kayıt yaptıрма oranını arttırmak için 2015'e kadar zor şartlar altında yaşayan çocukların ve özellikle kız çocuklarının ilk öğretime zorunlu ve ücretsiz katılımlarını

sağlamak planlanmaktadır. Bireyin temel hakkı olarak kabul edilen eğitimde din, dil, ırk, düşünce, sosyal ve ekonomik statüden dolayı ayrımcılık yapılmamalı ve ücret karşılığı yapılması düşünülmemelidir. UNESCO, temel eğitimi herkes için erişebilir kılmaktadır ve birçok birey ve kurumun ücretsiz erişimini sağlamak amacıyla geliştirdiği dijital öğrenim kaynakları hizmete sunmaktadır. UNESCO, fonlar, yardım eden bazı ülkeler ve kurumlar, Dünya Bankası gibi kaynaklardan edindiği maddi gelire hazırlanan eğitim programlarını dünyanın her bir yanında bulunan bireylere sunabilmektedir.

4 Sürdürülebilirlik Eğitimde Uzaktan Eğitim Yolu İle Öğrenenlerin Katılımı Nasıl Artırılabilir?

Sürdürülebilirlik, okul, iş çevreleri, devlet, sivil kurumlar ve yerel yönetimlerin hedefleri arasında olmalıdır ve sürdürülebilirlik yararına bu yönetimler aileleri ve bireyleri harekete geçirecek şartlar sağlamalıdır. Herkesin erişimini sağlamak üzere öncelikle teknolojik alt yapının oluşturulması faydalı olacaktır. Ulaşılamayan yerlerde UNESCO ve Dünya Bankası gibi kuruluşların da içinde bulunduğu sayısız kurum kalkınma programı içinde yer alarak öz kaynakların gelecek kuşaklara taşınmasını sağlayacak yatırımlarda bulunmasının gerekliliği ifade edilebilir. Günümüz dünyasında bilgi çağına uygun olarak öğretmenlerin Bilişim ve İletişim Teknolojilerini kullanmaları için öğretmen eğitimi programları düzenlenmektedir; örneğin, Avustralya BİT’de hazırlanmış CD formatında öğrenim materyalleri öğretmenler tarafından kullanılmaktadır. Filipinler, Kore ve Avustralya’da öğretmenlere bilgisayar verilirken, Asya-Pasifik Bölgesindeki okullarda da BİT kullanımı yaygınlaşmaktadır.

UNESCO'nun SGÖÖ programını uygulamasında birlikte çalıştığı ya da yardım aldığı kuruluşlar şu şekildedir:

Uluslararası Kuruluşlar: Gıda ve Tarım Örgütü, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, Birleşmiş Milletler Çevre Programı, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, Dünya Sağlık Örgütü, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü, Dünya Bankası, Dünya Turizm Örgütü.

Diğer Kuruluşlar: Sürdürülebilir Gelecek Merkezi, Yeni Amerikan Rüyası Merkezi, Dünya Konseyi, Uluslararası Ekoturizm Topluluğu, Eduweb, Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim Konulu İngiliz Paneli, Gelecekle ilgili Sorun Çözme Programı, Mahalli Çevre Girişimcileri için Uluslararası Kurul, Norveç Çevre Bakanlığı, Uluslararası Nüfus Hareketi, SARA Projesi, Share Net – Güney Afrika, Sürdürülebilir Tarım Grubu – Kaliforniya Üniversitesi, Kadın Çevre ve Kalkınma Örgütü, Dünya Kaynakları Örgütü, Dünya İzleme Örgütü, WWF – Birleşik Krallık.

Ayrıca şu kuruluşlar da UNESCO'nun Eğitim Programında çalışan ve ülkelere eğitimde başarılı olmaları için yardımcı olmaktadır: International Bureau of Education, International Institute for Educational Planning, The UNESCO Institute for Lifelong Learning, Institute for Information Technologies in Education, International Centre for Technical and Vocational Education and Training – Almanya, International Institute for Capacity Building in Africa, European Centre for Higher Education, International Institute for Higher Education in Latin America and the Caribbean, Asia-Pacific Center of Education for International Understanding, International Centre for Girls and Women's Education in Africa, Guidance, Counselling and Youth Development Centre for Africa, International Research Training Center for Rural Education, Regional Centre for Educational Planning.

SKE programında Birleşmiş Milletlere bağlı kurumlar dışındaki paydaşların katkıları ile her kesime ulaşılarak katılım arttırılabilmektedir. Bu paydaşlar şu şekildedir; eğitimciler, medya, gençlik, özel sektör, sivil toplum kuruluşları. Bu sonuçlara bakarak birçok kuruluşun yardımları ile sürdürülebilirlik, çevre ve gelecek konularının bireylere ulaştırılmasını sağladıkları söylenebilir.

4.2 Araştırma Önerileri

4.2.1 Öneriler

- Bu araştırma sonuçları incelendiğinde, her bireyin temel hakkı olan ve asla elinden alınmaması gereken eğitim hakkı ücretsiz olmalıdır.
- Sürdürülebilirlik konusunda Türkiye'nin diğer dünya ülkeleri ile kıyaslandığında daha az katılım gösterdiği görülebilmektedir. Oysa ki, ülkede okuryazarlık artırıldığı takdirde toplum bilinci geliştirilebilir ve böylece sağlık, tüketici, yurttaşlık eğitimleri verilebilir, sorun çözme yolları anlatılabilir, doğal kaynakların gelecek kuşaklara aktarılması sağlanabilir. Okul müfredatlarında bu konu ile ilgili dersler konulabilir.
- Bazı kuruluşların sponsorluğu ile halkı bilinçlendirmek için daha çok proje yürütülebilir. Vakıflar, dernekler, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler ve özel kurumlar sponsorluk hizmetini arttırabilirler.
- Şehirlerde olduğu kadar eğitimcilerin çeşitli nedenlerle kolaylıkla ulaşamayacakları yerlere de internet bağlantısı ve bilgisayarlar götürülerek belirli merkezlerden yurdun her köşesine erişim sağlanabilir. Öngörülü bir düşünce ile internetin yakın gelecekte eğitimin içinde büyük oranda yer alacağı düşünülerek küçük yerleşim birimlerinde de bir an önce alt yapı hazırlanmasının gerekli olduğu söylenebilir.

- Ülke ve ülke insanların gereksinimleri doğrultusunda; ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimi sağlayıcı, halkı çevre ve doğal şartlardan yararlanmaları doğrultusunda yönlendirici, doğal afetlere karşı hazırlayıcı, mahkumları tekrar topluma kazandırma gibi konularda bilinçlendirici programlar hazırlanabilir ve var olan programlara katılım sağlanabilir.

- Uzaktan eğitim metodu ile sürdürülebilirlik konusu üzerinde ders materyalleri yazılıp, müfredata dahil edilebilir ve eğitim sistemi içinde kullanılabilirler.

4.2.2 Araştırmacılara Öneriler

Araştırmacılara;

- Türkiye’de halkın internet üzerinden sürdürülebilir bir gelecek konusunda nasıl bilinçlendirilebileceği ile ilgili olarak araştırma yapılması,

- Türkiye’de büyük şehirlerden uzakta bulunan yerleşim birimlerinde bilgi teknolojisi alanında eksikliklerin araştırılarak tespit edilmesi,

- Dünyada internet üzerinden ders veren öğretmenlerin nasıl bir eğitim aldıkları ve Türkiye’de benzer bir eğitimin olup olmadığının araştırılması önerilebilir .

KAYNAKÇA

- AGENDA 21 (GÜNDEM 21), (1992). Programme of Action for Sustainable Development: *UN Conference on Environment and Development*. 36. Bölüm, Paragraf 3. 20.08.2011 tarihinde http://www.un.org/esa/dsd/agenda21/res_agenda21_36.shtml?utm_source=OldRedirect&utm_medium=redirect&utm_content=dsd&utm_campaign=OldRedirect adresinden indirildi.
- ANADOLU ÜNİVERSİTESİ 6. Uluslararası Konferans (2008). Sustainable Development. *Öğretmen Eğitimi Bülteni, Eskişehir*, s. 1. 25.08.2010 tarihinde <http://bbcc2008.anadolu.edu.tr//content.php?pg=59> adresinden indirildi.
- ASLANTÜRK, O. (2002). Bir Web tabanlı uzaktan eğitim sisteminin tasarlanması ve gerçekleştirilmesi, (ss. 11-13). Yayınlanmamış yüksek mühendislik tezi, H.Ü., Ankara.
- AUSTRALIAN GOVERNMENT, DEPARTMENT OF THE ENVIRONMENT AND HERITAGE, (2005). Education for a Sustainable Future *A National Environmental Education Statement for Australian Schools*, Edited by Alexa Cloud s. 5. (<http://www.environment.gov.au/education/publications/pubs/sustainable-future.pdf>).
- BARON, M. (2001). Content analysis of communications in historical development: *From rock painting to the www. School of Marketing*, ISSN 1038-7448 No. WP2001/13, s. 1.
- BARRAT, R.S. (2006). Meeting lifelong learning needs by distance teaching – Clean technology. *Journal of Cleaner Production* 14. 906-915.
- BAŞFIRINCI, Ç. Ş. (2008). Bir Pazarlama İletişim Medyası Olarak Web Ortamında İçerik Analizi Yapmanın Güçlükleri ve Olası Çözüm Önerileri, *61*, s. 57. 15.08.2011 tarihinde www.iie.istanbul.edu.tr/ydsy/MakaleGoster.aspx?m=417 adresinden indirildi.
- BATES, A.W. (TONY). (2005). *Technology, E-learning and Distance Education*, 2nd edition içinde (ss. 2, 13, 50, 55). New York; Routledge, MPG Books Ltd. Bodmin,.
- BATES, A. W. ve POOLE, G. (2003). *Effective Teaching with Technology in Higher Education: Foundation for Success* içinde (s.217). San Fransisco: Jossey-Bass.

- BERELSON, B. (1952). *Content analysis in Communications Research* içinde (s. 147). Glencoe IL; Free Press.
- BİLGİN, N. (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi Teknikler ve Örnek Çalışmalar* içinde (ss.1 – 9). Ankara; Siyasal Kitabevi.
- BONN DECLARATION (2009). UNESCO World Conference on Education for Sustainable Development, Bonn, Germany, s. 2. 23.05.2011 tarihinde www.esd-world-conference-2009.org/en/whats-new/news-detail/item/bonn-declaration-adopted.html adresinden indirildi.
- BUIKEMA, A. L. & WARD, B. (1998). *Plain Talk About Using the Web In Teaching* içinde (s.40). Philadelphia; Saunders College Publishing.
- CARR, K. C. & FARLEY, C. L. (2003). Redesigning courses for the World Wide Web: *Journal of Midwifery & Women's Health*, 48(6),s. 407-417.
- CLAREY, J. (2007). *E-learning 101: An Introduction to E-learning, Learning Tools, and Technologies*, s. 9.
- DANIEL, J. (2002). *Open and Distance Learning. Trends, Policy and Strategy Considerations*. UNESCO, Division of Higher Education, Paris, s. 3.
- DICK, G. N. & DUNCANSON, I. (1999). Telecommuting: Does it work in the long term? *Proceedings of the 32nd Hawaii International Conference on System Sciences*, January, Hawaii. IEEE, s. 3.
- DICK, G. N., (2002). *The Potential Attraction of Online Distance Education: Lessons from the Telecommuting Literature* içinde (ss. 1, 3). Idea Group Publishing.
- DuBRIN, A. J. (1991). Comparison of the job satisfaction and productivity of telecommuters versus inhouse employees: A research note on work in progress. *Psychological Reports*, 68, ss. 1225 – 1234.
- ECE, (2008). Discussion Paper on Competence in Education for Sustainable Development in the Education Center. *ECE/CEP/AC.13/2008/7*, s. 3-8.
- EFA Global Monitoring Report, 19.11.2010 tarihinde http://www.unesco.org/education/efa/ed_for_all/dakfram_eng.shtml adresinden indirildi.
- E-LEARNING UYGULAMA ÖRNEKLERİ, 23.06.2010 tarihinde http://www.enocta.com/tr/referanslar_ornekler.asp adresinden indirildi.
- E-LEARNING ÜRÜNLERİ, 31.8.2010 adresinden <http://akser.com> adresinden indirildi.
- FARNES, N. (1993). Modes of Production: Fordism and Distance Education, *Open Learning, Vol. 8, No.1*, ss. 10-20.

- FİLİPİNLER – UNESCO Ülke Programlama Belgesi (2009-2011). (The Phillipinnes UNESCO Country Programming Document). 08.01.2011 tarihinde <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001852/185237E.pdf> adresinden indirildi.
- FORD, R. C. & BUTTS, M. A. (1991). Is your organization ready for telecommuting? *SAM Advanced Management Journal*, 56, ss. 19 – 23.
- FRÜH, W. (2001). *Inhaltanalyse. Theorie und Praxis* 5. Überarbeitete Auflage, Konstanz: UVK, s. 25)
- GERSIE, A. (1992). *Earthtales: Storytelling in Times of Change*, içinde (s. 1) London; Green Print.
- GHUIGLIONE, R., BEAUVOIS, J. , CHABROL, C. & TROGNON, A. (1980). *Manuel d'Analyse de Contenu*, içinde (s. 89). Ed. Paris; Armand Colin.
- GÖKÇE, O. (1989). *Inhaltsanalyse 'Content Analysis' und Textanalyse*. Zu Einigen Kritischen Fragen an die Inhaltsanalyse, Sprechen und Hören, Akten des 23. Linguistischen Kolloquiums, Ed.: R. N. Reiter, içinde (ss. 537 – 547). Tübingen.
- GÖKÇE, O. (2006). *İçerik Analizi, Kuramsal ve Pratik Bilgiler* içinde (ss. 17, 19, 29, 52, 56, 58, 64, 71, 75). Ankara; Siyasal Kitabevi.
- GÖKÇE, O. & ÇUKURÇAYIR, A. (2005). Bilimsel Araştırma Teknikleri, Ders Notları, Konya. Akt. Gökçe (2006) s. 52.
- GRAY, M., HODSON, N. & GORDON, G. (1993). *Teleworking Explained* içinde (s. 65). Chechester: John Wiley & Sons.
- HAMBLEEN, M. (1999). Merrill trains staff to work at home. *Computer world*. 33 (17), s. 50.
- HARRIGAN, M & CURLEY, E. (2010). Global Environmental Education, Lacking Energy, *Alliance To Save Energy*, s. 4-5. 15.01.2012 tarihinde http://ase.org/sites/default/files/global_environmental_education.pdf adresinden indirildi.
- INWENT E-LEARNING CENTRE. Why e-learning and benefits of e-learning. 29.05.2011 tarihinde gc21.inwent.org/ibt/loginGC21/area=module/main/en/modules/gc21/ws/FLEX-MAportal/info/ibt/elearningcontent.sxhtml adresinden indirildi.
- İŞMAN, A. (2008) *Uzaktan Eğitim*. Ankara; Pegem Akademi.
- JALIL, A. (2010). Sustainable Development in Malaysia: A case study on *Household Waste Management*. *Journal of Sustainable Development*, Vol. 3, No. 3, s. 1. 05.04.2011 tarihinde www.ccsenet.org/jsd adresinden indirildi.

- KARASAR, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara; Nobel Yayın Dağıtım Tic. Ltd. Şti. , s. 86-87.
- KATZ, A. I. (1987). The management, control and evaluation of a telecommuting project: A case study. *Information & Management*, 13 içinde (ss. 179 – 190).
- KAUFMAN, D. (1989). Third generation course design in distance education. Sweet, R. (Ed.) *Post-Secondary Education in Canada: Policies, Practises and Priorities*, Athabasca: Athabasca University/Canadian Society for Studies in Education.
- KENANOĞLU, R. (2008). Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Öğrenci Başarısına ve Bilgisayara Yönelik Tutumlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi.
- KRIPPENDORFF, K. (2004). *Content Analysis. An Introduction to Its Methodology* içinde (18-19). Thousand Oaks; Sage Publications, Inc.
- KRIPPENDORFF, K. (1980). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology* içinde (s. 66). Newbury Park, CA: Sage.
- LEE, I. & DO, J. (1997). Principles and Practices of International Distance Education. *Global Distance Education Initiative*.
- MATTHEWS, D. (1999). The origins of distance education and its use in the United States. *Technical Horizons in Education Journal*, 27 (2), s. 4. 30.08.2010 tarihinde www.thejournal.com adresinden indirildi.
- McISAAC, M. S. & GUNAWARDENA, C. N. (1996). *Distance Education. Handbook of research for educational communications and technology: a Project of the Association for Educational Communications and Technology* içinde (s. 404). New York: Simon & Schuster Macmillan.
- McKEOWN, R. (2006). *Education for Sustainable Development Toolkit*, Learning and Training Tools. No.1, UNESCO Education Sector.
- McVAY LYNCH, M. (2005). *The Online Educator. A guide to creating the virtual classroom*. Taylor & Francis e-library.
- NAIDOO, V. (2001). The changing venues for learning, Farrell, G. (Ed). *The Changing Faces of Virtual Education*, içinde (s. 18). Vancouver BC: Commonwealth of Learning.
- NAIS (Ulusal Bağımsız Okullar Birliği), 07.11.2010 tarihinde www.nais.org/about/seriesdoc.cfm?ItemNumber=148793&sn.ItemNumber=146810 adresinden indirildi.
- NATIONAL REPORTING SYSTEM for Adult Education, (2007). 30.07.2010 tarihinde www.nrsweb.org/docs/foundations/NRSGuidelinesSummaryofChangesJune2007.doc adresinden indirildi.

- NELSON, T. H. (1973). A conceptual framework for man-machine everything. *AFIPS Conference Proceedings*, Montuale NS: American Federation of Information Processing Societies.
- NILLES, J. M. (1996). What does telework really do to us? *World Transport Policy and Practice*, 2, ss. 15 – 45.
- NIPPER, S. (1989). Third generation distance learning and computer conferencing, Mason, R ve Kaye, A. (Ed) *Mindweave: Communication, Computers and Distance Education*, Oxford: Pergamon.
- ODABAŞ, H. (2004). İnternet Tabanlı Uzaktan Öğrenim Modelinin Bilgi Hizmetlerine Yönelik Yüksek Öğretim Programlarında Kullanımı. 09.08.2009 tarihinde http://eprints.rclis.org/bitstream/10760/8225/1/Internet_Tabanli_Uzaktan_%c3%96grenim_Modelinin_Bilgi_Hizmetleri_ne_Y%c3%b6nelik_Y%c3%bcksek_%c3%96gretim_Programlarında_Kullan.pdf adresinden indirildi.
- O’LAWRENCE, H. (2007). An Overview of the Influences of Distance Learning on Adult Learners. *Journal of Education and Human Development. Volume 1, Issue 1*, s. 5.
- OLSON, D. ve BRUNER, J. (1974). *Learning through experience and learning through media*, Media and Symbols: *The Forms of Expression The 73rd NSSE Yearbook*, Chicogo: University of Chicogo Press.
- O’RIORDAN, T. (1994). Education fort he Sustainability Transition, *Annual Review of Environmental Education*, 8, s. 8.
- ORLIKOWSKI, W. J. (1996). Improvising organizational transformation over time: A situated change perspective. *ISR* 7, ss. 63 - 92
- ÖZEN, Ü. ve KAHRAMAN, S. (2001). Web tabanlı uzaktan eğitimde sistem tasarımı. *Akdeniz İ.İ.B.F Dergisi*, 2, 81-102.
- ÖZYOL, A. Sürdürülebilir Kalkınma, HYDRA uluslar arası Proje ve Danışmanlık A:Ş.). 23.05.2011 tarihinde <http://www.kobifinans.com.tr/tr/sector/011302/7969> adresinden indirildi.
- PEARCE, D. (2007). Sustainable Development. Clark, D. A. (Ed). *The Elgar Companion to Development Studies* içinde (s. 613). Cheltenham; UK.
- PITTMAN, V. (1991). Rivalvry for respectability: collegiate and proprietary correspondance programs. *Second American Symposium on research in distance education*. University Park, Pennsylvania State University.
- ROGERS, C. (1969). *Freedom to Learn*, Columbus, OH: Charles E. Merrill Publishing.

- RUSSEL, D. & RUSSEL, B. (1979). *Endüstri Toplumunun Geleceği* içinde (ss. 60-61). İstanbul; Bilgi Yayınevi.
- SCHLOSSER, L. A. & SIMONSON, M. (2002). *Distance Education: Definition and Glossary of Terms, ASECT*. Bloomington, IN; Age Publishing.
- SKINNER, B. F. (1971). Contingencies of Reinforcement, Winokur, S. (Ed), *Theory of Behaviour. An examination of B. F. Skinner's Contingencies of Reinforcement: A Theoretical Analysis. Journal of the Experimental Analysis of behaviour. Number 2. 15, 253-259.*
- STERLING, S. (2001). *Sustainable Education: Re-visioning Learning and Change* içinde (s. 230). Totnes; Green Books.
- ŞENCAN, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenirlik ve Geçerlik* içinde (s. 408). Seçkin Yayıncılık, Ankara, s. 408.
- TAYLOR, J. C. (2001). The Future of Learning – Learning for the Future: *Shaping the Transition, Openpraxis, C. II, s. 2.*
- THE MILLENIUM DEVELOPMENT GOALS – MİLENYUM GELİŞİM HEDEFLERİ, (2000), s. 2. 27.12.2010 tarihinde www.unesco.org/education/tlsf/TLSF/theme_a/mod02/uncom02t03.htm adresinden indirildi.
- TILBURY, D., COLEMAN, V. & GARLICK, D. (2005). A National Review of Environmental Education and its Contribution to Sustainability in Australia: School Education. *Canberra: Australian Government Department of the Environment and Heritage and Australian Research Institute in Education for Sustainability (ARIES), Volume 1.*
- TWIG, C. (2001). *Quality Assurance for Whom? Providers and Consumers in Today's Distributed Learning Environment*, Troy, NY: Pew Learning and Technology Program, Rensselaer Polytechnic Institute – <http://www.center.rpi.edu/PewSym/mono3.html>
- UK PANEL for Education for Sustainable Development, (1998). 26.08.2010 tarihinde www.worldaware.org.uk/education/sustain.html adresinden indirildi.
- UN DESD. 25.08.2010 tarihinde http://portal.unesco.org/education/en/ev.php-URL_ID=23279&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html adresinden indirildi.
- UNECE, 23 Mart 2005. UNECE Strategy for Education for Sustainable Development, (ss. 1, 2, 4, 5, 6). CEP/AC.1302005/3/Rev.1.

- UNESCO, (1997). Education for a Sustainable Future: A Transdisciplinary Vision for Concerted Action, paragraf 38, (s. 15). <http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001106/110686eo.pdf>
- UNESCO, (1997). Educating for a Sustainable Future: A Transdisciplinary Vision for Concerted Action, paragraf 116.
- UNESCO, (1999). World Culture Report, Preface, s. 1. UNESCO Publishing, Paris. http://www4.gu.edu.au/ext/unesco/theme_c/mod10/uncom10bod.htm
- UNESCO, (Gündem 21, Bölüm 36). 20.12.2010 tarihinde www.un.org/esa/dsd/agenda21/res_agenda21_36.shtml adresinden indirildi.
- UNESCO, (2001). Improving Learning Outcomes by Improving Health and Nutrition: *Incorporating the FRESH Approach in National Action Plans for Achieving Education for All*.
- UNESCO, (2002). *Open and Distance Learning: Trends, Policy and Strategy Considerations* içinde (ss. 5-8). Division of Higher Education.
- UNESCO, (2002). Teaching and learning for a sustainable future. *A multimedia teacher education programme*, s. 4.
- UNESCO, http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_gs/mod0a.html, Giriş bölümü, Program Hakkında. İndirilme tarihi 17.11.2011.
- UNESCO, Bangkok, (2003). Developing and Using Indicators of ICT Use in Education, ss. 7, 75. 12.12.2010 tarihinde <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001311/131124e.pdf> adresinden indirildi.
- UNESCO Bangkok, (2009). ICT in education; ‘Why give knowledge away for free? *The case for open educational resources*. Age: 1245661380. 09.09.2010 tarihinde www.unescobkk.org/education/ict/online-article/databases/ict-in-education-database/article/article/why-give-knowledge-away-for-free-the-case-for-open-educational-resources adresinden indirildi.
- UNESCO, Education, Worldwide. 01.11.2010 tarihinde (<http://www.unesco.org/new/en/education/worldwide/unesco-institutes-and-centres/education-institutes-and-centres/>) adresinden indirildi.
- UNESCO, October (2006). Education for Sustainable Development Toolkit. *Learning & Training Tools, Number 1*, s. 10.
- UNESCO – 1. 28.10.2010 tarihinde www.unesco.org/en/education-for-sustainable-development/monitoring-evaluation-process adresinden indirildi.
- UNESCO – 2. 16.11.2010 tarihinde www.unesco.org/en/education-for-sustainable-development/mission/ adresinden indirildi.

- UNESCO – 3. 29.10.2010 tarihinde www.unesco.org/en/education-for-sustainable-development-programme/ adresinden indirildi.
- UNESCO, (2002). Teaching and Learning for a Sustainable Future (TLSF), s. 4. 17.11.2011 tarihinde <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001252/125238e.pdf> adresinden indirildi.
- UNESCO, Primary Education. 08.08.2010 tarihinde http://portal.unesco.org/education/en/ev.php-URL_ID=40625&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html adresinden indirildi.
- UNESCO, DÜNYA KONFERANSI, (2009). (UNESCO World Conference on Education for Sustainable Development). Bonn, Almanya Toplantı Tutanakları. 01.08.2010 tarihinde www.esd-world-conference-2009.org adresinden indirildi .
- UNESCO, WORLD EDUCATION FORUM, DAKAR (2000). Education for All: *Meeting our Collective Commitments*, s. 15 - 17.
- UNITED NATIONS MILLENIUM DECLARATION, 6-8 Eylül 2000. 55. Oturum, 60 (b). Madde. 27.12.2010 tarihinde www.un.org/millennium/declaration/ares552e.pdf adresinden indirildi.
- UNITED NATIONS, (2008). Measuring Sustainable Development, *Report of the Joint UNECE/OECD/Eurostat Working Group on Statistics for Sustainable Development*, New York and Geneva, s. 31.
- UYVAL, A. (2003). Sürdürülebilir Kalkınma: Genel Bakış Yönetici Özeti, s. 1.
- WAHLSTROM, C.; WILLIAMS, B. K. & SHEA, P. (2003). *The Successful Distance Learning student*. Belmont, CA: Scratchgravel Publishing Services.
- WORLD COMMISSION on Environment and Development (WCED) (1987). *Our Common Future* içinde New York: Oxford University Press.
- WORLD DECLARATION on EDUCATION for All, Jomtien, (1990), Art. 1, para.1. 29.10.2010 tarihinde www.unesco.org/en/education-for-sustainable-development/strategy adresinden indirildi.
- YILDIRIM, A. & ŞİMŞEK, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* içinde (s. 39). Seçkin Yayıncılık 5. Baskı.

ÖZGEÇMİŞ

ÖZDEN ÖZLÜ

KİŞİSEL BİLGİLER

Doğum yeri ve tarihi : İstanbul – 29.05.1960

İŞ DENEYİMİ

T.C Maltepe Üniversitesi:

Yabancı Diller Yüksekokulu

(Okutman – Türkçe Lisans Programları Hazırlık Sınıfı Koordinatörü – Maltepe
Üniversitesi Yabancı Dil Fırsatları Koordinatörü)

01.09.1997 – devam etmekte

Özel Marmara Koleji:

İngilizce Öğretmeni – Koordinatör

01.09.1995 – 31.08.1997

Özel Ahmet Şimşek Lisesi:

İngilizce Öğretmeni

01.09.1993 – 31.08.1995

Özel Ortadoğu Lisesi:

İngilizce Öğretmeni

01.09.1986 – 31.08.1993

EĞİTİM

Maltepe Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü – Eğitim Bilimleri A.B.D

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı

2009-2011

Marmara Üniversitesi

Atatürk Eğitim Fakültesi - İngilizce Öğretmenliği

1981-1984

Küçükyalı 50. Yıl Lisesi

1975-1978

Hırka-i Şerif İlköğretim Okulu

1969-1971

İhsan Şerif İlköğretim Okulu

1967-1970

İLETİŞİM

ozdenozlu@maltepe.edu.tr